

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felolós szerkesztő: BRAUN SÁNDOR, I. A. M. S. SZERKESZTŐSÉG.
Kiadja:

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Harc előtt.

Budapest, szeptember 2.

(v.) Utolsó óráit éli a Bánffy választotta parlament: a jövő hét elején — minden jel erre vall — bekövetkezik csakugyan a feloszlatás. A dátum nem lep meg senkit, kézzel felül is csak igen keveseket talál. Ha öt esztendővel ezelőtt őszkor ült össze az új országgyűlés, akkor világos, hogy az új országgyűlésnek is még ezen az őszön kell összeülnie. Ezt tudnia kellett mindenkinek: jelöltnek s választónak egyaránt. Aki egyebet hitt s a dolgát elhanyagolta, az vessen saját magára, mert bajáról saját magán kívül senki más nem tehet.

Választások küszöbén állunk hát, s az ország mégis csendes. Az *elvek* igenis fegyverkeznek a küdelemre, de nem készülődnek öldöklő tusára az *indulatok*. Ezért folyik legális mederben a mozgalom, holott most öt esztendeje viharos hullámjárás csapkodta végig az egész országot. A különbség szembeötölő s okai köztudomásúak. A közvélemény érzi, hogy nincs rajta nyomás. A félelmetes három p — a pénz, a pálinka meg a presszió — nem fojtogatja a nemzet érzését s a meggyőződéseket. Erőszak és korrupció nem furakodik a nemzeti akarat s a parlament közé. Abból a csatornából, amely a közvéleménynek s a törvényhozási hatalomnak egymásba áradását közvetíti, egy erős kéz kiment a régi iszapot. Ez a kéz a regenerált szabadelvű kormányzat keze, amely a kuriai bíraskodásról szóló törvényben intézményesen biztosította a választások szabadságát s amely ezt a nemesi intenciókból fakadt törvényt becsületesen hajta végre. Ha tehát bérc és völgy nem visszhangzik a politikai gyűlölködések csatazajától, e relativ csendnek okát ne a készületlenségben keres-

sük, hanem a közmeignyugvásban. Az izzó szenvedélyeket a választási harcban nem a minden áron győzelemre törekvők fektelensége váltja ki, hanem a tömegeknek a népakarat erőszakos eltiprásán vagy álnok meghamisításán való elkeseredettsége. Az alkotmányos élet egyensúlya azon a fellevésen nyugszik, hogy a népképviselői politikai akaratát a nemzet közvéleményével tökéletesen megegyez. Aki ezt a fellevést megingatja, forradalmi munkát végez, még ha miniszterelnök is. Aki pedig forradalmi munkát végez felül lefelé, az legyen elkészülve rá, hogy kihívja maga ellen az alulról felfelé csinált ellenforradalmat. Az alkotmányos élet egyensúlyát ma e veszedelmek egyike sem fenyegeti. A választók jogai törvényes oltalomban részesülnek; s ennél fogva nem tántorodnak el e választók kötelességeiktől sem. E kötelesek legelseje, hogy midőn szavazatukkal megalkotják a törvényhozási hatalomnak azt a tényezőjét, amely a nemzet hatalmát és méltóságát képviseli, ne nyuljanak olyan eszközökhöz, amelyek a hatalmon csorbát s a méltóságon szeplőt ejtenek.

A nép tehát nyugodt. Indulatait csak itt-ott korbácsolja fel az az egyetlen párt, amely a magyar közéletben a tömegek nyers szenvedélyein élőködik. A néppárt igenis izgat. Üzemeinek korlátokat szab ugyan a kuriai bíraskodás, de az ultramontánok lelkelen ravaszsga kifog a törvényen. Sebját, nem féljük mi az országot a klerikális izgatásoktól. Ami öt esztendővel ezelőtt még járta, abban ma már hiába sántikálnak a néppárti jelöltek. Akkor az új házasságjog még nem volt kipróbálva s a templomi szövegekről terjesztett hazugságokra még nem cáfolt rá a gyakorlati élet mindennapi tapasztalása. Akkor még el lehetett hitetni a néppel, hogy az állam betört az egyház jogterületébe, hogy

a polgári házasság a házasságjog egyházi megáldását ki akarja szorítani s hogy az egyházpolitikai reformok révén a liberalizmus magát az istent akarta kiverni templomaiból. Ma nincs az a tökfilkó az országban, akít ez ostoba dajkamesével félre lehetne vezetni. Jól látja a tömeg, hogy az egyházpolitikai reformoknak immár ötesztendő hatása meghazudtolta az ultramontán tábornak minden Kasszandra-jóslatát. Látja a nép, hogy az anyakönyvvezető, miután a házassági szerződés állami érvényességének feltételeit megállapította, maga figyelmezteti a feleket az egyházakkal szemben még fennálló köteleseikre. Látja a nép azt is, hogy a papoknak éppen olyan jól megy a dolguk, mint annakelőtte. Látja és tapasztalja, hogy bevált a liberalizmusnak az a várákozása, amely a házasságjog államosítása után a felekezetek szabad versengésétől a nép vallásos érzésének mélyebbé válását remélte. S látják végül az emberek, hogy az egyházat az állam semmiképp nem korlátozza a tanítás szabadságában s hogy az istentagadás divatja nem kapott lábra. Szóval, érzik és tapasztalják mindenek, hogy nem jött el az az ördög, amelyet a néppárt a falra festett. Tehát hitelüket veszítették a néppárti frázisok, a népbolondítás maszlagjának nincs többé vására. És ezért van az, hogy ahol a néppárt fészkelődik, ott izgatás van ugyan még mindig, de izgalom már többé nincsen.

S megjósolhatjuk, hogy az ultramontán erőlködéseknek nagy kudarc lesz a vége. A néppárt legfeljebb ha behoz harminc képviselőt, de valószínű, hogy ennnyit sem. Pedig szabadok és tiszták lesznek a választások. Hatóságig erőszak, zsandár-szurony, Mannlicher-golyó nem segíti a liberalizmust a klerikális felforgatás ellenében; pénz se gurul, pálinka se folyik a néppárt által megszállott kerületekben. Most kimutathatják az ultramontán

TÁRCA.

A falu alszik...

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Lux Terka.

Csodálatos macskája volt Patajnénak; mindent értett, amit az asszonya beszélt hozzá és mindenre felelt.

Patajné nem is igen beszélt más élő lényvel, mint ezzel a macskával. Ezzel beszélt tíz esztendő óta. Minden hajnalban, a legelső zsongó hajnalban, amikor a föld még úgy pihen, mint a szerelmes asszony, akit a nesztelen esők nem ébreszt fel álmából, az asszony felment a völgyből a domboldalra, a macskája utána és ott beszélgettek.

Öreg és erőtlén volt az asszony, mint az öreg fa reszkető árnyéka s a domb tetején megállt.

Az ezüst köntösű hajnal pedig ereszkedett lefelé, le egész a földig. Ahova szárnyának rebbenése ért, ott hagyta maga után a nyomát, mint a pillangó a gyerek kezén a himporát. Minden ebben az egy, ezüstös fényben fűdött; a házak, a fák, a kertekből kimagasló piros georginák és a sásegyenes kardvirág s a völgyben elfutó nagy, zuhogó, zúgó patak.

Csönd volt. Olyan, mint az élet első megnyilatkozásánál s a haldokló ágyánál szokott lenni. Valaki csinálja készakarva ezt a csöndet. Valaki, aki a napban ül fölöttünk s az egyik újjával inti: Csönd legyen! A föld alszik...

A fűszálakon könnyű dér ült; az Alföldön augusztus végén még harmat ez, de a hegyes vidéken már dér. S ezek a gyöngyszemnyi víz-

csöppek alázatos remegéssel várták, hogy a nap első sugara felesókolja őket.

Az öreg asszony ott állt a domboldalon és nézte a botjára támaszkodva a falu alvását. Nézte, hogy alszik a falu. Ijesztően benn ülő szemével végigfutott a házak sorair és az újjával rámutatva egyre-egyre, mondta:

— Az a bírós, aki becsületes... Az a gazdag Fülöpé, aki becsületes... Az a szegény Aroné, aki becsületes... Mindenki becsületes...

Irgalmatlan vád, rettenetes gyűlölet volt a hangjában, mikor ezt a szót kimondta: *becsületes*. Azután a falu másik oldalán emelkedő hegyre mutatott, ahol egy egész erdő kereszt nyújtogatta misztikus karjait. A temető volt ott. Az öreg asszony egy percre lehajtotta a fejét, azután meg-rázva fölemelte, mint a reszkető kutya, mikor a társára ront s a temető felé mutatott.

— Csak ott van egy becsületes! Az a leánya volt!...

A macska hozzáfenté a farkát az asszonyához s aztán lenézett a völgybe, az ő házuk udvarára, ahol a kut állt. Patajné tudta, hogy a macska miért nézi a kutat s felelt reá.

— Ott horgolta Róza az akácleveles csipkét a kut gárdáján s ott sirt.

A macska visszafelelt.

— S mi nem tudtuk megvizsgálni.

S az asszony és a macska beszélgettek.

— Olyan volt, mint a gyászoló lilium, mint a fehérbe oltott keserűség.

— Minden leánynál a faluban szebb volt. És ügyes, jó. Engem mindig simogatott, a bajszomat kipödörte s a fülembe sugta, hogy senki se hallja: a Józsi urfi bajusza szebb ám, mint a tied, te csápás!...

Az öreg asszony csöndesen rázogatta a fejét. — Az urfi, az urfi... Ott lakik abban a

vörösfedelű kastélyban, gyerekei vannak, boldog s az én leányom, az én gyászoló liliumszálam... Nagyon szerette. Késő őszig künn aludt az eszterhája alatt, azon a hárságyon, amelyen az urfi olyan sokszor ült. A violás ládákban a violákat ezerszer végigéskolta egy nap, csak azért, mert az urfi látta azokat; az ajtó kilincsét a hajával törülgette meg, mert az urfi keze fogta azt. — Az öreg asszony a két kezébe fogta a fejét s a melléből úgy tódult fel a sóhaj, mint az elzárt kazánból, ha egyszerre engedik ki a gőzt.

A macska emberszemekkel nézett fel reá és rázogatta a fejét.

— Nem kellett volna az urfi a házba engedni.

Patajné keserűen nézett le az állatra.

— Nem kellett volna!... Melyik állat harapja ki a kolyke szívet, melyik vájja ki a szemét? Az az egy gyerekem volt s jobban szerettem, mint az Istent feletem. Nem kellett volna!... Az én gyerekem nem tudott hazudni, nem tudott titkolózni. A kertben kapálgattuk ketten a petrezselyemágyakat s egyszer csak ő elveti a kapáját. — Édesanyám, — mondja — megfuladok ha nem beszélék. — Beszélj, fiam — mondom s tovább kapálgattam. Ő szinto kiáltva mondta, diadalmasan, szétfeszített karokkal: „Szeretem az urfi a kastélyból!... Azután ellenkeztem, haragudtam, sirtam, kezét emeltem rá, mire ő lángoló orcával nyitotta szét pruszlikját a tajtékféher mellén s úgy mondta:

— Őljön meg édesanyám, de mindhiába! Szeretem az urfi. — Hogy én öljem meg... Megöli a madár a fiát, mert repülni akar? Tehett ő arról, hogy szeretett? Nem. Az Isten akarta így, az Isten, akinek mindig olyan-nak kellene lennie, amilyen az ember. Jó embernek legyen: jó Istene, komisz embernek: komisz Is-

izgatók egész erejüket. Ót éven keresztül azt hirdették uton-uffelen, hogy a nemzet többsége velük érez és velük tart, de az erőszak és a korrupció szorította ki őket a parlamentből. Hát most sem erőszak, sem korrupció nem járja. Annyi lesz a mandátumuk, ahány kerülésben csakugyan ők vannak többségben. S ha most megint csak egy elenyésző kisebbséggel jutnak be a parlamentbe, akkor ez csődjét fogja jelenteni az ultramontán népmítánsnak. Nem lesz kire és mire fogniok vereségüket. S a szabadelvű közvélemény bátran fogja a szemük közé vágatni, hogy noha éveken át izgatták a népet, segítségül hívták a tömegek minden nyers indulatát s a vallásos lelkiismeret felkorbácsolásával a lelki elvadulás pórázára akarták kötni a közvéleményt, a nemzet visszadobta tanaikat s kosarat adott nekik az egész vonalon. Amiből eddig meg tudtak élni, az hazug ürügynek fog bizonyulni. Mert azt, hogy a kurai bíraskodás hatása alatt s a Széll Kálmán törvényszerű kormányzatának idején éppen a néppárt ellen s csakis ez ellen erőszak és korrupció alkalmaztatott volna, azt hiába fogják prédikálni. Nem akad tiz ember az egész országban, akit ilyen kifakadásokkal félre lehetne majd vezetni. Erőt a néppártnak eddig az ellene alkalmazott erőszak adott. Minden felforgató párt csak addig félelmetes, amíg törvénytelen eszközökkel akarja a hatalom leszorítani a parlament porondjáról. Mihelyt behozza minden emberét a képviselőházba s mielőtt így lefoszlik feje körül az olcsó vértanúság gloriólája, legott kitűnik felforgató törekvéseinek abszolút vakmerősége s megőrölvén magát, ártalmatlanná válik.

Az egyház szószékeiről, a vallás kezszereivel üzött politikai visszaélés révén a néppárt többé nem izgathat; a kuriai bíraskodásról szóló törvényben az ugynevezett kancel-paragrafus gátat szabott ezeknek a veszedelmes üzelmeknek. Az országszerte tapasztalható nyugalom arról tanuskodik, hogy épp ezekben a visszaélésekben volt a néppárt erejének gyökere. Az izgatás bármily szorgosan folyik, sehogy sem akar sikerülni. A liberalizmus nagy diadalának, a klerikális reakció végleges kudarcának biztató előjelét üdvözöljük mi a már javában folyó választási küzdelem normális lezajlásában. Tiszta, de erős kézzel fogja a szabadelvűség a győzelmi zászlót a képviselőház ormára ismét kitűzni.

BELFÖLD.

A mai minisztertanács. A képviselőház nyári szünete után ma volt a miniszterelnöki palotában Széll Kálmán miniszterelnök elnöklésével az első minisztertanács, amely déliólt 10 órától délután 2-ig tartott s amelyen a kormány összes tagjai jelen voltak.

A holnapi ülés. A képviselőház holnap, kedden déliólt tiz órákor ülést tart.

Gróf Apponyi Albert Brüsszelben. Gróf Apponyi Albert, aki a nyarat Weidlingaiban töltötte, tegnap az interparlamentáris bizottmány ülésére Brüsszelbe utazott, ahol néhány napig időzik. A gróf csak szeptember 7-ikén tér vissza Budapestre s így a parlament tanácskozásában már alig vehet részt. A kiváló politikusknak politikai enunciaciója azonban, mint a *Budapester Tagblatt* értesül, a közel jövőben várható.

Függetlenségi pártértekezlet. A függetlenségi és 48-as (Kossuth) párt ma délután 6 órákor Kossuth Ferenc elnökele alatt értekezletet tartott, melyen a párttagok nagyszámban voltak jelen. Thaly Kálmán meleg szavakkal emlékezett meg azokról a munkásságokról, melyeket Kossuth Ferenc, mint a párt elnöke, az utóbbi időben kifejtett s indítványára a párt jegyzőkönyvi közönetét fejezte ki. Megemlékeztek Messeny Lajos haláláról is s emléket jegyzőkönyvileg megörökítették. Azonkívül elhatározták, hogy az elhunyt utóvegyéhez részvétiratot intéznek. Ezután a párt választási ügyekkel foglalkozott, valamint több apró, a párt beléletére vonatkozó dolgot intézett el.

A parlament utolsó hete.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, szeptember 2.

Immár egészen bizonyos, hogy a parlament ezt a hetet csak néhány nappal fogja túlélni. A minisztertanács ma megállapította a felosztás határidejét, amelyre névbe a miniszterelnök a képviselőház holnapi gyűlésén nyilatkozatot is fog a Házban tenni. A szabadelvűpártban kétségtelennek tartják, hogy a felosztás csakugyan 9-ikén lesz. Legfeljebb egy-két napi spációm képzelhető ide vagy oda, de a jövő hét derekán az országgyűlés már nem lesz többé együtt.

A szabadelvű pártkörben ma este igen sok képviselő volt együtt. A felosztás közelségének a híre a pártnak csaknem valamennyi tagját felcsodította a fővárosba. A vidékről jó hírekkel érkeztek a párttagok. Csöndes, enyhe lefolyású választásokra van kilátás. A néppárt sokat mozogódik ugyan, de a szenvedélyek

lángját már sehohsem tudja felgyújtani. A prognózis az, hogy bejön 70—80 függetlenségi, legfeljebb 30 néppárti és talán 7—8 Ugronpárti képviselő. A szabadelvűpártnak tehát a horvátok nélkül is biztos a kétharmadtöbbsége az új képviselőházban.

Mialatt a kalkulálók így folytak, miniszter egy se volt a klubban. Végre fél 9 táján betoptant Széll Kálmán miniszterelnök egymaga. Rátóti buen-retirojában jól megpihentnek látszik. (Pedig ott is temérdek sokat dolgozik.) Arca napbarnított, nézése vidám és üde, alakja rugalmas. Mosolylyal lépett be s rögtön kijelentette, hogy a felosztás idejéről nem fog nyilatkozni, bármennyire faggatnák is.

— A többi miniszter azért nem jött el, mert ki akartak térni a sok kérdézősködés elől. En pedig csak azért jöttem, hogy megmondjam nektek, hogy engem hiába kérdeznének.

Jókedvű hahotával fogadták a kedélyes kijelentést. Az a hír, hogy diplomáciai bonyodalmak küszöbén állunk s hogy maga a felség kívánta a korai felosztást, mivel kívánatos, hogy az Oroszországgal való összeköccsés idején már az új országgyűlés legyen együtt, mosolyt keltett mindenfelé. Azok a bizonyos fekete pontok megvannak ugyan a keleti szemhatáron, de bonyodalomról és pláne konfliktusról még csak beszélni is képtelenség. A felosztás most történik, mert később nem történhetik. Ennek az országgyűlésnek a születése októberre esett, októberben kell tehát az új országgyűlésnek is együtt lennie. Ez volt az egyetlen döntő szempont a felosztás határidejének megállapításánál.

A mostani parlamentnek egyébként még akad némi dolga. Hogy mi ez a munka s milyen sorrendben kerül elintézésre, azt Széll Kálmán miniszterelnök a holnapi ülés során fogja bejelenteni a törvényhozásnak, mikor valószínűleg a felosztás időpontjáról és a választások idejéről is nyilatkozni fog. Az elintézésre váró ügyek között van első sorban a felség kvóta-döntésének tudomásulvétele, melynek napirendre tűzését a kormányelnök hozzájárulásával a Ház már június hónapban elhatározta. A kvótadöntést tartalmazó királyi kizárattal a Ház valószínűleg már szerdán foglalkozik, de természetesen csak azok közt a határokat közt, amelyek között a felségdöntés megvitatásának a törvény értelmében helye van. A képviselőház meg fogja vitálni, vajjon a döntés törvényesen vagy törvénytelenül történt-e, a nélkül azonban, hogy ez a vita a döntés teljes és végleges érvényét alterálhatná. A függetlenségi és 48-as párt tagjai közül egynéhányan hozzászólani készülnek

tene! . . . Nem így van. A jó embernek is komisz Istene van. Komisz! . . . Erted, te macska, hogy komisz?! . . .

A macska nem felelt erre a kérdésre. Ő meg volt elégedve a maga Istennel. Szépen összefertek. Az Isten adott neki egy jó gazdát, aki nem rugta, nem éhezette, s ő ezért megígérte az Istennek, hogy hűséges lesz a gazdájához. Tehát csak nem kell az Isten előtt nagy igényekkel föl lépni, s akkor minden jól lesz. Valamieskét lehet kérni, azért becsületesen megfizetni s azzal tovább állni.

Tehát a macska hallgatott; az asszony is elhallgatott. Most már csak a szemével beszélt.

— Nines Isten. Nines semmi, csak hazugság, kinlódás, gyötrelom. Miért hazudik egyik ember a másiknak s ha hazudik, miért nem bükközzék le, mint a veszett kutyát, aki megmárt egy embert s hogy ne marhasson meg többet? — Az asszony, amint beszélt a szemével, ráta keserű dühvel a fejét, esikorgatta a fogát s macska ijedten lapult meg mellette és szőrénél a színe összefutott az asszony fekete ruhájával.

A falu nyugodtan aludt ezalatt. Az apró házak, fehérre meszelt falakkal olyan szép sorjában álltak egymás mellett, mint azok a kocka-házacsokkák, amelyek a gyerekek játékos skatulyáiból kerülnek az asztal lapjára. Az öklönyi ablakokban muskátlis cserépek sorakoztak, valamennyi tornápkányon violák nyitak, a kertekben hórihorgas mályvarozsák, közbe veteleményes ágyak fehérű utacsokkák s valamennyi kutna a gémjén galambok tollászkodtak. Egyforma ház, egyforma tisztaság körűlte s egyformán tiszta erkölcsök az emberek lelkében.

S a becsületes emberről nineson gonoszabb ember. Mindent feláldoz, de semmit sem bocsát meg. A Patajné falujában embermértákezet óta nem történt hiába az asszonyok erkölcsében. A

leányok nem mentek szolgálatba, odahaza kapáltak, arattak, télen fontak, aztán férjhez mentek, gyereket szültek s egy tiszta, becsületes vegetálás után meghaltak.

A Patajné leányát ketten ölték meg: az urfi, meg a falu. Az urfi a becsületét vette el, a falu meg az életét. Az asszonyok leköpték, a templomból kirekesztették s belekergettek az Aranyosba.

Ilyen zsöngé hajnalban történt, a falu még aludt, sehol az életnek egy robbanése s a hajnal ezüstös fátyolával leborított Aranyos nagy tájékokat vetve, fenyegető zúgással rohant tova.

Pataj Róza befonta a haját piros pántlikába, felöltözött az ünneplőjébe s azt mondta az édesanyjának: áldja meg az Isten, édesanyám. — Az anyja nem kérdezte, hova megy. Tudta. Az ember nem birhat el nagyobb fájdalomt, mint amilyen az ereje. Megesőkölte a leányát, nem többször, csak egyszer. S akkor nem is sirt. Sokkal jobban szerette a gyereket, mint hogy tovább is kívánta volna neki a szenvedést. Hanem mikor kiment a kapun a leánya s lefelé tartott az Aranyosnak, akkor levetette magát az udvarára, a száját betömte a fejre való kendőjével, hogy ne kiáltson s a haját marokszámra cibálta ki.

. . . Tiz esztendő keserűsége, tiz esztendő gyűlölete egy asszonyi szivben, mekkora lehet az! . . . Hogy elsöppör ez a nagy Számum mindent az utjából: Isten, könyörületet, félelmet, mindent. A gyűlölet kiközösíti az embert az emberek sorából s egyetlen egy közös érzés marad meg közöttük: a roményiség.

A Patajné roményisége ez a nagy, embertelen sötét víz volt, amely eltemette a leányát. Az a kaján, dühös víz, amely minden esztendőben kiöntött, elsöppörte az emberek kenyerét, kivájta a házak falait: ez a víz volt az asszony cinkostársa. Ebhez beszélt a macskáján kívül hajnalonkint,

mikor feljött a völgyből a dombra s nézte, hogy alszik a falu. Ennek könyörgött, ennek beszélt, ezt oktatta: mit csináljon, mikor jöjjön.

— Csak akkor, amikor a falu alszik. . . Lopa jöjj, csöndes ravaszszággal. Este még kicsiny és szelid legyél, mint a gyerek, akit lefektet az édesanyja s reggelre halva talál az ágyában. Hanem amíg a falu alszik, irtózatot dolgoztól művelj. Egyszerre csapj le, mint a héja a galambra s törj, zuzz, söpörj el mindent. A csesemőt szakítsd le az anyja melléről, a házak fundamentumát mosd el, hadd dőljenek össze a falak; a toronyból szakítsd le a harangot, hogy ne tudja meg a másik falu, mi történik itt s az oltárnak köpj a szentségtartórára, mint ahogy az én leányomat leköpték az asszonyok. . . Ne lüss, ne halj, csak rombolj. Hadd visitsanak, hadd bolonduljanak meg, tépjék a hajukat, hívják az Istenüket, az ő nagy, becsületes Istenüket, meg-látjuk, hogy eljön-e? . . . Nem jön, esküszöm neked, hogy nem jön. En is hivatam, nem jött. . . Bucsut jártam, a földön esusztam, fél vagyonomat a szegényeknek adtam, nem jött. . . Nem jön az, csak a boldogokhoz. A nap is a hegytetőn pihen meg legtovább s nem a fűszálon. . . Csak to jöjj. Te jöjj, te hatalmas, te nyomorult, te gaz! Te jöjj, én roményesem, én várom, én erősségem! . . .

S a falu, a becsületes, irgalmatlan falu eszöndesen aludt. Az ezüstös ködűl lassan tisztulni kezdett föllette a levegő, keletről halvány rózsaszínű, lehellétszerű felhők festették be az eget s a hegyek az érett zilva hamvas kékségével simultak az éghoz. Az öreg asszony meglökte botjával a macskát, ez felnézett rá okos emborszemével s azután le, a falura nézett. És még egyszer mondta az asszony: A falu alszik. . . Azután lementek a dombrol a völgybe.

a döntéshez, Széll Kálmán miniszterelnöknek azonban lesz alkalmja, hogy az ő felfogásukkal szemben a törvényes föltételek legszigorubb tartását beigazolja. A holnap ülés is érdekes lesz már. Az elnökség előterjesztései közül legelső lesz a Ház nagy halottjának, *Szilágyi* Dezsőnek méltatása; kivüle még *Meszlény* Lajos elhunytát is be fogja jelenteni a Ház elnöke. Ugyancsak holnap két új képviselő is bevonul a törvényhozásba: *Steiner* József, akit a Bessenyei Ferenc lemondása folytán megürült kisbecskereki kerületben választottak meg szabadelvű programmal és *Ernst* Sándor, aki Juriss Mihály örökébe lépett Privigyén. Az osztrák készülő Háznak lesz azonban még két, náluk ifjabb tagja is, ha a pozsonyi pótválasztást megejtik és *Meszlény* Lajos főhermegyei mandátuma új gazdát nyer. Az ülés végén holnap, ha sürgősség címén kéri, az ellenzék egyes tagjai még interpellációkat is előterjeszhetnek. Még a nyárról maradt el *Molnár* Józsiás interpellációja a széke-lyek érdekében, új interpellációkra készül *Ugron* Gábor, *Barabás* Béla s több néppárti képviselő. Ezek az interpellációk azonban minden valószínűség szerint szerdára maradnak.

A választások előtt.

Budapest, szeptember 2.

Hogy bizonyossá vált, hogy a mostani országgyűlést már néhány nap múlva berekesztik, az egész országban fokozott erővel szervezkednek a pártok. Kétségtelenül egyik pártot sem találta készületlenül, hogy az országgyűlést talán a várt terminusnál korábban oszlatják föl, mégis csak ezután fog igazában megindulni a választási mozgalom a közvéleménynek olyan érdeklődése mellett, aminőre az utolsó évtizedek választási küzdelmei alig mutatnak példát. Már a jelöltek nagy száma is a korábbi választásoktól eltérő jellegű kölcsonöz a megindult alkotmányos küzdelemnek, ami mellett sok helyütt nemcsak szabadelvűpárti jelöltek mérkőznek egymással, de a nagy haroban erősen ki fog domborodni az a szakadás is a a közjogi párt két árnaiata közt, amely a meg-hiusult tárgyalások után még inkább eltávolította egy-mástól ellenzék szabadelvű és klerikális elemeit.

Zemplénnegyében a szabadelvűpárt szervezkedve várja a döntő küzdelmet. A *sátrorlatja-újhegyi* kerületben *Dókus* Ernő, a királyhalmeciben báró *Sennyey* István, a gáicsősiben gróf *Andrássy* Tivadar a nagymihályiban gróf *Hadik-Baróczy* Endre, a homonnai-ban gróf *Andrássy* Sándor, a mádiában *Bernáth* Béla szabadelvűek ellenjelölt nékűl állanak. A királyhelmezi kerületben azonban valószínűleg *Komjáthy* Béla ungvári ret. lelkes függetlenségi programmal lép fel. Az *olasz-liszka* kerületben három jelölt van: *Molnár* Béla jelenlegi képviselő, dr. *Ballagi* Géza sárospataki jogakadémiai tanár és *Hammersberg* Lipót budapesti törvényszéki albiró szabadelvűek, velők szemben a Kossuth-párt is állt jelöltet. A *mezőassói* kerületben dr. *Nagy* Sándor jelenlegi képviselővel szemben *Potoczky* Dezső földbírtokos lép fel szintén szabadelvű programmal. A Kossuth-párt dr. *Kovács* Gábor szerenési ügyvédet lépteti fel.

Az *ipolyssági* kerületben *Ivánka* Oszkár, a szabadelvűpárt jelöltje már megkezdte körúrtját. Tegnap Palásthon tartott programbeszédét, amelyben élesen kelt ki a néppárt konkolyhíntése és ámitásai ellen. Eitélte azt a politikát, amely a felekezeti surlódásokat kultiválja s amely a haza polgárait nem egyéni értékűk, hanem vallásos felfogások szerint mérlegeli. Egyben hangoztatta a szabadelvűségnek azt a vezérlő princípiumát, amely tiszteletben tart minden vallásos meggyőződést és senkit vallásos érzése miatt nem kisebbit. — E kerületben a néppárt lázas tevékenységet fejt ki *Ivánka* Oszkár ellen s csodálatos, hogy nyílt szövetségre léptek vele olyan elemek, amelyek a szabadelvűpárthoz tartozóknak mondják magukat. Báró *Majthényi* László, aki a régi rendszernek fanatikus híve, nyílt korteskedést folytat a néppárti jelölt érdekében. *Ivánka* Oszkár e furcsa szövetséggel szemben lankadatlanul folytatja a küzdelmet s a felekezeti békét a különböző vallásos meggyőzések tiszteletbentartását és az egyházpolitikai törvények revíziójának káros voltát hirdeti mindent. A választás igen heves lesz, de *Ivánka* Oszkár győzelme egészen bizonyos.

A *dunaszerdahelyi* választókerület választói tegnap délután három órákor bizalmas értekezletet tartottak. Az értekezleten dr. *Katona* Mór jogakadémiai tanár elnökölts s az ő indítványára egyhangulag jelölték *Erdély* Sándor volt igazságügyminisztert a kerület képviselőéül. Ezután dr. *Zipser* azt indítványozta, hogy a jelenlévők névsorát vegyék jegyzőkönyvbe s így terjeszték föl a szabadelvűpárthoz jelölté annak, hogy a kerület választópolgárainak nagy része s köztük a tekintélyes gazdaemberek is Erdély Sándor körül csoportosulnak. Erdély ellen *Bartal* Aurél, a dunaszerdahelyi szabadelvűpárt elnöke lépett fel.

A *trencséni* szabadelvű választók szombati értekezletén *Rakovszky* Géza országgyűlési képviselő be-

számlójában bejelentette, hogy nem vállalja el többé a jelöltséget. A választók erre egyhangú lelkesedéssel *Baross* Jusztin trencséni alispánt, néhai *Baross* Gábor öcsését jelölték képviselőnek. *Baross* Jusztin nyomban elmondta programbeszédét. A jelölésről a választók üdvözlő táviratban értesítették *Széll* Kálmán miniszterelnököt és báró *Podmaniczky* Frigyes, a szabadelvűpárt elnökét.

A *nagyenyedi* kerület képviselője, *Török* Bertalan tegnap délután tartotta beszámolóját több száz választó előtt. *Szilágyi* Farkas és *Folyovich* Sándor pártelnökök vezették a gyűlést, amely lelkesedéssel ajánlotta fel újra *Török*nek a jelöltséget. Dr. *Magyari* Vinkler János, dr. *Ince* Garda és *Lázár* Árpád méltatták *Török* érdemeit. *Széll* miniszterelnöknek, *Podmaniczky* pártelnöknek és *Zeyk* főispánnak üdvözlő táviratokat küldtek. Este fényes faklyásmenet volt. *Lázár* István szép beszéddel üdvözölte *Törököt*, aki nagy hatással választókat küldtek.

A *dobrai* kerület képviselője, *Lázár* Árpád *Maros-Ilyén* számos választó előtt nagyhatású beszámoló beszédet tartott, amelyet folytonos tetszéssel és éljénzésekkel fogadtak. Azután megalakult a szabadelvűpárt. Elnökül báró *Jósika* Lajost, alelnökül dr. *Csernovicz* Mihályt és *Benedicty* Lajost választották meg. *Lázár* egyhangulag nagy lelkesedéssel újból jelölték. *Széll* miniszterelnökhez és *Podmaniczky*hoz üdvözlő táviratokat küldtek.

Székesfehérvár: A osákvári választókerület képviselőválasztásának idejét a központi választmány szeptember 17-ikére tűzte ki. — Lovas-Berényben tegnap a kerület zöme pártkülönbség nélkül *Tallian* Vilmos patkai földbírtokost jelölte szabadelvű programmal. *Széll* Kálmán miniszterelnöknek és *Podmaniczky* bárónak üdvözlő táviratokat küldtek.

Pápan *Hegedűs* Loránt dr. e hó 22-én tartja beszámoló beszédét. Ugyanekkor a szabadelvűpárt jelölő-gyűlést tart.

Széll Kálmán miniszterelnök a balassa-gyarmati szabadelvűpárt üdvözlő táviratára következőleg válaszolt:

Köszönettel és örömmel fogadtam nagyságod sürgönyét, melyben a kormányhoz, személyemhez és politikámhoz való törhetlen ragaszkodásukról biztosít. Kérem, sziveskedjék a párt tagjainál köszönetemet és üdvözetemet tolmácsolni.

Kunszentmártonban a függetlenségi és 48-as párt népes gyűlést tartott, amelyen megjelent *Kossuth* Ferenc is. A nép mindenütt lelkesen fogadta. A vasutnál sok ezer ember várakozott rá és 400 kocsisérte be a községbe. A gyűlésen *Kossuth* nagy hatással buzdította a választókat a függetlenségi elvek mellett való kitartásra. A kerület *Kossuth*tól új jelöltet kért, miután *Rákosi* Viktor visszalépett és most már csak a námasi kerület mandátumáért fog megküzdeni.

A *júlypszállási* kerület Kossuth-párti képviselője, *Csévolszky* Lajos vasárnap tartotta beszámolóját kerületének két községében. *Kunszentmiklóson* és *Szabadszálláson*. A beszámoló képviselőt lelkesen fogadták és beszámolóbeszédé után egyhangulag újból jelölték.

Kecskeméten az alsó kerületben vasárnap délelőtt tartotta *Városy* Gyula programbeszédét. Ugyanitt e hó 3-ikán tartja beszámoló és egyuttal programbeszédét is dr. *Nagy* Mihály, a mostani szabadelvűpárti képviselő, akit a szabadelvűpárt újra jelöl. A Kossuth-párt és a néppárt is állt jelöltet ebben a kerületben. A felső kerületben a szabadelvűpárt dr. *Szeless* József takarékpénztári igazgatót jelölte. A függetlenségi Kossuth-párt délután *Horváth* Ádám helyett dr. *Kovács* Pál jogakadémiai igazgatót, aki eddig *Ugron*éék híve volt, kiáltozza ki jelöltnek.

Mezőtúron *Tóth* Jánost, az eddigi képviselőt jelölte a függetlenségi párt. A demokrata part dr. *Ádám* Sándort a szocialisták *Tatár* Dénest léptetik fel.

KÜLFÖLD.

Horvátok és dalmaták. A *San-Girolamo*-kollégium körül kitört harc most már közvetlenül foglalkoztatja a pápát, az olasz kormányt és az egész bibornoki családot. *Rampolla* államtitkár tegnap személyesen referált az esetről XIII. Leonak és sokáig tanácskozott vele. A pápa erre az összes bibornokok véleményét meghallgatta. A konferencia eredményéről még nem jött hír.

A római illetékes hatóság ma ismét foglalt az intézetben és annál a bankárnál, akinél az intézet értékpapírjai le vannak téve. *Pázmán* rektor átadta a királyi biztosnak a pénztárban lévő és több százezer lírárt tevő értékpapírok jegyzékét, de egyidejűleg az osztrák és magyar kormány nevében tiltakozott (?) az olasz kormány beavatkozása ellen.

Az olasz dalmaták több dalmát városból üdvözlő táviratot kaptak. Spalatóban a római hírekre olaszellenes tüntetés volt.

Az osztrák képviselőház programja. Az osztrák képviselőház örszűlésének ideje a *Prager Tagblatt* értesülése szerint már meg van állapítva. Az első ülés állítólag október 22-én lesz. Az őszi ülésszak munkaprogramjában első sorban az 1902-iki költségvetési előirányzat, valamint az eddig még el nem intézett költségvetési tételek szerepelnek. Azonkívül le fogják tárgyalni a vasúti jegyadót, a mezőgazdasági szövetkezetekről és magánhivatalnok nyugdíjáról szóló törvényjavaslatokat. Hír szerint a kormány sajtótörvény-novellát fog bevezetni, mely a kolpo-

táztisztalom megszüntetését, az objektív sajtóeljárás el-törlesztését, a sajtó utján elkövetett becsületesértésnek hivata-sos bírák elé utasítását és a vizsgáati stádiumban levő büntető ügyekről való hirtapi közlések megbüntetését tartalmazza.

Salisbury lemondásának híre. A londoni *Pall Mall Gazette* jelenti, hogy *Salisbury* miniszter-elnök közölte a királylyal lemondási szándékát. A kir-ály most állítólag arra akarja birni *Salisbury*-t, hogy legalább a koronázásig hivatalban marad-jon. *Salisbury* utóda e hír forrása szerint *Balfour* lesz.

A óár franciaországi utja. *Méline* is a óár dicsőítői közé szegődött, ami ma Franciaor-szágbán a népszerűség megszerzésének legköny-nyebb módja. *Méline* tegnap a remi-remonti vete-rán-egyesületnek lakomáján ékes beszédet mon-dott, amelyben kikelt a francia hadsereg kritikusaí ellen. Ma, úgymond, a modernnek arról ábrándoz-nak, hogy eszköntenki kell a hadsereget, amelyet egyszerű milícia színvonalára akarnak leszállítani. De minél inkább támadják a hadsereget, annál inkább kel védehmére az ország. Ez az érzés szemmeláthatóan fog megnyilatkozni *Miklós* cár látogatása alkalmával. A hadsereg ellenségei be fogják látni, hogy képtelenek alánsni a hadsere-get és azt a szövetséget, amely Franciaországnak biztosságot ad. Végül örömenek adott kifejezést azon, hogy *Loubet* elnöknek *Miklós* cárral való találkozásakor mindazok, akik Franciaországot szeretik, egyek lesznek és egyetlen egy pártot fognak alkotni, a haza pártját.

Waldeck-Rousseau miniszterelnök ma konfe-rált *Delcassé* külügyminiszterrel az orosz óár fran-ciaországi látogatásáról. A óári pár 18-án érkezik *Dunkerque*-be. *Loubet* elnök és a kormány összes tagjai 17-én utaznak oda és onnan másnap a *Cassini* hadihajóval eléje mennek a óári párnak. *Partraszállás* után *Loubet* elnök dejeuner ad a óári pár tiszteletére, azután *Compiègne*-be mennek, ahol ebéd lesz. 19-én a óári pár *Loubet* elnökkel a záróhadgyakorlatokra megy, amelyeknek befe-jeztetéle a manővertéren dejeuner lesz. Délután *Reims*-ba megy a óári pár, onnan pedig a óár visszatér *Compiègne*-be. 20-án valószínűleg *Compiègne környékét fogják megnézni. Párisba aligha fog-nak elmenni. Ugyanaznap este nagy diszbed, utána pedig színelőadás lesz a compiègnei kas-télyban. Másnap a óári pár jelen lesz a diszszem-lén, az azt követő dejeuner után pedig különvon-nattal *Pagny sur Moselle*-en át elutaznak.*

Lipót király, mint magánember szintén jelen lesz a *dunkerquei* flottaszemlén. A király rend-kívüli követéséget küld a óár és *Loubet* üdvözlésére.

Helsingör, szeptember 2.

Az orosz óári pár jachtja, a *Standard*, ma dél-után 1 órákor ideérkezett. A óári párt a király és az egész királyi család fogadta. *Helsingör* pazarul fel van díszítve.

Helsingör, szeptember 2.

A óári pár és a dán királyi család kölcsonöz üdvözlése rendkívül szíves volt. Az üdvözlés után *Miklós* óár a királyi ház férfitagjai társaságában az orosz nemzeti himnusz hangjainál elépett a disz-szad előtt, mire a társaság különvonattal *Fredens-borg*-ba ment. A vonat elindulásakor a nagyszámu közönség lelkesen üdvözölte a tejedami társaságot.

A danzigi találkozás. A óár franciaor-szági látogatását tudvalevőleg megelőzi a óárnak *Vilmos* császárral *Danzigban* való találkozás. Hogy e találkozás éppen a franciaországi látogatásnál fogva rendkívüli politikai jelentőségű, azt magyarázni sem kell. Egy norderney-i táviratunk jelenti, hogy gróf *Bülow* német birodalmi kan-cellár *Berlinből* odaérkezett s onnan *Danzig*-ba utazik, hogy jelen legyen a német császár és az orosz óár találkozásán. Ha még bizonyítani kellett volna e találkozás politikai fontosságát, a kancellár jelenléte a legjobb bizonyítékot szolgáltatja. A *Schlesische Zeitung* pétérvári levelezője megbízható forrásból a következőket jelenti a óár utazásának előzményeiről:

Mig magára az udvarra nézve is meglepetés számba ment a franciaországi látogatás híre, amely még a legmagasabb állású személyiségeket is bámu-latba ejtette: a nyughatalan, konok szlávisták min-denféle cselszövészel azon íradoztak, hogy a már rég kitűzött danzigi találkozás minden fontosság nél-kül valónak tüntessék fel, ami gróf *Lambdorff* kül-ügyminiszternek sok nehézséget okozott. Ezek az intrikák azonban éppenséggel nem zavarták meg a óárt, aki nyugodtan lojaltatta a német császárral való levelezést, amelyet hetenkint kétszer közvetítették a *Berlinbe* küldött magánfutárok. A levelezés oly tisztán személyes voltát mutatja az, hogy a óár e levelezéshez sem titkár, sem senkit nem használt, hanem maga írta meg leveleit, amelyeknek tartalmát senkivel sem közölte. Annál többet

sügdoloznak hát udvari körökben erről a titkos levelezésről, mely szintén csak azt bizonyítja, hogy a cár szívesen ünnepeket ugyan magát Franciaországban, de a német császárral való bizalmas baráti viszonyát nem áldozza fel semmi külsőség kedvéért.

Franciaország és Törökország. Nincsenek még megoldva azok a differenciák, amelyek a porta és Franciaország között támadtak. Tegnap, a szultán jubileumán nyilvánult először külső formásokban is a két ország diplomáciai konfliktusa. Ibrahim bég főszertartásmester, mint a többi idegen diplomáciai képviselőnek, *Bapt* francia követségi titkárnak is küldött meghívót a szultán trónraléptének évfordulója alkalmából való szokásos üdvözlésekhez. *Bapt* erre privátim azt válaszolta, hogy nem küldheti el a dragománt a *Jildiz-palotába*, mert Franciaország diplomáciai képviselője augusztus 26-ika óta megszünt, de azért személyes szerencsekívánataival csatlakozik kollégái szerencsekívánataihoz.

A párisi *Figaro* egyik munkatársa, *Georges Villiers*, ki a minap együtt utazott Konstantinápolyba *Constans* francia nagykövettel, a következőket írja a francia-török viszály kezdetéről:

A függőben levő kérdések megoldása július közepén vált sürgőssé s erről *Constans* referált *Delcassé* külügyminiszternek, aki a megoldás módjára nézve teljesen egyetértett vele. A miniszter azt az utasítást adta neki, hogy *selekedjék erőlyesen s állítsa előre a dolgot.* *Constans* a palotába ment s erről előterjesztést tett a szultánnak. A szultán addig nagyon kedvelte a nagykövetet. Egyszer külön neki bemutatatta azt az idegen operatársulatot, melyet a szultán a palotába rendelt előadásra, máskor pedig megparancsolta egy magas állású török tisztnek, aki híres volt bikaerejéről, hogy különféle atléta-mutatványokat végezzen *Constans* előtt. Most is úgy fogadta a szultán, hogy a nagykövet meg lehetett vele elégedve.

A nagykövet előadta neki, hogy két követelést kell haladéktalanul rendezni és teljesíteni: az egyik a rakpartársulat ügyére, a másik a hitelezők (*Lorando, Tubini* és *Vanréal*) ügyére vonatkozik.

— Helyes, — mondá a szultán. — A rakpart ügye nem fontos, mert én fogom a rakodópartokat megvenni s kihasználni. A hitelezők jogcímét pedig több, mint kétszáz. Tehát erről ne is beszéljenek.

— Nem ez a kérdés, — mondá *Constans* — ön visszavásárolja a rakpartokat, ha akarja és bírja. Ez az ön ügye és *Granet*-é a tulajdonosé. Azt kérem, hogy addig is *Granet* használhassa ezeket szabadon. A porta hitelezőinek ügyét illetőleg pedig nem ez a helye annak, hogy jogcímek alaposágát kutassuk. E jogcímeket a török törvényssék megállapították, követelem tehát, hogy őket kielégítsék. Mindez nagyon világos és egyszerű. Kerüljük a fölösleges bonyodalmakat.

Ez a párbeszéd többször megesett a szultán és nagykövet között. *Constans*-nak a rakpartokra való kérdésére ez volt az örökös válasz: vissza fogjuk vásárolni. A hitelezőkről pedig a szultán hallani sem akart. A francia nagykövet memorandumot terjesztett be a portához. Mikor ennek elintézése már nagyon sürgőssé vált, hogy, hogy nem, a memorandumnak a fele elkallódott a török külügyminisztériumban. Eppen az érdekesebb és fontosabb fele. Soha nem is találták meg.

Diplomáciai és hivatalos török körökben megérfolják azt a hírt, hogy a porta felszólította nagyköveteit, hogy az idegen kormányokkal a törökországi idegen postahivatalok megszüntetése végett tárgyalásokat kezdjenek.

Egy má párisi táviratunk jelentése szerint *Delcassé* külügyminiszter hosszabban konferált *Constans* nagykövettel.

A *Kölnische Zeitung* megérfolja azt a hírt, hogy Oroszország a török határon csapatokat von össze. Az erre vonatkozó hírek Lembergől és Krakkóból származnak s tendenciózusan terjesztetnek.

Forradalmi mozgalom Perzsiában. Ezelőtt néhány hónappal híre jött, hogy a perzsa sah haldoklik. Most kisült, hogy nem testi épségét fenyegeti veszedelem, hanem a hatalmát. Egy tegnapi érkezett jelentés szerint ugyanis *messze szélárgazó forradalmi mozgalom nőtt napra Perzsiában*, amiről a sah is tud, sőt titkos jelentésekét és fenyegető leveleket kap naponként, amelyeket ki nyomozhatatlan, rejtélyes kéz csempész az íróasztalára. A mozgalmat eddig sikerült eltávolítani a külföld előtt, ma azonban, mint Kölnből táviratozzák, kipattantotta a hírt a *Kölnische Zeitung*. Ennek a lapnak a következőket jelentik Teheránból augusztus 31-iki kelettel:

Mint hogy az utóbbi időben messze szétárgazó forradalmi mozgalom kezdett mutatkozni, amelyet állítólag az Oroszországgal folytatott kül- és belpolitikai tárgyalások miatt a kormány ellen uralkodó gyűlölet szított, a kormány kisebb ostrom-

állapotot rendelt el a fővárosra és környékére. A papság közönyösen viselkedik. Az izgatás állítólag a sah környezetében levő emberek műve. A sah folyton fenyegető leveleket és proklamációkat talál dolgozó-asztalán. A mozgalomvezetői a nagyvezér ellen izgatnak azzal, hogy *Perzsiának északi részét eladta Oroszországnak* és már a birodalom déli részét is készülni elcsereberélni. Azt a régóta terjesztett hírt, hogy a közfoglalmi utakat javítani fogják és különféle reformokat fognak életbeléptetni, csak azért kürtölte világgá a nagyvezér, hogy módot találjon rá, hogy meg-
törje zsebeit.

A sah fermánt boesátott ki, amelyben felszólítja a népet, hogy nyomozza ki a főcinkosokat. A nagyvezér maga ötezer tománt tűzött ki díjjal a főcinkosok följelentéséért. — Ennek következtében valóságos spionszellem uralkodik az országban.

Felhők a Keleten. Bukarestből még egyre olyan hírek érkeznek, amelyek az orosz csapatösszevonásokról szóló híreket igazolják. Egy bukaresti távirat szerint az orosz haderő egy része Románia határára táboroz, a Pruth mentén is számos orosz csapat van és naponként újabb ezredek érkeznek, úgy hogy az orosz hadsereg erre a határvonalra koncentrálja a mozgósított csapatok nagy részét. Még most csak a mozgósítás és a csapatok érkezése okoz nyugtalanságot, s fokozza ezt a nyugtalanságot az a körülmény, hogy orosz tiszt, elválva a csapatoktól, kisebb csoportokban kémlelik ki a szomszédos területeket. Jászvásárba e hír szerint tizenkét orosz tiszt érkezett tegnap s ezek megtekintették a város környékét. Két tiszt polgári ruhát öltött s a 12-es számú bérkosiban Galata és Cetaina felé hajtott s itt tábori látcsövekkel kémlelték ki a vidéket. Mindez arra vall, hogy az oroszok már a kémszolgálatot is szervezték.

Ungheinben nagy nyugtalanságot okozott, hogy a belügyminiszter utasítására a rendőrség a határálmóson letartoztatott egy elkövetőt, aki egy komoly természetű és jóllehet fontos tartalmu levéllel akart Oroszországba jutni. A leveleket elkobozták s miután a rendőrség konstátálta, hogy katonai titkot tartalmaznak, a belügyminisztériumhoz tették át. Ez a levél azt bizonyítja, hogy Románában teljesen szervezett orosz kémszolgálat működik, amely különösen az utóbbi időben nagy tevékenységet fejt ki. Az az ember, akit a rendőrség letartoztatott, az ország több tekintélyes és előkelő embereivel folytonos összeköttetésben állott. A román kormány nem nézi tétlenül az orosz készülődéseket.

A 7-ik kalarati és a 13-ik gyalogezred, valamint a 4-ik vadászszázalaj olyan tartalmu parancsot kaptak, amelyből nemsokára megtörténendő mozgósításra lehet következtetni. Azokat a csapatokat pedig, amelyek a Pruth mentén határvégi szolgálatot végeznek, megkésztették.

Kótai avagy Rotan. A kínaiak sajtósága módon fejteik mélyesleges tiszteletüket valamely nagyhatalmu ur előtt; egész sorát végzik a megalázkodást jelentő testmozdulatoknak, melyek a földön hasmánt való megalapulásban — kúmilálnak. Ezt a ceremóniát az operett-irodalomból szerzett értesüléseink szerint Kótaiannak nevezik, amint hogy a dicső Jen-Hó mandarin így közönti a tudvalevő hat kicsi kis feleség az angol eredetiben: *Kow-tow! Kow-tow! tho the great Yen-How!* . . . Más, komolyabb forrásból merítő kinnológusok szerint ezt az ünnepélyes hasravágó-dást *Rotannak* nevezik a mennyei birodalomban. Mi azonban jobban hiszünk az angol librettistának s úgy véljük, hogy a *Rotan* csak sujtóhiba révén keletkezett mása a *Kótaiannak*. De akár Kótai, akár Rotan, mindegyik olyan nagyfokú megalázkodást jelent, amelyre kínai herceg még nem vetemedett volna apró-cseprő európai császár előtt, a német udvar pedig éppen azt követelte a Bázelen megrekedt *Csun* hercegtől, hogy ily módon járuljon, vagyis inkább boruljon a német császár színe elé. Ez a fontos etiketkérdés máig sincs megoldva, jóllehet mára várták a döntést. A *Times*nek erre vonatkozólag a következőket jelentik tegnapi kelettel Pekingből:

A jegyzőkönyv teljességéhez szükséges rendeletek közzétételének újabb elhalasztását a *Csun* herceg berlini fogadásakor követendő szertartások miatt támadó nehézségek okozták. A pekingi német követséghez érkezett jelentések szerint azt kívánták *Csun* hercegtől, hogy az ugynevezett Kótaiaval járuljon a császár elé. Mint hogy a kínaiak ezt megtagadták, azt kívánták, hogy *Csun* herceg kínai kísérete végezze a császár előtt ezt a szertartást. A pekingi német követ a többi követhoz körlevélet intézett, amelyben ismelli azt az előbbi javaslatát, hogy a hiányzó két rendelet kib-

csátását ne várják be, hanem a jegyzőkönyvet rögtön írják alá a kínai meghatalmazottakkal és bizzanak meg a kínai meghatalmazottakban a két rendelet később való kibocsátása tekintetében. Anglia és az Egyesült Államok követe azonban a fegyverbehozatali tilalomra vonatkozó ediktum nem egészen kielégítő alakjára utalva lehetetlennek tartják a német követ indítványának el fogadását, noha a többi követ hozzájárult.

Bazel, szeptember 2.

Uhlár Sándor bazeli polgár, aki évekig tartózkodott Kínában, ma *Csun* herceg kihallgatáson fogadta. A herceg *Uhlár* előtt úgy nyilatkozott, hogy újat nem betegsége miatt, hanem több, előre nem látott akadály miatt nem folytathatja. Ez akadályok közt első sorban az szerepel, hogy a hatalmak jegyzőkönyvét még nem írták alá Kínában. Az utazás második akadály az, hogy a fogadtatás részleteire nézve még nem történt megállapodás. A ceremónia, amelyet eddig megállapítottak, nemcsak a hercegre nézve lenne sértő, hanem kíséretének két tagjára nézve is, kiknek magas angol és orosz kitüntetések vannak.

Elfogyott az angol hadsereg.

Budapest, szeptember 2.

Olyan hírek érkeznek Délafrikából, amelyek úgy hatnak, mintha nem véres csaták színhelyéről, hanem valamely élelap szerkesztőségéből érkeztek volna. Bármily túresák is, következményeik rendkívül komolyak lehetnek, még pedig Anglia rovására. Minden jel arra mutat ugyanis, hogy a délafrikai angol armádia veszedelmesen összezsugorodott és *Kitchener* hadserege nemsokára holtírárd, hanem számban is felette jelentékenyen megcsappant. Az angol hadügyi hivatal a legkétségbeesettebb eszközökhöz folyamodik a veszteségek pótlására: amerikai izü reklámokhoz és apróhirdetésekhöz, de hiába minden erőfeszítése. A helyzet urai ennek az állapotnak következtében éppen nem az angolok s most már csak a boerok kitarításán mulik, hogy a háború az ő javukra dőljön el.

A multkor megírtuk, hogy *Kitchener* körülbelül 60.000 embert haza küld Angliába. Londonban ezt úgy akarták feltüntetni, hogy az angol generalisszimuszak immár nincs szüksége ekkora hadseregre, mert a boerokkal most már könnyen végezhet a visszamaradt armádiával is. Kítűnt azonban, hogy a hazaküldött 60.000 ember egytől-egyig teljesen hasznavethetetlen, valóságos ispotályos alak. Pótlásuk pedig nehéz, szinte lehetetlen. A legsebbebb biztatókkal sem sikerül többé önkénteseket toborozni.

Az angolok helyzetét a legbeszédesebben jellemzik az itt következő tudósítások:

(Toborzás apróhirdetéseikkel.)

Újra megindult tehát a toborzás Angliában és a gyarmatokon minden él. De mivel a kormány jönlívására hazafiságból alig áll valaki a sorozó tiszt zászlaja alá, a toborzó bizottságok a ma már áttámasztan megszokott uton a lapok hirdetései útján igyekeznek új embereket szerezni. A Durbánban megjelenő *Natal Mercury* című lapban egy szabóné és egy kerékpár-gyáros hirdetései közt a kereslet rovatban megjelent több ilyen hirdetés. Az elsőnek címe ez: *Első kerékpáros hadtest Fokjöld.* Szól aztán a hirdetés a következőképpen:

Sürgősen kerestek kerékpárosok, akik a működő hadtesteket kísérik. Kötelezettségi idő két hónap, amely azonban bármely fél kívánására tizenegyre napra fölmoldható. Zsold 8 shilling naponként (5 sh. = 6 korona, és 7 sh., ha a kerékpáros maga hoz kerékpárt; étkezés teljesen szerint. A belépő kap egy uniformist, amelynek anyagát maga vásárolja. N. B. A kormány által szállított kerékpár három hónapi szolgálat után az illető tulajdonába megy át Kerékpárosok, akik be akarnak lépni jelenikeznek azonnal Durbánban a toborzó tisztnél.

Egy másik hirdetés, amelyben vadászatonákat keresnek, így szól:

Keresünk Pretória számára rekrutákat, akik jó lovasok és jó lövők. E hadtest egészen vére intelligens emberekből és tengerentúli csapatokból áll. Parancsnoka egy tapasztalt gyarmati tiszt. Ez az egyetlen hadtest, amely balesetek ellen biztosítva van. A hadtest a háború végével Pretóriában azonnal föloszlik, de ha valaki még a háború vége előtt ki akar lépni a szolgálatból, azt is megteheti.

S. H. Coombs, toborzó tiszt, Durbán.

Egy harmadik hirdetésben az ugynevezett *Steinacker*-féle lovasság (*Steinacker horse*) számára keresnek utjonekat. A hirdetés címében benne van még, hogy a hadtest parancsnoka *Steinacker* örnagy, adjutánsa *Gardyne* százados a gárda-ezredből. Szövege a hirdetésnek így szól:

Kötelezettség egyelőre csak hat hónap, mely csak próbaidő s amely után a kötelezettség három hónapra meghosszabbítható. Zsold 8 shilling naponként az első hónapban; a második hónapban 1 shil-

linggel és egy év múlva ismét egy shillinggel több Altsztek naponként 1 shilling, örmesterek 3 shilling külön zsoldot kapnak. A hadtest 75 százaléka kell, hogy legalább valahogyan értse a bennszülöttek nyelvét. A harcúteret talált lovak s mindenféle tárgyak a kormány tulajdonai. Etelezés tetszés szerint.

Legérdekesebb azonban a következő hirdetés, amely már a hazafias érzelmekre hivatkozva, katonákat keres az *Imperial Light Horse* számára. Szól a hirdetés ekképpen:

Főhívás a hajdani könnyű lovasok gyermekeihez! Jőjjetek és harcoljatok királyotokért és hazátokért, úgy, amiként harcoltatok annak idején királyotokért! Férfiak, akik lovagolni és lőni tudtok, jőjjetek el mindnyájan és álljatok be a hadsereg első ezredébe. Olyan emberek, akik e háború alatt csak agyon akarák ütni az idejüket és semmittevészel akarunk naponként 5 shillinget szerezni, otthon maradhatnak, Ti, férfiak azonban nem maradhattok otthon, ha Anglia, Kanada és Ausztrália hi benneteket. Sorozó iroda: *Old Market Square*, délelőtt 10—12 és délután 2—4 óra közt.

A katonatoborzásnak ez a módja legalább eredeti. De hogy mire jó az így összeszedett szoldateszka megmutatja egy francia újságnak a következő pretóriai híre:

Krügerné temetése napján az egész angol sereg, amely Pretóriában tartózkodott és az egész katonai hivatalnoksereg az ugynevezett polgári parkban mulatott, míg a Northumberland-ezred zenekara a legvigabb motákat játsza. Egyetlen angol tiszt, de még a polgármester sem ment el a temetésre. Sőt mi több, alig hogy *Krügerné* koporsóját a gyászszókból kivitték, egy csapat angol katona rohant be a házba, a nélkül, hogy tekintetbe vette volna a gyászoló családot, és fölkatapult minden zég-zugot, *hagy rabolhasson.*

(Eltűnt zászlóalj.)

Londonban most általános fejfőrést okoz egy *tejes zászlóalj nyomtalan eltűnése.* A zászlóalj háromszáz emberből és hét tisztből állott. Anyit megállapították, hogy a boerok nem fogták el őket s nevük az elesettek és eltűntek között nem található. Sőt úgy látszik, hogy a zászlóalj még Angliából való elutazása előtt tűnt el. A dolog nem tréfa s az ügy, mint a *Daily Chronicle* írja, erősen foglalkoztatja az illetékes köröket. Néhány hónappal ezelőt, a mikor a hadiújság a legnagyobb volt, egy yorkshirei nemes ember jelentkezett a hadügyminisztériumnál s ajánkozott hogy egy zászlóalj yorkshire-tüzérséget állít, ha megengedik neki, hogy ő maga vezethesse az önkénteseket. Ajánlatát rövid habozás után elgogadták. Kevésbé később megjelent háromszáz ember Londonban, ahol valamennyi megkapta az egyenruhát. A csapat *98. Compagnie Imperial Yeomanry* nevet kapta s *Grigg* kapitány, aki a legényeket összetobozta, átvette a zászlóalj parancsnokságát. *Ettől a naptól fogva a zászlóalj úgy eltűnt, mintha sohasem létezett volna.* Hiába kutatták mindenféle nem tudták megtalálni. A hadügyi hivatalban azt hitték, hogy Dél-Afrikába utaztak s Kimberleyben vannak, de kérdézőködsére azt felelték, hogy hasonló nevű zászlóalj nem kötött ki sem Fokvárosban, sem más kikötőben. A katonákat Yorkshirében sem találták meg, tehát szülővárosukba sem tértek vissza. A legérdekesebb a dologban az, hogy a zászlóalj katonáitól levelek érkeztek Dél-Afrikából, amelyek a 98-asok hőstetteiről beszélnek, de a levelekről nem lehetett megállapítani, hogy Dél-Afrika melyik részében adták föl. A kutatás eddig teljesen eredménytelen volt.

(Hírek a csatatérről.)

London, szeptember 2.

Kitchener jelenti Pretóriából: A Hamenskraalnál levegőbe röptett vonat kísérőcsapatának vesztesége az elesett *Vandeleur* alezredesen kívül *kilenc halott és tizenhét sebesült.* A sebesülteket mind Pretóriába vitték. A csapat negyvenhat emberből állott.

London, szeptember 2.

A hivatalos veszteségi jegyzék szerint augusztus 28-án Yorkroelnél 4 katona elesett és 12 megsebesült.

Fokváros, szeptember 2.

Hire jár, hogy Herzog és Lategan kommandóit visszahívták Oranjeba. Ezenkívül híre jár annak is, hogy az ellenség a keleti transverzális vasutat Alk-mahar közelében Komatiport mellett szétrombolta és hogy a boerok megtámadták egy vonatot, de a vonat elmenekült a támadók elől. Fokföldről híre jön, hogy a boerok a Barkly-szorosból Elliot közelében Kalába vonultak. Hir szerint elhatározták, hogy a harcban álló boerok családait a partvidékre viszik, ahol a menekülők számára tábort létesítenek. Ha ezt keresztülvisszik, lehetséges lesz vasutat elegendő élelmiszert

szerezni egész Johannesburg ellátására, ahogy a háboru előtt volt. Azt hiszik, hogy akkor aztán Johannesburgban megint normális állapotok lesznek.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

HIREK.

A Deák-szoba.

A Nemzeti Múzeum ásványtárának bal-felöli részén egy kis téglalap alaku szoba van. A falait teleaggatták szép nemzetiszínű selyemszalaggal, három szekrényében pedig könyvek, kalamusok, kalamárisok, nagyon egyszerű kalapok, nagyon diszes albumok, botok és esernyők láthatók. Minden tárgyon, amely ebben a szobában van, az az egyszerűség és szoliditás látható, amely bevonja az igen komoly és igen egyszerű emberek mindennap használt eszközeit. Aki nem hisz abban, hogy a tárgyak megnevesülnek, ha nemes emberek használják, nézze meg ezt a szobát, melyet most kénytelen vagyok fölfordozni, mert híre járt, hogy a Nemzeti Múzeum, helyszüke miatt el akarja feleltetni a magyar nemzetet.

Ha ennek a hírek hitelt akartunk volna adni, nagyon komolyan kellett volna fölvetnünk azt a kérdést, hogy vajjon mire van hát hely a Nemzeti Múzeumban, ha erre nincs. Mi az, ami olyan nagyon fontos abban a Nemzeti Múzeumban, ami kizorítja onnan a nemzet kegyelele által megszentelt tárgyakat? A Deák-szobát tehát nem zárják be. Nem tartják ugyan nyitva egy, mint eddig, de a hét két napján mégis csak látható lesz a muzeumi igazgatóság kegyes jóakaratóból.

S most önkéntelenül újból kérdeznünk kell valamit. Miért éppen két napig tartják nyitva Deák Ferenc szobáját? A hely szüke miatt? Hiszen az már el van döntve, hogy van hely elég a reméljük, az is el van döntve, hogy erre a célra mindenképpen elégnék kell lenni. Mi értelme van tehát akkor annak, hogy csak két napig tartják nyitva azt a kis kápolnát, mely a magyar szabadelvűség zarándokhelye kell hogy legyen. Ha igaz az, hogy kis nemzet vagyunk — s ha más nem, az ilyenfajta intézkedések eléggé tanúsítják, hogy nem vagyunk a nagyok közül valók, — úgy annál nagyobb szükségünk van rá, hogy óránként, naponként lássuk a nemzet nagyjainak emlékeit. Deák Ferenc szobájának egyszerű tárgyaitól soha kor alkalomszerűben nem merítettünk okulást, mint éppen most. Egy hétben sajnos csak hét nap van, s ha már nincs tiszser annyi idő a tárgyak szemlélésére, ezt a hét napot nagyon böcs dolog lesz kihasználni.

Amint arra gondolunk, hogy Deák Ferenc emléktárgyai számára csak egy ember is szüknek találja a muzeumot, a régen hirdett pantheon jut eszünkbe. A Gellérthegy most is önmagának tartja a esőndjét és magasról nem néznek le a magyarság fővárosára a magyarság nagyjai. Pantheon nincs és nyilván nem is lesz. Talán nem is kell, hogy legyen. A szobokkal benépesített pantheon hideg márványszobráiból az alkotó művészek lelke szólhat a zarándokló emberekhez, de maguk a szobrok nem beszélnek. Nézzék meg Deák Ferenc irróttollát s rögtön az a gondolatuk támad, hogy ez a toll az ő kezében volt, ezt az ő keze vezette végig a papiroson, ezen keresztül folytak nagy és békés gondolatai ez a kis acél volt az az elem, mely megrögzítette egy böcs agyvelő-sejtjeinek mozgását. Az ilyen kis szerkeszásokban nagy emlékek varázsa van elrejtve s nekem olykor többet jelent Napoleon császár kalapjának rozettája, mint az a szobor, melynek egyetlenegy porikája sem érintkezett a nagy császárral. Jézus-Krisztus keresztjének minden szí-

lánka szentebb, s közvetlenebbül beszél a Megváltó kinszenvedéseiről, mint Van Dyk képe.

Nem is pantheon kell a Gellért ormára, hanem gyűjteménye azoknak a tárgyaknak, melyek reánk maradtak nemzetünk nagyjaitól. Rákóczy kardja pihenjen ott fön. Deák Ferenc kalamárisa, Vörösmarty, Petőfi, Arany kezeirása ott legyen látható, Kossuth Lajos megszentelt ereklyéihez oda járjanak zarándokolni. Ez legyen a magyarság pantheonja. Csupa olyan tárgy, melyhez az eleven élet emléke fűződik.

A muzeum helyszüke miatt nem ad szállást a nagyok emléktárgyainak? El kell vinni őket onnan. Hadd maradjanak emitt a kövek, a gipszek, az őskori állatok, a repedt esővíű ágyúk és a csoda-halak. A nagy emberek emlékeit pedig vigyék a magasba, ahol közelebb vannak az éghez.

G—A.

Miklós — Napoleon.

A cár párisi útja a világtörténet adomagyűjteménye számára dolgozik és fel-ujít egy régi pikantiát.

Mikor II. Sándor Párisban járt és az orosz egyeduralkodó a francia kényurnak vendége volt, valamelyik udvari ebéd alkal-mával ezt a kérdést intézte Eugénia a cárhoz: — Kit tart folséged Európa legszebb asszonyának?

Észak autokratája megértette a kérdés tendenciáját. Kitérzte belőle, hogy ez a legkedvezőbb alkalom a nyalakodó hízle-gésre. Tudta, hogy csak egy szóval kell válaszolnia, ezzel: Folségedet — és e vá-lasvar fejében el fogják őt nevezni az ud-varias vagy a lovasias cárnak. De II. Sándor lelkületében tiltakozás ébredt a piperkőc sze-replés ellen és nyers őszintességgel adta meg a választ.

— Folséges asszonyom, én vad kozák vagyok, én a — feleségemet tartom a legszebb asszonynak.

Es most az egykori kacér francia csá-szárnának, Eugéniának ágyában fog aludni az orosz cárné, II. Miklós felesége.

Különb udvariassággal nem képesek a franciák az orosz koronás hölgynek hizelegni, eskakis azzal, hogy a koronás divathölgy egy-kori ágyába fektetik.

Roppantul egyenletes valami, hogy az emberi méltóságot képviselő államforma, a köztársaság: az emberi rabszolgaság euró-pai szimbolumának, az orosz császári koroná-nak hizeleg. De még szégyenletesebb bizo-nyára az, hogy ez a hízlekedés a ledöntött francia császárság visszamaradt piperéivel, luxusával, rongyaival, budoármardványai-val, selymes takaróival tud hizelegni csupán.

Miklós cárnak is csak azzal akarják a húságát cirógatni, hogy megvetik számára ugyanazt az ágyat, melyben III. Napoleon — még csak nem is tudott meghalni. A diszes nyoszolyában ugyanis azért nem tudott meg-halni az utolsó francia császár, mert időköz-ben — elesapták az uralkodói tisztségéből.

Vajjon miket fog álmodni a minden oroszok cárja abban az ágyban, melyben egyik elesapott *cousinja* aludt valamikor? Nem-e fog az uralkodói méltóság esélyeiről és a korona árnyékáról gondolkozni, mielőtt szempillája pihenőre zárul? Nem-e fogja ideges lelke álomközben maga elé varázsolni a hontalanná lett uralkodók szánalmas mi-voltát? Nem-e fogja ebből levezetni azt a böcs morált, hogy

Habár fölül a gálya,
S alul a viznek árja,
Azért a víz az ur!

A francia égalj levegője nem-e fogja az orosz despotának arcába kergetni a vért, mikor az elesapott elődnek, megnyezetes ágya elűzött gazdájának, III. Napoleonnak sorsára gondol?

Miklós cár vendégágyának előbbi gazdá-

ját, III. Napoleont kétszáz ezer szavazat ellenében nyolc millió franciának vétuma tette meg császárrá és mégis lebukott, a trónról le a pusztára földre. II. Sándor cár csak úgy Isten kegyelméből volt a minden oroszok cára és mégis — fölépült a levegőbe.

És úgy látszik, hogy ez az a pont, ahol a császárság a republikával érintkezik!

Nem-e erről az érintkezési pontról fog Almodni Miklós cár — a Napoleon ágyában? ...

F. G.

Budapest, szeptember 2.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Augusztus 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásukkal a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. *Mária Valéria* főhercegnő ma déli *Ischből* kéthavi nyaralás után gyermekeivel és kíséretével Linzbe utazott, ahonnan maón *Waltseebe* megy. — *Dr. Herzel* Manó egyetemi magántanár, közközhízi főorvos, szünidei utjáról a fővárosba visszaérkezett. — *Dr. Feleki* Hugó egyetemi magántanár külföldi utjából hazatért és orvosai működését megkezdte. — *Rudnay* Béla főkapitány tegnap Budapestre érkezett és ma ismét átvette hivatalának vezetését.

— A király a hadgyakorlatokon. *Dolnji-Miholjác*on lázasan készülnek a király fogadására. A pályaudvaron és a kastély előtt, ahol a király lakni fog, diadalkaput emelnek. A grófi kastélyban a királlyal együtt lakik báró *Beck* vezérkari főnök. *Ferdinánd* román trónörökös Kohn Albert nagykereskedőnél, *Lipót Szalvátor* főherceg Kohn Gábor kereskedőnél, *Ferenc Ferdinánd* és *József* főhercegek, *Krieghammer* Ödön és *Fejérváry* Géza miniszterek az uradalmi épületekben fognak lakni. A noskovezi vasúti állomás fogadja a király Verőcze és Eszék törvényhatóságának küldöttségeit. A fogadásnál jelen lesz *Stell* Kálmán miniszterelnök és *Khuen-Héderváry* báró, akik azonban Dolnji-Miholjácra nem kísérik a királyt. A küldöttséget gróf *Pejacevich* Tivadár főispán vezeti a király elé. Dolnji-Miholjácban a helyi hatóság fogadja ő felségét. A husz perccel később különvonaton érkező *Ferdinánd* román trónörökös tiszteletére a pályaudvaron díszszázadot állítanak föl. A király szállására kiséri a trónörökösöt, azután a maga szállására megy. Este kivilágítás lesz. A kastély udvarában udvari konyhát rendeztek be. Szeptember 14-ikén reggel a hadihíre vérese után ő felsége Görceönybe megy. Az ut mintegy két óráig tart.

A király szeptember 12-én délután érkezik meg Bécsből Szent-Lőrinczen át Noskovec állomásra, ahol azon idő alatt, míg az udvari vonatról a Gutmann-féle keskenyvágányra vasut kisebb szalonkocsijaiba történik az átrakódás, ő felsége fogadja a gróf dr. *Pejacevich* Tivadár főispán vezetésével álló északi és verőczevármegyei küldöttséget. Más küldöttséget nem is fogad a király Szlavóniában, mert Dolnji-Miholjác ilyenek elszállásolására nem alkalmas. A küldöttség tagjai Eszékéről ezen a napnak reggelén 8 óra 32 perccel különvonaton indulnak el Noskovecra az északi és rétlai tüzoltókkal együtt, akik a király megérkezésénél sorfaltal fognak állani. Noskovec állomásán megfelelő pavillont emelnek a küldöttségek fogadása céljából. A rend fenntartásáról az északi rendőrök fognak Miholjácban gondoskodni.

— A román királyi pár utazása. *Károly* román király és felesége, *Erzsébet* királyné ma átutaztak Budapesten. A rendes kolozsvári gyorsvonathoz csatolt két udvari kocsihoz reggel 7 óra 50 perccel érkeztek meg a keleti pályaudvarra, ahol fogadásukra megjelent a magyar államvasutak részéről *Kovács* üzemvezető, *Gerenday* és *Ofner* főfelügyelők, *Galla* és *Lachnit* felügyelők, a rendőrség részéről *Pekáry* főkapitányhelyettes és *Paulik* főfelügyelő. Amint a vonat megállt, *Károly* király kiszállt kocsijából, kezét fogott *Kovács* üzemvezetővel és *Gerenday* főfelügyelővel, majd *Margaritico-Greccano* konzullal, később kíséretével, *Maurocordato* és *Georgescu* ezredesekkel az udvari váróterembe ment, ahol megreggelizett. A királyné udvarhölgyeivel és titkárával a kocsihoz maradt. A vonatot *Sax* román királyi udvari utazómarsall kíséri Ragoczig. A király három hétig Ragoczban marad, a királyné pedig Neuwaldauba utazik. A királyi pár és kísérete a nyolc óra ötven perccel indul bécsi gyorsvonattal folytatva útját és délután Bécsbe érkeztek. Hivatalos fogadtatás — mint Bécsből jelentik — ott nem volt. A román királynét — tudvalevőleg — szoros barátság fűzte boldogult királyénéhoz, s most felhasználta bécsi tartózkodását arra, hogy meglátogassa *Erzsébet* sírját a kapucinusok

templomában. A királyi pár két nagy koszort helyezett a koporsóra, melyek közül az egyik krizantémekből és narciszokból, a másik hegyi-gyopárból és babérból van kötve. A királyné csöndesen imádkozott a koporsó előtt, aztán a kezében lévő kis gyopár-csokrot is e szavakkal tette a koporsó fölére:

— Egy marék gyopár.

E kegyeletes cselekedet után a román királyi pár még *Albrecht* és *Károly* Lajos főhercegek sírját koszorozta meg.

— **Bismarck emléke.** *Salzburgból* jelentik, hogy tegnap leplezték le a *Bismarck*-emléktáblát, amelyet a *Schönerer*-pártiak gyűjtéséből készítették. Az ünnepségen sok birodalmi német is volt jelen. A leplezésre sok rendőr vonult ki, mert rendezavarától tartottak.

— **Kinevezések.** A pénzügyminiszter a brassói pénzügyigazgatósághoz *Frindt* József temesvári pénzügyi segédutkárt pénzügyi titkárrá; a marosvásárhelyi pénzügyi igazgatósághoz *Bányay* Béla ottani pénzügyi fogalmazót pénzügyi segédutkárra végleges minőségben; *Makk* Antal beregszászi kataszteri irattári kezelő irodatiztet ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazóvá és földadó-nyilvántartási biztossá; a székesfehérvári adófelügyelőhöz dr. *Rodriguez* Béla pénzügyi számtisztet pénzügyi fogalmazóvá ideiglenes minőségben; a szolnoki pénzügyigazgatósághoz dr. *Kálmán* Manó adófelügyelővé pénzügyi fogalmazó gyakorlatot és *Tamássy* János alsó-lendvai adótitztet pénzügyi fogalmazóvá ideiglenes minőségben; a facteti adóhivatalhoz *Hirschmann* János pécsi adóhivatali tisztet adóhivatali ellenőrré; *Szatmáry* István tornyai adótitztet a kolozsvári adóhivatalhoz adóhivatali segédde, *Moldován* Ferenc megyarajposi adóhivatali díjtalan gyakorlatot a tornyai adóhivatalhoz ideiglenes minőségben adótitztet; a felső-tömösi mellékvármihatalhoz végleges minőségű. XI. fizetési osztály 3. ikozatbeli ellenőrre *Török* Antal budapesti fővármihatali gyakorlatot; *Horvay* Károly és *Kubik* Márton joggyaztási adóhivatali ellenőröket adószedőkké. *Berecsky* Sándor, *Tóth* István és *Keller* Mór joggyaztási adóhivatali tiszteket végleges és *Gencsy* Endre vámszedőt ideiglenes minőségben joggyaztási adóhivatali ellenőrökké; *Pal* István makói díjtalan adóhivatali gyakorlatot az oraviczabányai adóhivatalhoz ideiglenes minőségű adótitztet; a pénzügyminiszteri számvevőszékhöz *Tápay* István pénzügyi számgyakorokot pénzügyi számtisztet ideiglenes minőségben; *Nagy* Lajos dunaföldvári lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakorokká a budapesti vidéki pénzügyigazgatóság melé rendelt számvevőszékhöz kinevezte. — A szegedi ítélőtábla elnöke *Puskár* Dezso p.-oldi lakost, végzett joghallgatót a vezetésére alatt álló ítélőtábla kerületbe díjas joggyakorokká nevezte ki. — Az igazságügyminiszter *Rosos* Jenő lengyeltői járásbírói ajgejzót a kapovári ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottul, *Farkas* Sándor bajai járásbírói ajgejzót a bajai *Gabel* Kristóf palánki járásbírói ajgejzót a palánki és *Peczó* József kőrösbányai járásbírói ajgejzót a kőrösbányai járásbírói mellett alkalmazott ügyészségi megbízott állandó helyettesül rendelte ki.

— **Kallós Ede — egészséges.** *Kallós* Ede jeles szobrászunk ma Abbázából a következő sorok közlésére kér fel bennünket:

Igen tisztelt szerkesztőség!

Ma körökkel szókás szerint „napfürdeni” mentem birkásonnal. Tetszik tudni, mi a napfürdő? Az ember kimegy bárkán a tengerre, jó messzire, hogy a parttól ne lássák; ott aztán a bárkás egy jó széles deszkát iektet a csónak tetéjére, a napfürdő közben megszabadul leher strandruhájától és végigterül a bárkára iektetett deszkán; minden öltözete egy széles karimájú szalmakalap, amely a vakító sugaraktól védi a szemet. A nap izzóvá égeti a testet s egy-egy intésre a bárkás végigúti az embert egy veder vízzel. Sokan vagyunk itt Abbáziában, akik reggelente napfürdőt veszünk. Ma különösen jól esett, mert a nap forrón tüztött. Talán tizedszor öntött le a bárkásom, amikor a parttól áthalasztott hozzám nővérem hangja: kétségbeesetten hívott ki. Hamarosan magamra szedtem ruhámat, a bárkás pedig erős evezőcsapásokkal vitt ki a parthoz.

Lelekendezve totuttam nővéremhez.

— Mi baj? — kérdeztem.

— Olivastod? — meredt rám íjtem szemekkel és egy újságot lengetett. Odabökött a budapesti újság egy kis közleményére az újjával. Elképedtem. — Vastag betűk hirdették benne: *Kallós Ede* — az örültek házában. Kérem szépen, igen t szerkesztő ur. nyugtassa meg művés-barátimait, akikről azt olvasom, hogy „körükben kínos szenzációt kellett megtévolvodásom” — és nyugtassa meg a magyar királyi ügyészséget, amelynek körmei közt vagyok (most mintázom nevezetesen *Kozma* Sándor nagynevű néhai főügyészünk siremlekté), hogy pompásan érem magam. néhány nap múlva haza övök, s pihent erővel, bronzszínű sülve a napfürdőtől, beíjezem *Kozma* emlékművét.

Igen tisztelt szerkesztő urnak,

Abbázia, augusztus 31.

Készséges hive:

Kallós Ede.

— **Királyi kegyelem.** *Leobenből* táviratozzák, hogy a mult nyáron *Lamberg* János hadapród *Rottenmann* közönségben szuronyával halálisan megsebesített egy munkásembert. E miatt a leobeni törvényszék tizennyolc havi súlyos börtönrre ítélte. A hadapród januárban kezdte meg büntetését, most azonban a király annak hátralevő részét engedte neki.

— **Görgey Artur nyugdíja.** A *Pesti Napló* folyó évi augusztus 29-iki száma hírül hozza, hogy a képviselőház egyik legközelebbi ülésében *Pichler* Győző képviselő interpellálni fog, vajjon Görgey Artur volt honvédtábornok az 1849. óta (állítólag) húzott osztrák nyugdíja mellé tényleg felveszi-e a magyar honvédtábornoki nyugdíjat is? Egy Budapesten 1888. a *Franklin-társulat*nál ily cím alatt 1848-ból és 1849-ből megjelent munka 3. kötete 709. és 710. lapján a bécsi es. kir. minisztertanácsi elnökség, rendőri osztály pecsétje alatt Görgey Arturhoz 1867. szeptember 25-én kelt hivatalos levél van magyar fordításban lenyomva, mely szóról-szóra így szól:

Görgey Arthur urnak Viktringben. Önnek ki nem kerülhetne tudomását, hogy az Ön szubvenció, melyet Ön eddig legfelsőbb kegyelem következtében élvezett, azon okból engedélyeztetett Önnek, mert figyelembe kellett venni, hogy az egy bizonyos helyhez kötött tartózkodásnak Önre mért kénszere Önt lényegesen gátolta az életfennartáshoz megkívántató eszközök megkeresésében. De a viszonyok, melyek miatt a korábbi kormányok az Ön személyére vonatkozólag követett rendszabályok fennartását szükségesnek látták, tökéletesen megváltoztak és a folyó évi június 9-iki legfelsőbb amnestialis actus által Önre nézve is személyes szabadságának minden eddigi korlátozása megszüntetett. Az indokok multával, melyek a kérdéses szubvenció engedélyezésére alapul szolgáltak, megszűnt egyszersmind minden ok annak további folyósítására. Midőn az 1867-iki negyedik évnegyedre eső ezer forintnyi részletet, melynek megküldését Ön folyó hó 16-áról kelt becses levelében kérte, ezennel megküldöm: egyszersmind tudomására hozom, hogy ezzel az Ön tartásdíj-illetményei megküldésének vége szakad. Xiváló nagyrabecsüléssel maradok Uraságodnak alátoz szolgálja — felsőbb meghagyásból — (aláírás) Schäffer lovag sk. Kelt Bécsben 1867. szeptember 25-én.

A munkát, melyből ez okiratot idéztük, megjelenése után a fővárosi tekintélyes napilapok élénk figyelemben és beható ismertetésben részesítették s a belőle itt reprodukált okirat valódságát senki kétségbe nem vont. Belőle meggyőződött a magyar olvasóközönség, hogy a Görgey Arturnak karintiai száműzetése alatt legfelsőbb parancsra juttatott *sustentatio* (tehát nem osztrák nyugdíj) 1867-ben megszűnt. S ugyanazon történelmi munka III. kötete 703. és következő lapjaiból köztudomású tény az is, hogy Görgey Artur 1854. évi szeptember 6-án vette át báró Kempen, akkor osztrák rendőrminiszter kiküldöttjétől a legelső hatszáz forintot mint a részére legfelsőbb helyről engedélyezett *sustentation* (és nem osztrák nyugdíjnak) első félvi részletét. — A száműzetés későbbi éveiben ezen évi *sustentatio* az eredetileg 1200 forintról 2000 forintra és végre 4000 forintra felemeltetett. Megemlítjük, hogy a szóban forgó munka szerzője idősb Görgey István, a tábornok testvére. De az író személye nézetünk szerint itt most teljesen közömbös. E történelmi adatra való emlékeztetéssel jó szolgálatot véltünk tenni mind az állítólagos interpellálóknak, mind a rá adandó feleletnek.

— **Budavár visszafoglalása.** Budavárának 1686. szeptember 2-án a töröktől való visszafoglalása évfordulóján a Mátyás-templomban átaladó misét mondott ma *Nemes* Antal budavári apát-plébános annál a történelmi nevezetességű Szűz Mária-szobornál, amelynek oly nagy jelentősége volt a vár visszafoglalásánál. Ezt a harmadik méter magas vörös márványból faragott szobrot II-ik *Ulászló* király készítette 1515-ben, a törökök pedig, akik a templomot mecsetnek használták, kőfalal földték el. A hagyomány szerint, amikor a keresztény hadsereg a várat ostrommal bevette, a templom alai a löporok robbanásától megvérték és a szobrot elfedő fal ledőlt. Erre megjelent Szűz Máriaának alakja a törökök rémületére és a keresztények örömeire. Ezt a majdnem félezredéves márványszobrot nagy kegyelettel őrzik a mai napig a budavári koronázó templom ugynevezett lorettói kapujánál és az ájtatos híveknek minden időben kedves imádkozási helye volt a törököket előző és a keresztényeket segítő Szűz Mária emlékszobra.

— **Kiállítás Apahidán.** *Apahidán*, Kolozsvár közelében tegnap nyílt meg az a kiállítás, melyet *Hankó Veres* Károly főszolgabíró rendezett s melyen 31 községből állatok, házi iparickek és termények vannak kiállítva. A megnyitáson báró *Josika* Gábor elnök, *Dosa* alispán és *Hankó* szolgabíró beszéltek. A jutalmakat is tegnap osztották ki.

— **Megszökött kereskedő.** A nagyváradi törvényszék *Rosenthal* Mór nagyváradi borkereskedő ellen, aki hitelezői elől Amerikába szökött, a csődöt elrendelte. *Rosenthal* passzívái százezer koronára rugnak, vagyona nincs.

Az automobil és az angol törvény. Kényelmes és flegmatikus jogások kikutattak Londonban valami törvényt, ami lehetetlenül teszi a nagy ködös városban az automobil. A törvény tudniillik azt mondja, hogy minden jármű, amely jogot formál ahhoz, hogy London utcáin végigmenjen, óránként három angol mérföldnyi sebességgel haladhasson. (Ez körülbelül megfelel a gyorsaságnak annak a kényelmes tempónak, amelyben a mi omnibuszaink közlekednek.) Azonkívül minden olyan jármű előtt, amelyet nem lo copel maga után, egy gyalogos embernek kell szaladni piros zászlóval s figyelmeztetni mindenkit arra, hogy térjen ki. — Minthogy ez a törvény még mindig épségben van, Londonban csak döcöghetnek az automobil, ebből pedig nem kérnek a Fournierek. Ez a törvény különben az oka annak is, hogy Londonban — a föld felett — még mindig nincs villamos vasút.

Püspök és esperes. Többször írtak már a lapok egy görögkeleti esperes nyugdíjaztatásáról, amely az aradi román egyházmegyében történt. Azzal vádolták Goldis János aradi román püspököt és környezetét, hogy ez a nyugdíjazás a püspöki aula erőszakoskodásának a következménye. Boksán Mózes aradi esperes a szóban forgó nyugdíjazott egyházfőről, aki be is panasolta már püspököt a vallás-és közoktatási minisztériumra. A panasz most érkezett be a kultuszminisztériumba. Boksán elmondja ebben nagy általánossággal, minden részletezés kerülésével, hogy őt, aki már ötvenhárom év óta szolgálja egyházát, meggyalázták, becsületében megsértették, felfüggesztették s nyugdíjazták. Főlebbezett a nagyszobai érseki szentszékhöz, ez írt is kérte az iratokat az aradi püspökségtől. De Goldis püspök, illetőleg az aradi püspöki szentszék az aktákat nem küldötte írt az érsekhez, hanem sürgős intézkedéseket tett a nyugdíjazás folytán megüresedett esperesi tisztés betöltésére. Arra kéri tehát a kormányt, hogy indítsa vizsgálatot a püspök ellen. Zsilinszky Mihály államtitkár a panaszt azonnal leküldte Goldis püspök-höz, tegye meg egy hét leforgása alatt észrevételeit Boksán vádaskodásaira. A kormánynak azonban ebben a dologban csak ellenőrző hatásköre van s mivel a nyugdíjazás az egyháznak teljesen autonóm jogkörébe tartozik, a minisztérium itt csak abban az esetben léphet közbe, ha törvénytörtés történt.

A magyar lobogó. Ilyen című vezércikkünknek örvéndetes kommentára a következő karisbadi levél:

A Budapesti Naplónak A magyar lobogó című vezércikke — sajnos — szinzigazság. De épp akkor, mikor a hatóságok megfélemlenek a kötelességükről, örömmel konstátálom, hogy vannak hazánknak jó polgárai, akik osztrák földön a fekete-sárga lobogó között a magyar, piros-fehér-zöld zászlót tűzik ki hajlékuk díszítésére. Így tette ezt Karisbad híres magyar orvosa, dr. Hertika Imre egészségügyi tanácsos ő felsége születésnapján. A város fekete-sárga lobogódíszre közegette kitűzette házára a magyar trikolort és midőn bizonyos körök ennek bevonására hívták fel, önértzetesen azt mondta, hogy ő a magyar király születésnapját ünnepeli és mint magyar honpolgár csak magyarul és magyarán tiszteli királyát, mely érzemének méltó szimbólumát csak a nemzeti trikolort ismerheti el. Ezt a követendő példát minden külföldön élő polgártársunknak figyelmébe ajánlom! Karisbad, 1901. szeptember 1.

K. A.

Az ál-hadnagy. Megírtuk, hogy a rendőrség tegnapelőtt Ós-Budavárában letartóztatott egy Bradarovic Milán nevű máv. altisztet, aki tartalékos hadnagy-bátyjának az egyenruháját ellopta és abban Vinkovceól megszökött. Utóközben egy esomó községben követelt el csalásokat; így Kál, Bessenyő, Erdőtelek, Füzes-Abony, Kerecseny, Kápolna, Új-Szász, Nagy-Körös, Kocsér, Tisza-Várkony és Tisza-Bessenyő községektől érkezett jelentés a fiatalember ellen. Mindenütt mint elszállásolással megbízott hadnagy mutatta be magát. Így utazott a vasuton is kedvezményes jeggyel, valamint a katonai előfogatókat is használta. A községekből rendszeres azzal távozott, hogy a bírótól, jegyzőtől kölcsönöket vett fel, azal indokolva a kérését, hogy elogyott a pénze. Így 215 korona 96 fillért esalt ki. A szélhámos fiatal embert átkísérték az ügyészséghez.

A buenos-ayresi halott. A Buenos-Ayresben meghalt Kristufek osztrák kereskedő hagyatéki ügyére és a hagyaték rendezése végett Buenos-Ayresbe utazott testvérének, Kristufek nyugalmazott őrnagynak állítólag szomorú sorsára vonatkozólag némely lapokban megjelent híresztelések szemban a Pol. Corr. arra utal, hogy Ausztria-Magyarország és Argentína között nem lévén a hagyatéki ügyek rendezésére vonatkozó egyezmény, az 1900. december 10-én üvegy hátrahagyásával végrendelet nélkül meghalt Kristufek kereskedő hagyatékának tárgyalása csak argentiniai jog szerint történhetett meg és az osztrák-magyar képviselő minden befolyása a nemzetközi jog szabályai értelmében ki volt zárva. Kristufek őrnagynak, akit már 1897-ben felvizsgáltak, Buenos-Ayresben az üldözési mániának

oly nyilvánvaló jelei mutatkoztak, hogy az őrnagyot gyógyító-intézetbe kellett vinni. Ez a törvényes rendelkezések értelmében gondnok rendelkezése mellett történt. A beteg hazaszállítása a beteg ellenkezésén kívül azért is nehézséggel jár, mert egyelőre egy hátsó társaság sem akart vállalkozni a beteg elszállítására, még ápolók kíséretében sem. Gróf Kodziebrodski osztrák-magyar miniszterezidens személyesen is meggyőződött róla, hogy az őrnagy jó helyen van. A Politische Correspondenz alaplatannak mondja a Kodziebrodski ellen elhangzott panaszokat és a leghatározottabban kijelenti, hogy az a híresztelés, hogy Kodziebrodski rokona gróf Goluchowski kültigyminiszternek, teljesen valótlan.

A miskolci templom- és iskolaavatás. Magasztos és lélekemelő kultur-ünnepség volt tegnap Miskolc városában. A miskolci izraelita hitközség, mint tudósítónk rövid távirata már jelezte, tegnap avatta föl új templomát és iskoláját. Mind a két díszes épületet a nemzeti szellem és a hazafias buzgalom, a hitélet és a nevelésügy erősítésére emelte az áldozatra kész hitközség. A hitközség e két legújabb alkotása nagyban emeli Miskolc város szépségét is, úgy az új templom mint az iskola valósággal remeke az építészetnek, impozáns és tetszetős a külsejűk, a célnak mindenben megfelelő a belsejük, modern és csinos a berendezésük. A főünnepi ünnepségen felekezeti különbség nélkül részt vett Miskolc városa, képviseltették magukat a hatóságok, a testületek és egyesületek. Megjelent az ünnepségen többek között Kun Bertalan ev. ref. püspök, Horváth Lajos főrendiházi tag, Tarnay Gyula alispán, Soltész polgármester, Tóth Dániel ev. ref. esperes, Zabraczky katolikus plébános, György László máv. üzletvezető, Jekelfalussy Andor nyugalmazott kuriai bíró, Kovács Lajos megyei főügyész, több magasrangú katonatiszt, számos külföldiség, az izraelita hitközség minden tagja és a város előkelő hölgyközönsége.

A felejtethetetlenül szép ünnepség méltó betöltése volt dr. Gencsi Samu, a hitközségi elnök fáradhatatlan buzgóságának, érdemes működésének, amelyvel megteremtette a magyar kultúra e két új hajlékát; a tervezés, az előmunkálatok és az alkotás legjavát ő végezte, a siker jelentős része az ő nevéhez tapad.

Délelőtt tízenegy órakor kezdődött az ünnepség az új Erzsébet-iskola dísztermében. Előkelő közönség jelenlétében mondta el dr. Gencsi Samu magvas elnöki megnyitóját, amelyet a hallgatóság viharos éljenzése követett. Wolfgang Salamon főkántor az énekar közreműködésével művészi precizitással egy egyházi dalt énekelt, majd Rosenfeld Mayer főrabbi magas szárnyalusa imája után dr. Spira Salamon rabbi ékes magyarságu főünnepi beszédében méltatta a nap jelentőségét. Dr. Gencsi Samu átadta az iskolát rendezésének, amelyet az iskolának érdemes elnöke, dr. Izet Soma gondjaiba fogadott. A tanszület nevében Schlesinger Armin igazgató beszélt. Hídvégi Benő királyi tanfelügyelő gyönyörű szavakban méltányolta a hitközség hazafias intencióit, mire az énekar a Szózatot énekelte, amelyet álva hallgatott végig a közönség. A Palóczy-utcában épült új templomot délután avatták föl ünnepélyesen. Silbiger Armin, aki a cél körül szintén sokat buzgólkodott, a templom kulcsainak átadása kapcsán emelkedett hangú beszédet mondott, amely nemes tartalmával nagy hatást keltett. Ezután ünnepi ceremóniával bevitték a tórákat a templomba és Wolfgang Salamon főkántor szép éneke közben elhelyezték a szentélybe. Most gyönyörű jelenet következett. Letették a zarkövet és Kun Bertalan, az ősz református püspök mély meghatótsággal így szólt a gyülekezethez: *Imádkozom azért, hogy hazámban a felekezetek békességben és szeretetben éljenek egymással!* A zarkövetétel után meggyújtották az örökmécset és Rosenfeld Mayer főrabbi megható áldást mondott. Dr. Spira Salamon rabbi remek főünnepi beszéde és imája után a Himmusz éneléklésével véget ért az ünnep.

Este nyolc órakor közvacsora volt. Dr. Gencsi Samu gyönyörű beszédben a királyt, aztán a közoktatásügyi minisztert éltette. Tarnay Gyula alispán nagy szónoki vervevel előadott, remek beszédében a szabadelvű eszméket és a demokrácia munkáját dicsőítette. Lelkes éljenzés hangzott föl a beszéd után. A banketten még számos főlközönségtől ünnepelték azokat, akik a hitközség szép ünnepének előkészítésében, a közhasznú munkában közreműködtek.

Életunt bankár. Bácsból jelentik, hogy ma délelőtt 11 órakor Freund Mór bankár az irodájában öngyilkossági kísérletet követett el. Revolverével lökte magát és súlyosan megsebesült. Freund vagyoni viszonyai teljesen rendezettek és büzredifferenciái is nagyon jelentéktelenek. Tettére ideggyógyászta, mely pár hét óta sokat gyötörte. Az életunt valószínűleg még az új folyamán belehal sebébe. A cég továbbra is fennmarad s kötelezettségeit teljesíteni fogja.

A megtalált feleség. Pezaro adriaparti furdőben ezen a nyáron egy feltűnést keltett egy fiatal hölgy. Pazar háztartást vezetett s tele kézzel szórta az aranyakat. A koldusok istenítették. A prefektusnak azonban nagy gondot okozott, mert furosaságai miatt csöndes élete nagy veszedelemben forgott. A prefektus végre elhatározta magát és irt abba a német városkába, ahova való illetőségének a titokzatosan költöző nő mondotta magát. Onnan azt a választ kapta, hogy S. báróné egy angol embernek a felesége. Erre a prefektus az anconai angol konzulhoz fordult, aminek aztán az lett az eredménye hogy egy napon egy hosszú angol köztűntőt be a pazarló hölgyhöz ezzel az örömteljes kiáltással:

— Csak hogy újra láthatlak, kedvesem!

Ez az angol pedig senki más nem volt, mint a szép asszony férje. A báróné ugyanis Berlinből ahol kellemetlenül érezte magát, tovább állott, belészerelt egy másik emberbe, ahhoz nőül ment, de csakhamar megszökött ettől is. Most a pezarói prefektus nyomra vezette a férjét és a szép asszonynak kénytelen-kelletlen bele kellett nyugodnia a sors, illetőleg a prefektus intézkedéseibe.

Irtóháború a játékbankok ellen. A portugál furdőkön nagyban úzik a hazard-játékot. Néme-lyeknek, például Caseasnek az az ambiciója, hogy Monte-Carlovat versenyezzen. Ebben a furdőben angol és francia tőkeek bankot is alapítottak s milliókat ígérték a kormánynak a hivatalos engedelemért, de még se kapták meg. A hivatalos nem kapták meg tudniillik s ilyenformán kénytelenek voltak engedelm nélkül játszani mostanáig. Most azonban a kormány erőlyesen hozzáállott ahhoz, hogy véget vessen a játéknak. Egyszerre három játékbankot csuktak be a leghiresebbek közül és ezek között van a caseasi is. Éjjel lepték meg a játékosokat. Nagy csomó pénzt találtak az asztalokon és harmincegy játékosot, köztük két hölgyet is letartóztattak. Azután másik két, kisebb arányokban működő bankba indult el a rendőrség. Ezekben azonban már neszét vették a razzániának s nagy horkolással fogadták a rendembereit.

Új távbeszélő központ. A kereskedelemügyi miniszter rendeletre alapján a tőkölki postahivatalban távbeszélő központot létesítettek és azt a budapesti környékbeli távbeszélő hálózatba kapcsolva már át is adták a forgalomnak. Az új állomásról egy a budapest-városi, mint a Budapesttel összekötöttében lévő összes környékbeli és belöldi helyközi távbeszélő hálózatok előfizetőivel, nyilvános állomásaival és viszont lehet beszélni. A beszélgetési díj a budapesti és Budapest környékbeli forgalomban 5 pengic tartó beszélgetésért 1 korona; a belöldi helyközi forgalomban 3 pengic tartó beszélgetés után 2 korona. A budapesti távbeszélő hálózat előfizetői külön díjzétet nélkül — ingyen — beszélhetnek. Ha valaki oly tőkölki lakossal akar távbeszélő beszélni, aki nem előfizető, az ily lelet szolgálati értesítéssel hívják meg az új nyilvános távbeszélő állomáshoz. Az értesítési díj a budapesti és a budapest-környékbeli forgalomban 40 fillér, a belöldi forgalomban 1 korona.

A kiutasított Otero. Csak az ostendei játéktérmekből utasították ki két hétre a hírneves táncos énekesnőt, aki spanyol nő létere igen vakmerően és szélesyelen játszik. Ennek köszönhető, hogy az ostendei játéktérmekekben az utóbbi időkben nagyon sokat veszített s annyira pénz nélkül maradt, hogy nagy-lekű gavalérok pártfogását kellett elfogadnia. De azért tovább játszott és megint csak kerülgette a szerencse, mert nagyon haragos lett a napokban. Annnyira haragos, hogy a mellette ülő igen előkelő urhölgygyel összeveszett. A vizsálykodás során pedig olyan kifezésekre ragadtatta magát, amelyek éppenséggel nem szalonképesek s ezeknek a kifejezéseknek lett következménye a kiutasítás. Az előkelő hölgy férje ugyanis erősen követelte az elégtételt s a játékbank igazgatósága nem térhetett ki az intézkedés elől. Most Otero két hétig nem játszhatik, mert Monte-Carlovban is meg van tőle vonva a játéktér engedély. A spanyol énekesnő nagyon el van ezért keszdvé, mert oda van a hazárdjátékért.

Magyar újságíró Amerikában. Egy nagy amerikai újság, a The Cleveland Leader ma ideérkezett számában érdekes interwiewt olvasunk, amelyet a clevelandi újság egyik munkatársa írt, lapunk amerikai tudósítójával, Székely Bélával folytatott beszélgetéséről. Kitünő kollégánk még múlt év végén ment ki az Egyesült Államokba, mint a párisi Matin küldött munkatársa. Céla az amerikai szociális viszonyok tanulmányozása. Washingtonban az Egyesült Államok elnöke hosszabb kihallgatáson fogadta és a Matinban arról írott cikkét nagy érdeklődéssel pertraktálták az amerikai lapok. E látogatás részleteiről ír most a Cleveland Leader s meleg hangon emlékezik meg a messzire elkerült magyar újságíró szimpatikus egyéniségéről.

Új táviradivatal. A kereskedelemügyi miniszter rendeletére az Ujpest 4. számú postahivatalnál táviradivatalt rendeztek be, melyet már a forgalomnak át is adtak.

— **Bartay Ede temetése.** Rendkívüli részvét kísérte ma utolsó útjára Bartay Ede királyi tanácsost, a Nemzeti Zenede elhunyt igazgatóját. A váci-utcai gyászszobában korá delután gyülekezni kezdtek a résztvevők, a közélet és főleg a zenevilág kitűnőjei. A Nemzeti Zenede tanári kara és növendékserege testiletleleg zászló alatt vonult fel.

A végteszükségadáson megjelentek: gróf Zichy Géza, a Nemzeti Zenede elnöke, Márkus József főpolgármester, dr. Lippich Elek miniszteri osztálytanácsos, a művészeti osztály vezetője, Bogisich Mihály püspök, Rózsavölgyi Gyula alpolgármester, az Országos Dalár-egyesület elnöke, Mészáros Imre az Operaház igazgatója, a Nemzeti Zenede tanári kara, a Filharmoniai társulat, a Liszt Ferenc-zeművendégek, a magyarországi zenészek országos nyugdíj- és segélyegyletinek tagjai, a magánzenekörök és külföldi zenekörök képviselői.

Négy óraker kezdődött a gyászszertartás, melyet Kármay Károly belvárosi plébános vezetett nagy segítséggel. Az egyházi énekkar gyászadala után gróf Zichy Géza, a Nemzeti Zenede elnöke mély meghatottsággal a következő beszédet mondotta:

„Egy tiszta lelki, hazafias érzésű, ernyedetlen szorgalmu és szép tehetségű ember földi omiadékai mellett állunk. — Az önzetlenül és becsületesen betöltött élet után két koszorút nyujtanak. — Isten az örökkévalóság koszorúját, a jó emberek pedig a hálát. A Nemzeti Zenede neked annyit köszön, hogy nem róná le a hálát még akkor sem, ha virággal hintené és koszorúkkal fűdné be utadat lakásodtól a sir széléig. Sokba ember intézményt jobban nem szeretett és gondozott, mint Te a Nemzeti Zenedét szeretted és gondoztad. Benned a Magyar lelkese-dés és tettvágya a sohasem lankadó kitartással párosult. Láthatad munkád gyümölcsét, s most — a kert megmaradt — de a kertész meghalt. Mély és őszinte fájdalommal állunk koporsód mellett mondván: Bartay Ede! köszönjük, amit intézetünkért tettél. Isten veled!”

A Ganz-gyár daloskőre most Hackl N. Lajos tanár karnagy vezetésével elénekelték Egressynek „Miertől borus” kezdetű gyászadalt. Majd az opera zenekari tagjaiból és a Nemzeti Zenede növendékeiből alakult zenekar fuvóhangszeren előadta Don Sebastian gyászindulóját. Ezután a koporsót a halottguta diszhintóra tették s a gyászmenet megindult a Váci-utcan, Esküuton, Kosuth Lajos-utcan és Kerepesi-úton át a kerepesi temetőbe. A temetőben Kármay Károly plébános még egyszer beszélt a halottat. A beszétele után Erney József, a zenede ideiglenes helyettes igazgatója a Nemzeti Zenede tanári kara nevében igazgatótáta a halottat.

Dr. Antal Károly, a magyarországi zenészek országos segély- és nyugdíj-intézete nevében vett búcsút a halottól.

A Ganz-gyár daloskőre Gelennek „Ó hall meg Mindenható” kezdetű dalát énekelte el meghatóan. Utóljára a zenekar még egy gyászindulót játszott és azután a koporsót a sirba eresztették. Csaknem hat óra volt már, mikorra a gyászoló közönség a temetőből távozott.

— **Vasuti szerencsétlenség.** A máramarosi tarackói állomáson tegnap vasuti szerencsétlenség történt. A Püspökladányról Körösmező felé menő 1704. számú gyorsvonat nekiment az 1707. számú vonatnak olyan erővel, hogy a két vonat gépje hasznavehetetlenné lett, azonkívül néhány kocsi megrongálódott. E szerencsétlenségnek, sajnos, sok sebesült is van; a Magyar Államvasutak hivatalos jelentése tizenhárom utas megesesüléséről szól, míg a félhivatalos *Tévéirati Iroda* negyvenöt tezi a sebesültek számát, de abban mind a két jelentés megegyezik, hogy a sebesülések mind jelentéktelenek. Ami sebesülés történt, az mind apró bőrhorzoslás, vagy az ablakvevő szilánkjai által okozott karcolás. Csak Kasztl kalauz sebesülése súlyos, a megesesült utasok közt van dr. Tegze Miklósné, gödöllői orvos neje, Guba Jánosné, Schlachta főerdész a fiával, Pap Gábor és Lee albiró. A sebesültek azonnal a keilő orvosi gondozásban részesültek, de a két vonatnak négy óra hosszat kellett vesztegelnie a pályaudvaron. A gyorsvonat utasai az 1756. számú vonattal, a személyvonat utasai pedig egy oda-rendelt segédvonattal utazhattak tovább. A debreczeni üzemvezetés, amely a szerencsétlenségről távirati uton értesült, azonnal a legszigorubb vizsgálatot rendelte el és ennek során már is kiderült a végzetes összeütközés oka. *Tarackóze* állomásnak ugyanis három vágánya van. Az egyik, az első vágány kezelési célokra szolgál és a vonat beigadására rendszerint nem használható. A másik két vágány közül a balieset idején a harmadik vágányra egy tehervonat állott, a második vágányon pedig a megkésett személyvonatot eresztették. Időközben Debreczen felől az 1704. számú gyorsvonat is esedékessé vált és annak is a második vágányon kellett volna értenie a pályaudvart. Az így beállt helyzetben a szolgálattevő tisztviselő akként intézkedett, hogy a személyvonat a második vágányról az első vágányra állítsassék át s ott várja be, míg a gyorsvonat áthalad a pályaudvaron. Még mielőtt azonban a személyvonat a vágányserést teljesítve beérte, *Ujlaky Jenő* állomásí díjnok a „Tűző” bejáratos mutató jelzőt a fennálló szigorú tilalom ellenére és minden megbizás nélkül a közeledő gyors-

vonat előtt „Szabad menet”-re állította. A gyorsvonat tehát szédületes sebességgel robogott a pályaudvar felé és mikor a gyorsvonat személyzete a kanyarodó pályán, már 180 méter távolságról, észrevette a viszsza-zott személyvonatot, a gyorsvonat megállítható nem volt s így nekiment a személyvonatnak.

— **Beiratások a fővárosi középiskolákban.** A beiratások mai második napjának eredménye, hogy a gimnázium első osztályába már nem lehet tanulót elhelyezni, az összes fővárosi gimnáziumok első osztályai megteltek. Akik kiharadtak, azokat Erdői Béla főigazgató iródájában bejegyzik, illetőleg írásbeli kérvény beadására szólítják fel, hogy a tanulókat utólag valamely új osztály nyitásával elhelyezhessék. Előre látják az iskolahiányt, azért állították föl az új Damjanich-utcai gimnáziumot, amelynek azonban két első osztálya megtelt. Több központi fekvésű gimnázium felsőbb osztályaiban is nagy a hiány, az innen kiharadt tanulókat távolabb fekvő iskolákban helyezték el, vagy felekezeti gimnáziumokba utasítják. A *rediskolák* kevésbé telnek. A polgári iskolák közül kivált a leányiskolák vannak ostrom alatt, ahonnan a kevésbé jó bizonyítványú és kevésbé tehetséges tanulókat utasítják a népiskola V—VI. osztályaiba. A beiratás első két napjáról ezek a részletes adataink:

A II. kerületi Ferenc József gimnáziumba beirtak az I-be 62, a II-be 48, a III-be 49, a IV-be 35, az V-be 37, a VI-be 39, a VII-be 44, a VIII-be 25, összesen 320 tanuló. — A IV. kerületi Kegyesrendi főgimnáziumba beirtak az I. a-ba 66, az I. b-be 67, a II. a-ba 53, a II. b-be 55, a III. a-ba 50, a III. b-be 47, a IV. a-ba 41, a IV. b-be 40, az V-be 71, a VI-be 69, a VII-be 51 és a VIII-be 44, összesen 654 tanuló. — Az V. kerületi állami gimnáziumban (Markó-utca) az I-be 69 (több hely nincs), a II. a-ba 67, a II. b-be 46 (hely van még), a III-ba 61 (hely nincs), a IV. a-ba 44, a IV. b-be 39, az V. a-ba 35, az V. b-be 39, a VI-ba 59, (a III—VI. osztályokban van még hely) a VII-be 60, a VIII-ba 69 (a VII—VIII. osztályokban nincs több hely); összesen fölvettek 581 tanuló. — A VI. kerületi állami főgimnáziumban beirtak az első a, b és c osztályba 145 tanuló, a többi II., III. és IV. osztályokban is minden hely megtelt. — A VII. kerületi Barcsay-utcai gimnáziumba beirtak: az I. a-ba 68, az I. b-be 52, a II. a-ba 39, a II. b-be 37, a III. a-ba 42, a III. b-be 53, a IV. a-ba 41, a IV. b-be 44, az V. a-ba 43, az V. b-be 38, a VI. a-ba 32, a VI. b-be 39, a VII-be 68, a VIII-ba 100 tanuló, összesen 695 tanuló. — A VII. kerületi Damjanich-utcai gimnáziumban az I. a-ba 64, az I. b-be 64, a II. a-ba 31, a II. b-be 27, összesen 186 tanuló. — A VIII. kerületi állami gimnáziumban beirtak az I. a-ba 70, az I. b-be 70, a II-ba 56, a III. a-ba 83, a IV. b-be 56, az V-be 40, a VI-ba 42, a VII-be 49, a VIII-ba 58 tanuló. Ide várnak még beírásra a II-ba 64, a III-ba 64, a IV-be 79, az V-be 87, a VI-ba 84, a VII-be 56, a VIII-ba 31 tanuló. Másnonnan fölvetők még a II-ba 11, a III-ba 1 és a VII-be 1 tanuló. Az algimnáziumi idegen tanulókat szeptember 3-án 12 óraker, a főgimnáziumokban szeptember 4-dikén veszik fel. — A IX. ker. református gimnáziumban beirtak: az I-be 83, a II-ba 41, a III-ba 32, a IV-be 24, az V-be 32, a VI-ba 16, a VII-be 17, a VIII-ba 9, összesen 34 tanuló.

Beirtak a II. kerületi állami redőba: I-be 66, a II-ba 67, a III-ba 47, a IV-be 30, az V-be 30, a VI-ba 23, a VII-be 20, a VIII-ba 20, összesen 319 tanuló. — A IV. kerületi községi redőba beirtak az I-be 84, a II-ba 68, a III-ba 61, a IV-be 49, az V-be 23, a VI-ba 28, a VII-be 41 és a VIII-ba 6 tanuló, összesen 348 tanuló. — Az V. kerületi állami redőba beirtak az I. a-ba 61, az I. b-be 60, a II. a-ba 60, a II-b-be 60, a III-ba 60, a III-b-be 37, a IV-ba 60, a IV-b-be 34, az V-be 61, a VI-ba 28, a VII-be 21 és a VIII-ba 25, összesen 567 tanuló. — A VI. kerületi állami redőba beirtak az I. a-b-be 123, a II. a-ba 85, a II. b-be 37, a III. a-ba 31, a III. b-be 29, a IV. a-ba 35, a IV. b-be 29, az V-be 35, a VI-ba 23, a VII-be 23 és a VIII-ba 3, összesen 410 tanuló. — A VIII. kerületi községi redőba: az I. a-b-be 84, a II. a-b-be 66, a III-ba 65, a IV-be 60, az V-be 20, a VI-ba 9, a VII-be 9 és a VIII-ba 10, összesen 323 tanuló.

— **Vendégülők országos gyűlése.** Holnap délelőtt tartják meg az ország különböző vidékérl ősz-szereglert szállodások, vendégülők és kávéosok a Vigadó kistermében első közgyűlésüket. A megállapított tárgyszerozat eltér az eddigi kongresszusoknál szokásos ügyrendtől, mert nemcsak a vendégülőkzakar szorosan vett belügyeit öleli föl, hanem ölkarol oly általános törekvéseket is, melyek már régen érezet hiányok pótlását célozzák. A tárgyszerozatba felvett *pincerköltés, helyközvetítés és nyugdíjügy* kérdései már évek óta tárgyalatnak, ennél fogva az idegenforgalmi szakosztály működése érdeklő első sorban a nagyközönséget. Tudjuk jól, hogy e szakosztály a kezdet nehézségeivel küzd és nem léphet mindaddig aktív működésbe, míg a társadalom tényezői meg nem alakították az egyesületet mely e hónapban Halmos polgármester elnöksége alatt tartja alakuló gyűlését, mégis helyesnek és szükségesnek tartjuk, hogy a vendégülők mint önálló testület működjenek közre az idegenforgalom emelését célozó munkában.

— **Házasság.** Brewer Jakab hivatalnok és hó negyedikén szerda délelőtt tizenegy óraker tartja esküvőjét Fejér Gyula bérlő leányával, Reginával a Conti-nel-estádi nagytermében.

— **Az unitáriusok gyűlése.** A budapesti unitáriusok körében alakult Dávid Ferenc-Egylet első közgyűlése vasárnap delután folyt le nagy ünnepek közt a Koháry-utcai unitárius templomban. A kis imaház zsufolóság megtelt érdeklődő közönséggel, melynek sorában a főváros társadalmának minden osztálya képviselve volt. Az erdélyrészi Dávid Ferenc-egyesület dr. Boros György teológiai dékán, a budapesti unitárius egyházközséget dr. Bedő Albert nyugalmazott államtitkár, az Erdélyi Kárpát-Egyesület dr. Erdői Béla, több taggal együtt képviselte. Elmaradásukat levélben kimentették: Ferencz József püspök, Zsilinszky Mihály államtitkár, idős Daniel Gábor főgondnok, báró Horváth Kálmán gondnok.

Az ünnepségnek legérdekesebb vendégei azok az angol hölgyek és urak voltak, akik most Magyarországot utazzák be.

Az ünnepélyes gyűlés Ürmösey Miklós előnk beszédével kezdődött, aki gyönyörű tanulmányban a vallásos érzelem hatalmas erejét fejtegette, rámutatott azokra a nagy harcokra és forradalmakra, melyeket az emberiség a vallásért és hitért vívott. Utalt a keresztény vallás keletkezésére és a reormációra, mely lehetővé tette az emberi szellem szabad megnyilatkozását. Magas szárnyalású érveléssel fejtegette, hogy a vallás isteni erejét és te, kintélését sem a filozófiának, sem a tudományok fejlődésének nem sikerül megintatnia, sőt a műveltség terjedésével a vallás még hatalmasabb és fogal-maiban még eszményibb lett. A Dávid Ferenc-Egyletet vallásos irányú egyesületnek jellemezte, de egyuttal tiltakozott a felekezetiességgel ellen:

— Mi sem mint unitáriusok, sem mint hazafiak nem állhatunk oly irányzat szolgálatában — így szól — mely meg akarja nehezíteni a magyar társadalom egybeolvadását s egységes fejlődését, melyre imádott hazánknak olyan nagy szüksége van.

Különösen nagy hatást tett az előnk beszédének utolsó része, melyben az egyesület jászvai gyantát a lelkismeret szabadságát és a hazaszeretetet proklamálta.

A megnyitót után az egyesület nevében az angol hitrokonokat Józán Miklós lelkész üdvözölte angol nyelven, majd elmondta az ünnepséget megnyitó gyönyörű imát is. Az angolok nevében mr. Tagart felelt meghatott hangon, majd pedig egyik papjuk az egyesületre áldást mondott.

Dr. Boros György dékán az unitarizmus misz-sziójáról tartott érdekes elővasat. Ertekezésében rá-mutatott, hogy a szabadvallásgyakorlatról szóló 1895. évi törvény új helyzetet teremtett Magyarországon. Külön választotta az egyház jogalmát a vallásért, biztosította az ember legbecesebb kincsét: a szabad-ságot. Ez a törvény visszahagyja az 1868. évi törzai országgyűlési vallási törvényeket melyet János Zsig-mond és Dávid Ferenc ittakat törvénybe.

Ezt elnyomta a reakció, az 1896. évi megvédte a kor szelleme. Az unitarizmus nagy föladatait ki-jelölte, hogy a tudást és hitet összhangba hozza azzal, hogy elősegítse a szabad vizsgáldást vallási kérdésekben. A protestánsoknak meg kell értenők az idők jeleit és kezét fogva kell dolgozniok a józan vallásosság érdekében, ami egyuttal a haza érdeke is, mert csak tiszta erkölcs és öntudatos hit hárrhatja el a közeledő veszélyt. Az unitarizmus nemcsak helyi, hanem nemzetközi mozgalom.

A közgyűlés a jelenlevő utasok által egyleti ügyek tárgyalására tért át. A feljelenő utasok a közgyűlés Percel Ferencön indítványára tiszteletbeli tagokká választotta, míg Kozma Gyula indítványára dr. Borost, ki az egyesület tagjaitól ezüst babékoszorut kapott emlékül — tiszteletbeli elnökké választották meg.

Az ünnepség után az angolok tiszteletre fényes theastély volt, amelyen a háziasszony tisztjét Percel Ferencön, az egyesület egyik alelnöke végezte, kinek a női választmány, élén dr. Korcsmáros Kálmánnal és Márai Lajosnéval segédkezett.

Az angolok vasárnap délelőtt az unitárius isteni tiszteletben is résztvettek. Ez alkalommal a budapesti unitárius egyház nevében dr. Bedő Albert gondnok üdvözölte őket, amelyre Miss Lucy Tagart, a nagy műveltségű matrona, a magyarok lelkes barátja, vá-laszolt. Az egyházi szertartás emelését a budai munkás dalárda énekével segítette elő.

Az angol társaság az istentisztelet után folytatta magyarországi útját s Aradra ment, ahol szintén szíves fogadtatásban vett részük.

— **A közigazgatási tanfolyam megnyitása.** Ma delután nyitotta meg Ruffy Pál orsz. képviselő, mint kiküldött kormánybiztos, a budapesti községi közigaz-gatási tanfolyamot. Ott volt Bochner Károly egyetemi tanár s több vidéki jegyző, akik a tanfolyamon az előadók tisztét fogják végezni. A kormánybiztos szép beszédben méltatta az intézményt s aztán kijentette, hogy a rendes előadók holnap — kedden — delután 4 óraker kezdődnek a Bulovszky-utcai állami főreáliskola termeiben. A tanfolyamnak az idén mintegy 260 hallgatója van.

Nagy-Becskerekrl táviratozzák: A közigazgatási tanfolyamot ma délelőtt ünnepiesen megnyitották a tanári kar és 124 hallgató jelenlétében. Veni sancto után a polgári iskola disztermében dr. Dellimanic Lajos alispán, a tanfolyam igazgatója lendületes buz-dító beszédet intézett az ifjusághoz és megnyitotta a tanfolyamot. Ezután Ládny Kálmán előadó pénzügyi segédtitkár „A pénz eredete” című értekezést olvasta fel, végül dr. Vég Lajos igazgatóhelyettes a legyeim

szabályokat ismertette. Az előadások ma délelőtt megkezdődtek.

— **Szent István ünnepe Turdossiban.** Ilyen című hírből az *Alkotmány* az elmúlt héten megtámadta a turdossini tisztviselőket. Erre az alaptalan támadásra vonatkozólag fölkerestünk a következő levél közlésére:

Az „Alkotmány” augusztus 23-iki számában egy hír jelent meg, amely többek közt ezt mondta: „Arva megyében. Turdossin mezővároskában úgy látszik, a magyar államotó király érdemeit nem veszik sokba. Mint tudósítónk írja, a m. kir. adó- és sőt hivatalnokok Szent-István napján hivatalos órákat tartottak. A szentmiséről elmaradtak s hétköznapi öltözetben tüntetőleg sétáltak a templom előtti téren. A nagyobb részt magyar hivatalnokok felejtik első kötelességüket, vonatkodnak a „haza” eszméinek szolgálatára állani, sőt a jótékony magyar színelőadások helyett cseh költők bódéjában tapsolnak.”

Ezen rosszakaratu és hazug rágalomokkal szemben, melyek hazafiúi érzelmeinket mélyen sértik, a valódi tényállás a következő: A nevezett hivatalok katolikus tisztviselői Szent-István napján reggel 8 óráról 9-ig templomban voltak, hol a szokásos reggeli mise, da-gára a jelenlévő hívők nagy számának, *nem tartott meg.* Hogy ezen tisztviselők valláskülönbség nélkül, testileg nem jelentek meg, oka abban rejlik, hogy a *pébánia ez irányban felhívást nem intézett a hivatalokhoz.* már pedig magától érthető, hogy idegen vallású felszólalás nélkül a szent misén nem jelenhettek meg.

Eppen ezen hivatalok épületein lengő nemzeti színű zászlók hirdették kis mezővárosunkban, hogy dicső királyunk emlékének állítjuk. Hivatalos órákat csak az adóhivatal tartott 9 órától 12-ig, amint ez vasár- és ünnepnapokra kivétel nélkül elő van írva. Ami pedig a tüntető sétát és hétköznapi öltözetet illeti, az Alkotmány tudósítójának neveltséges hallucinációjára. Még csak azt kívánjuk megjegyezni, hogy minden hazafias és jótékony célú mozgalomnak a megtámadott tisztviselők voltak kezdeményezői és irányítói s miután jótékony célú magyar színelőadás Turdossiban ez év folyamán nem volt, az erre vonatkozó támadás egészen érthetetlen. A turdossini m. kir. adó- és sőt hivatali tisztviselők megbízásából kiváló tisztelettel *Lehner György, kir. sőtárnok.*

— **Örült gyilkos.** *Stuttgartból* jelentik, hogy *Jahnel Teréz,* aki 1901. március 21-én agyonlőtte *Dunkl* kamaranékest, a hikeneteni örültekházából, ahol megfigyelték elmebeli állapotát, tegnap visszakerült Stuttgartba. Az orvosok elmeháborodottnak találják, minek következtében megszüntették ellene az eljárást és ápolás végett átadják a rokonainak.

— **Mély zsebek.** Az régen megállapított dolog, hogy a tolvajoknak és betörőknek vannak a legmélyebb zsebek. De a mély zsebek terén az első hely azt a betörőt illeti, aki a napokban Brooklynban egy szivartűzdobozban tett kellemetlen látogatást. Munka közben fogták meg a jómadarat, akinek a zsebében 300 szivar, 110 csomag dohány, 110 csomag bagó és 25 skatulya cigareta volt már akkor. Mennyi lett volna benne, ha nem zavarják!

— **Fővárosi orfeum.** *Waldmann Imre Fővárosi Orfeumában* vasárnap este bemutatott előadás volt, amely ismét bebizonyította, hogy az új vezetés egyre helyesebb irányba tereli. A műsor csupa érdekes, helyi-eközeli teneménis szám. *Lise Fleuron,* a híres párisi szépség ímérs iranciai dalai, *Olisy Jolly* kitűnően előadott kupléi viharos tapsot keltek és a Budapestben most először léltépett *Wood és Baks* angol excentrikus zenészek, amilyen kitűnő muzsikusok olyan kiváló komikusok is. *Jók a Morris és Morris* bohócok és a műsor többi számában is sok az érdemes nézni való. Szóval a *Fővárosi Orfeum* mindenféleképpen érdemes a látogatásra.

— **A magyar ipar tőrfoglalása.** Örvedetés eseményről számolhatunk be a magyar ipar híveinek. *Grüneberg* Károly, pozsonyi szab. kefeáru-gyára, amely átlag nyolcszáz munkást foglalkoztat és termékeit főképp Angliába exportálja, az idegen termékeknek az országból való kiszorítása végett Budapestben vezérképviselősközt állít fel és annak vezetésével *Szántó Mátyás* ismert fővárosi kereskedőt bízta meg. A cég váci-utca 23. szám alatt nagy raktárt is rendez be, amely kicsinyben fogja árusítani a *Grüneberg* gyár kitűnő kefégyártmányait. *Szántó Mátyás* kiváló kereskedői képességei biztosítják azt, hogy a pozsonyi gyár a leggyorsabban fogja itt Budapestben is szolgálni a közönséget és a magyar ipar érdekeit.

— **A ruházatkodás reformja.** A fővárosban immár egy negyedszázad óta főnálló Rothberger-cég kitűnő reformja, hogy dus ruhaáruházában a viseit ruhákat beszámítja a vásárlásnál. Ezáltal a szegényebb osztályú cso s jó ruhához jutítja, másrészt megmenti a viseit ruhák értékét. A férfiruha-áruház raktárában egyebeként a legdivatosabb s legszebb ruhák kaphatók.

— **Rendőri hírek.** *Áron Jenő* szobafestő és *Vahli Pál* boltiszoja ma reggel álküccsel felnyitották dr. *Adolf* Sebestyén Tüzoltó-utca 7-ik szám alatt lévő lakását. Már összeszámoltak egy osomó ruhát, amikor a házmaster észrevette őket s rendőrt hívott, aki a két betörőt letartoztatta. — Ma hajnalban *Böhm* Gábor 21 éves géplakatos Szigony-utca 9. szám alatt lévő lakásán törőpisztolyal halántékán lötte magát s azonnal meghalt. Tettenek okát nem tudják. — Tegnap este *Szedlacsék* Károly 24 éves géplakatos Nagy-tvaros-utca 2. szám alatt lakásán a mellébe lőtt. A súlyosan megsebesült embernek a mentők nyújtották az első segélyt, amely után a Rókus-körházba szállították. — Ma hajnalban a Várban levő *Ferdinánd-kaszárnyában* tűz ütött ki. Egy első emeleti szobában az ágy meggyulladt, amittől a szoba többi burrai is lángot fogtak. Mielőtt a veszedelem nagyobb mérvet öltethetett volna, a kisgyermek 1. korúú órség eloltotta a tüzet.

— **Cigányzene a Telefon Hírmondóban.** A Telefon Hírmondó ma este előfőzőinek szórakoztatására cigányzenét fog közvetíteni, esti 8 óráról éjeli 11 óráig. A cigányzene-átvitelt azonban, melyet az Emke- és az Elite-kávéházból közvetít a Hírmondó műszaki osztálya, megszakítja 8 óra 15 perkor a tőzdeleolvasás (frankfuri, párisi zárlatok és berlini tőzsdetudósítás) és a fél 10—10 óráig terjedő esti felolvasás, melynek keretében a legújabb híreket és táviratokat olvastatja fel a beszélő újság szerkesztősege.

(x) **Intézetí fehéreműveket** leányok és fiuk részére legjobb minőségben, olcsó áron ajánl *Danzinger* Mór, Kossuth Lajos-utca 15.

A vasuti tisztviselők orsz. értekezlete.

— *A Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, szeptember 2.

Jövő vasárnap, szeptember 8-ikán délután lesz a Vasuti és Hajózási Klub nagytermében az államvasuti tisztviselők országos értekezlete. Délelőtt fog a kétszázharminckettes bizottság gyűlése. Nagyobb vitára nincsen kilátás, nagyon helyes tehát a hatvanötös bizottság intézkedése hogy az országos értekezletet mindjárt délutánra kitűzte. A tisztviselők között megvan az a harmónia, amely az egész mozgalmon végigvonult s így remélhető, hogy jelentékenyebb változások nélkül eloldogja ugy a kétszázharminckettes bizottság mint a plenum azt a memorandumot, amelyet a *Budapesti Napló* augusztus 24-iki számának külön mellékletén teljes terjedelmében közreadott.

A vasárnapi értekezlet végleges befejezése lesz a mozgalom előmunkálatainak. A kész memorandumnak már csak a kellő számú példányokban való leírása és illetékes helyre való juttatása következik ezután. A kereskedelemügyi miniszternél ilyenformán még e hónap közepe táján tisztelegni fog a tisztviselők kebelőlti megválasztandó monstre-küldöttség.

Az országos értekezlet egybehívására vonatkozólag a hatvanötös-bizottság megbízásából *Sós Miklós* jegyző a következő hivatalos értesítést adta ki:

A magyar kir. államvasuti tisztviselők fizetésének javítása céljából megalakult központi 65-ös bizottságtól.

Tisztelt kartársaim!

A magyar királyi államvasuti tisztviselők fizetésének javítása és a szolgálati pragmatika kieszakölése céljából megalakult budapesti központi 65-ös bizottság megbízásából van szerencsém Önöket értesíteni, hogy a folyó évi június hó 22-iki nagy értekezleten elhatározott országos értekezlet folyó hó 8-ikán délután 4 órakor Budapestben, a Vasuti és Hajózási Klub helyiségében fog megtartatni.

Felkérem egyttal a t. kartárs urakat, hogy ez értekezleten lehetőleg megjelenni sziveskedjenek.

Budapest, 1901. szeptember hó 1-én.

Kartársi üdvözléttel:

Sós Miklós,
a hatvanötös bizottság jegyzője.

A vasuti tisztviselők országos értekezlete — amennyiben a memorandum s a vasutiak között levő szolidaritás megkivánja — foglalkozik az állomás-felügyelők s előjárók, továbbá az altisztek s szolgák akciójával is. A *Budapesti Napló* teljes szövegében közölte valamennyi memorandumot s ezekből ismeretesek az akciók egyes elágazásai.

Az állomás-előjárók és felügyelők memorandumára vonatkozik a következő felszólalás:

Az állomás-előjárók és felügyelők memorandumának 1-ső pontjára megjegyzem, hogy az állomás-felügyelők önállóan csak kis jogalmai helyeken végeznek hivatalnok jelölés szolgálatot, mert nagyobb állomásokon ők az ugynevezett váltótoronyokban és bódékban vannak szolgálatára beosztva, ahol is váltó-, illetve jezőkészülékek ellenőrzése a funkciójuk. Beosztatnak azonban pénztárakban valamelyes segédreői szolgálatokra, ahol is statisztikavezetés, utauvétek nyilvántartása, utasítások javításával, stbvel vannak megbízva.

Hogy az állomás-előjárók és felügyelők az arany-sinörös zubbony viselésének engedélyezését azzal indokolják meg, hogy intelligenciájukhoz megfelelőbb mezben óhajtanak a közönség és az alárendelt altiszti- és szolgazsemélyzet előtt megjelenni, erre az a megjegyzésem, hogy igen sokan vannak közöttük is, akiknek a katonaságnál szerzett képzettségén kívül semmi képzettsége sincs, kivételt képeznek azok, akiknek megvan érettségi vizsgájuk is, de az ily állomás-felügyelők vagy tanfolyamra, vagy államszámvetelési vizsgára készülnek, ezek tehát az altiszti rangsorban ugy sem maradnak meg. Tagadhatatlan, hogy vannak, akik 4 osztályt, sőt többet is végeztek, de viszont vannak olyanok is, akik egyáltalán semmi-éle iskolai képzettséggel nem bírnak s ezen viszony fennáll úgy az egyik mint a másik szolgálat-ágheli altiszteknél. A 4-ik pont alatt említett alküzi vizsgára vonatkozólag megjegyzem bátorokodom, hogy az altiszti vizsgára való becsatolás korlátozása üdvös dolog volna és pedig oly formán, hogy az illető jelentkezőnek minő a műveltsége, családi és

társadalmi köre, s ettől lenne függővé téve a vizsgára való becsatolás, de általánosságban kiterjeszteni nem helyes, mert tény, hogy igen sok, minden tekintetben megfelelő intelligens családból származó fiatal ember jön a vasuthoz, s ugy társadalmi műveltsége, mint a vele született intelligenciája felemeli őt arra a nivóra, hogy jóllehet nem végezte a 4 polgárit, de helyet foglalhat azok között, akik a 4 osztályt elvégezték.

Egy rakfelügyelő.

Ezeknek a komoly és világosan elmondott észrevételeknek az élet elvette már az állomás-előjárók s felügyelők érdemes testületének épp e hasábkon részletesen kifejtett és alaposan megokolt álláspontja. Válaszképpen tehát egyszerűen utalunk az állomás-előjárók s felügyelők felszólalásaira, továbbá a memorandum megokolására.

Sárga csikók.

Budapest, szeptember 2.

Ma délelőtt egy ügyészégi irnok a következő jamentációra fakadt a hivatalban:

— Gyerekek, nincs egy hunout aranyam!

Micsoda fordulat! A mult héten még minden ügyészégi irnok ezt a mondatot így fogalmazta meg: nincs egy hunout vasam! Vas alatt mindenki rezet értett s réz alatt krajcárt. De most vége van a vasnak, réznek; beütött az aranykorszak. Tele vagyunk arannyal. Nemosak az aranyunk van ázsioja, de az ázsiónak is van aranya. Mindenkinnek van. Vannak! A sápadt fényű erő megjelent s mindenki személyes ismerettség köthet azzal a félelmes ördöggel, mely annyi pokoli komplikációt tud teremteni a novellákban.

Tegnap óta aranyak vándorolnak kézről-kézre. Az államhivatalnokok, akik tegnap fizetésüket aranyban kapták, elhatározták, hogy nem dugják el a láda-fióba. A hivatalnokok ebben a tekintetben igazán liberálisban jártak el. Kiadták, elíztették az aranyakat, Hírmondónak sem maradt. Hadd jusson másnak is. Nem vitték a takaréka, mint mások.

Ennek az önzetienségnek köszönhetjük, hogy Budapest zenés kávéházaiban a nikkel tompa csőrőmpölését vidám aranycsengés váltotta fel. Aki csak tehette, legalább egy darabot hazavitt, hogy hivatalosan bemutassa a családjának a kis sárga szörnyeteget.

— Látjátok, gyerekek, mondotta az apa, ez arany...

A gyerekek szemé lágra nyílt a osodára.

— Igazi arany?

— Igazi.

— Hun vetted?

— Kaptam. Az ember most mindenkitől aranyt kap.

A gyerekek boldogan mosolyogtak. Milyen szép világ ez, hol mindenkinnek van aranya! Azelőtt nem volt senkinek. El is kérték.

— Papa, add nekem azt aranyat.

— Nem lehet fiaoskám, elveszited.

— Dehogy, vigyázok, csak add ide.

A gyermekek az ilyen kívánsághoz nagyon makacsul tudnak ragaszkodni, s a oél érdekében akár egy óráig is elbőgnek. Minthogy azonban az apának az az arany csak helyettese volt annak a tizesnek, amelyet másnap ki kellett adnia, kénytelen volt elnadrágnoli a gyereket, hogy a családi és gazdasági harmóniát helyreállítsa.

Az ilyen jelenetek kissé rossz hirbe keverik az aranyakat a serdülő ifjúság szemében. Mert nemcsak a gyermekek, de a felnőttek sem tudják hamarosan megérteni, hogy az arany tulajdonképpen nem egyéb, mint silány pénzérték, melyet ideálisban szempontból akár megvetni is lehet, különösen ha nincs.

Az emberek még jó ideig fogják érezni azt a szent borzadalmat, melyet az arany fizikai közlése ébreszt a lélekben. Lázás örömmel fognak utána kapni s nehéz szívvél fognak megválni tőle. Mert az aranyat akkor is imádjuk, ha nem borju, hanem pénz-nem. Kívánhatjuk-t attól, kinek először életében kerül a kezébe néhány arany, hogy azzal rögtön szaladjon suszterhez, szabóhoz, boltoshoz fizetni. — A suszterek, szabók és boltosok szintén nem fognak sietni az az aranyokon tulajdni. A született felperecek el lehetnek készülve, hogy a fizetésekben némi késlekedés fog bekövetkezni. De ne aggódjanak, a dolog vége mégis csak az lesz, hogy a sárga csikók, így nevezi a nép az aranypénzt, az ő istállójukba kerül. Ezt semmi-éle valutarendezéssel nem lehet megakadályozni. A nagy aranyhalak elnyelik a kisebb aranyhalakat. Ez tiszta természetrajz.

De addig is, míg a processzus tart, van egy kis kedves igazalom. A szegény emberek szorongatják, simogatják a sárga csikókat. Ugy tesznek, mintha az övék volna. De a sárga csikók egyet ragnak, nagyot nyertének és szaladnak a ménes után,

Es is természetrajz.

Lucián.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Hogy lett belőlem drámairó.

Irta: Victorien Sardou.

Dumas barátom véletlenül és éppen olyankor találta meg a maga utját, mikor nem is gondolt rá. En a születésemmel egyidőben találtam meg. Gyermekkoromban színházakat építettem s bábuimmal játszottam bennük. Tizenhat éves koromban a IV. Henrikről elnevezett lyceumban kezdtem dolgozni első drámámon, amelynek *Othó* volt a címe s amely természetesen őt fölvonásra terjedt s verses drámának készült; főlélegesen talán bevallanom, hogy csakhamar kétségbeesve tapasztaltam, hogy a dolog nem megy olyan könnyen. Szerencsére ebben a korban hamarosan megvizsgálták az ember s sajátkezüleg írja meg az epitáfiumot elsőszülöttjének sírkövére.

Alig mult ki *Othó*, már másik darabba fogtam. Jeleneteket, párbeszédet és díszleteket álmodtam meg. Brunet tisztelendő ur, a professzorom, sokszor csodálkozott azon, hogy milyen csodálatosan olvasom Terentiust.

— Ez a kis emberke — mondta egy napon az igazgatónak — föltűnt nekem. Eredeti hasonlatai vannak és mindig drámái formában mondja el a mondanivalóját. Vigyen el az ördög, ha nem lesz belőle színházi ember.

Mikor elhagytam a gimnáziumot, atyám azt akarta, hogy orvos legyek. Nem szívesen ugyan, de mégis beiratkoztam a sebészeti osztályra. A boncoló-kést a kezembe adták s tizennyolc hónapig boncoltam. — En voltam a világ legsajátszerűbb sebésze, aki mindig képzeletbeli alakokat öldöstem le és mérgeztem meg. Természetesen ezeket is versben. Eleinte az atyám házában laktam, utóbb elhagytam a szülői házat s a magam gazdája lettem és drámákat írtam. Három estére tervezett drámám csábító címei ezek voltak: *Luther, A parasztháború, és A baptisták*. Ereztem magamban, hogy minden héten kell egy darabot írnom s mihelyt a három dráma készen volt, megírtam a *Képzeltető barátok* című vígjátékot. Ezt természetesen remekműnek tartottam s nagyon csodálkoztam, mikor édes atyám nem osztozott véleményemben.

— Majd jóvá teszem a legközelebbi tragédiával — mondtam s legott megírtam az *Ulfrá királynőt*. Azt hiszem, hogy senki sincs a világon, aki tudja, hogy ki volt Ulfrá királynő. A darab Norvégiában játszott s meg kell vallanom, hogy új formája volt a dolognak. Aki fontos szereplő volt a darabban, az hosszú versekben beszélt, akinek csak epizód-szerepe volt, az nagyon rövid verssorokban mondta el a mondókáját. A királynő például tizenegy lábás versekben, a miniszter tizenkettőben, az udvaroncok és udvarhölgyek tizenekben, nyolcasokban, a szolgák két ütemekben, a nép pedig egyszótagos versekben beszélt. Most látom csak, hogy milyen ügyes rangsorozatot állapítottam meg ilyen módon.

Az estéimet igen jó társaságban töltöttem. Szüverének és udvarhölgyek közt. Vacsorám azonban sohasem volt s ebédre is ritkán futotta. Atyám egyik barátja jött segítségemre. Valami török emberrel volt ismeretségben s ez a török ember tanulni akart.

— Valóságos manna ez a török — gondoltam s legott föl akartam keresni.

— Nem kell fölkeresned, — mondta atyám barátja. A török majd eljön hozzád.

Másnap csakugyan eljött hozzám, esinos, udvarias és művelt ember volt. Nagyon megtetszették egymásnak s igaz bánatot éreztem, mikor évek multán első színpadi sikerem után el kellett válnuk. Najac, aki egyszer meglátogatta az én törökömet, nagyon rossz híreket hozott felőle. A kedélyes, vidám nézésű fiatal emberből vad és tompa elméjű keleti ember lett. Megrontotta a civilizációt!

— Vagy az Ulfrá királynő, melyet fölolvastál neki, — mondta Najac.

Szegény királynő! Mennyire rágalmazták! És mennyi kellemetlenség érte még ezenkívül. Rachel nem akarta eljátszani, mert Norvégiában szerepelt. Pedig az Isten örözt csak attól, hogy Ulfrá királynőt elő nem adták, amit nem is csodállok most, mikor eszembe jut, hogy Madame Mercier, aki akkor páholyintogató volt a nagy operában, nagyon protezsálta a darabot. Késő most belátnom, hogy hibát követtem el, mikor nem Keletre tettem Ulfrá királynő akcióinak színhelyét. A dolog egészen másként hatott volna! Rachel eljátszotta volna, a nevem híressé lett volna s már ismertek volna akkor, mikor a *Taverne des Etudiants* című darabomat végre előadták. A világraszóló bukásnak, mely ez előadást követte, elég általánosan ismert története van. Köztudomású, hogy a darabot azért adták elő, mert véletlenül elolvasták s azért olvasták el, mert véletlenül egy nagy csomó kézirat tetején feküdt. A darab az Odeon-színház igazgatója gazdasszonyának tetszett meg, az igazgató a darab olvasása közben olyan helyet talált, mely

gyermekkori emlékeket ébresztett benne s előre nem látott körülmények miatt darabom olyan ellenséges hangulatot keltett, mely már a függöny felhuzása alkalmával érezhető volt.

Még ma sem tudom, hogy miért, de sokan azt hitték, hogy a darabot a kormány rendeltére írtam a főiskolai haligaték ellen. Pokoli láрма támadt! Valósággal a földre ejtettek, úgy megbuktam.

Bízam a csillagomban s olyan erős vágyat éreztem magamban, hogy szinte vadul dolgoztam tovább. Senki sem hitte el, hogy milyen nyomorral küzdöttem, mennyi csalódásban volt részem s hányszor szenvedtem hajótörést az alatt az idő alatt, mely bukásomtól a *Les premiers armes de figaro* előadatságáig terjedt. Valóságos láncolata volt ez a csalódásoknak és keserűségeknek! De csak be kellett hunyni a szememet s már új fantasztikus alakok jelentek meg előttem.

Igy írtam *Bernard Palissy*-t, melyet sohasem adtak elő. Nagyon érdekes az is, hogy miért nem. A Theatre Français élén akkor két igazgató állott. Gustave Vaéz és Alphonse Royer. Drámáimnak fureca tulajdonsága volt. Az egyik igazgatónak tetszett, a másiknak nem. A színház levéltárában évek multán megtaláltam kéziratomat s a szelére írt följegyzésekből tudtam meg kalandos sorsát. Ez volt ráírva: Elfogadom: Gustave Vaéz; Nem fogadom el: Alphonse Royer. Mint-hogy a két igazgató sehoggy sem tudott megegyezni, elfogadták a darabomat, de nem adták elő.

Könnyű dolguk volt velem. A hátam mögött egy legendás bukás volt. Utóljára is én voltam a Taverne szerzője, amelynek bukásáról a szűkös is hangosan beszéltek. Nem is sorolom fel azokat a darabjaimat, amelyeket nem fogadtak el, csak találmokra említem, hogy a *pupot* Marc Fournier ur, a Porte-Saint-Martin igazgatója még csak el sem olvasta. Az Ambigue-Színház igazgatója, Desnolles ur, még kegyetlenebb volt hozzám. Elolvasta a *Fleur de Lianet* s néhány napra rá meghalt.

Még megemlítem, hogy *Paris a l'envers* című darabomat Montigny Scribe elé terjesztette. Scribe rettentésnek tartotta a darabot s különösen kiemelt belőle egy jelenetet, melyből kézzelfoghatóan bebizonyította, hogy semmi tehetségem nincs. Ez a jelenet később a főjelenet lett a *Nos Intimes*ben.

Scribéré nem haragszom. Őszinte volt. Tőle tanultam meg, hogy miként kell fölépíteni a drámát. Elővettem valamelyik vígjátékát, elolvastam az első fölvonást s mindjárt megírtam a másodikikat és harmadikat. Így tanultam meg a mesterséget.

De a tanulás ideje nagyon keserves volt. Sokszor ébredtem föl kétségbeesve. Hány ebéd ideje mult el a világon az én részvételem nélkül! Tanítottam, életrajzokat írtam, okmányok közt kutattam s naponként vagy fillért kerestem. Istenem, de sok mindent megpróbáltam. Azt hiszem, hogy a műtárlatokról is írtam, sőt a *Figaro* szerkesztőjének egyszer egy *Carlin* című bölcselmi regényt is adtam át, hogy közölje. A szerkesztő nem fogadta meg a tanácsomat.

Végre megjelent *Déjazet* ...

A többi közismert dolog. Az 6 számára írtam a *Premières armes de figaro*-t. Milyen gyönyörűen játszott! Milyen álom volt! Az igaz, hogy elég későn álmodtam meg ...

**** Népszínház.** A Népszínház mai második előadása mindjárt egy klasszikus operett-estéhez jutatta a közönséget. *Hegyi Aranka* lépett fel először nyári pihenője után *Lüben*-ben, akit ő teremtett meg s akinek poétikus alakja messze időkre odafűződik ennek a zseniális művésznőnek a nevéhez. Ez az alakítás ma este ismét megleveledett szemünk előtt s az igazi művészet gyönyörét éreztette velünk, amint végigkísértük Lili életének édes-bájos történetét. S nem tudtuk, kit bámuljunk jobban, a kis Améliet, aki megosalódi első szerelmében, a szépsége teljében viruló fiatal asszonyt, akit az élet véletlene egykori szerelme karjaiba kerget, a bájos nagymamát, akire egy fehér lap révén rátornek a mult drága emlékei, vagy a kis unoka Lilit, a kiben újra megijodik. Mint annyi sokszor, ma este is tökéletes volt mindegyik alakjában. Teit ház nézte az előadást s zajos tapsokkal köszöntötte a visszatérő művésznőt. *Kovács* kitűnő *Saint-Hypotaise* és *Szirmai* jeles *Pleinhardja* voltak még erősségei a pompás előadásnak.

(M—S.)

**** Vigaszínház.** A Vigaszínház-ba nagy közönséget vonzott ma este *Blumenthal* és *Kadelburg* népszerű bohóza, *Az Arany Kakas*, melyben *Haraszthy* Hermin először lépett föl a nyári szünet után a nótás, balatonparti fogadósné szerepében. A közönség a művésznő ismert pompás alakítását zajosan tapsolta. *Varsányi Irén*, *Nógrády Jolán*, *Hegedűs*, *Szathmáry*, *Balassa*, *Góth*, *Tapolczai* mind részesei voltak a kerekded, jóízű előadásnak.

**** A Kaméliás hölgy.** A Városligeti Szinkör bohóságait ma este a *Kaméliás hölgy* érzélgős története váltotta fel. Szép közönség élvezte az előadást, amelynek ismert érdekessége *Feld Irén* játéka. A szinkör széptehetségű drámai szendéje a címszerepben ma is nagy hatást ért el. Duval Armand szerepét *Mariázi* (Kövér) Miklós, mint vendég igyekezett, tehetségének biztató jeleivel játszotta. A nagyobb jelenetekben is jól megálta a helyét és méltán osztzkodott a színpadon *Feld Irén* és a többi szereplőkkel.

**** A pozsonyi színészet ügye.** *Pozsony*-bó, táviratozza tudósítók: A *Pozsonyi* színház ügyében a törvényhatósági bizottságnak ülése volt, amelyen egyhangulag, minden vita nélkül elhatározták a *Sopron* városával kötendő színi szövetséget. E szövetség szerint minden esztendőben október 1-től január 15-éig *Pozsonyban*, január 16-tól április 30-ig *Sopronban* játszanék a magyar színészet felváltva. Ugyazintot a német társaság is. A nyárra külön pályázatot hirdetnek. De hogy ki lesz az igazgatója a magyar és ki a német színészetnek, azt még nem tudják. Ez a megállapodás 1902. október 1-től lép életbe. A kormány érni fogják, hogy a szubvenciót adja meg és az ösztöndíjas opera-növendékeket s egy karmestert becsoisson a *Pozsonyi* színészet rendelkezésére. *Kramolin* Viktor bizottsági tag indítványára a közgyűlés *Kerec* János bizottsági tagnak és *Andrássy Aurél* főjegyzőnek köszönetet mondott az ügy megoldásáért. A *Pozsonyi* magyarság a határozatban a magyar színészet javára némi haladást lát, amelyet idővel fokozni lehet. A szerződés ugyanis hat évre szól és a magyar színészetre vonatkozó része úgy szól, hogy *Pozsonyban* szeptember 15-én is megkezdhetik az előadást. A magyar színészek így négy hónapig játszhatnak *Pozsonyban*.

**** Hírek a Vigaszínházból.** A *Vigaszínházban* holnap kedden *Feydeau Csak párosan* című bohózatát adják, amely tavaly oly nagy sikerrel fejezte be a színt. A főbb szerepeket *Hegedűs* Gyula, *Nikó* Lina, *K. Szerényi* Gizella, *Balassa* Jenő és *Vendrei* Ferenc adják. — Holnapután, szerdán a *Kis mama*, *Meilhac* és *Halévy* vígjátéka kerül színpadra. Ez alkalommal lép fel a színet után először *Csülag* Teréz, aki a címszerepet játszza.

**** Hegyi Aranka színészoklájában** már megkezdődtek a beiratások és beírásiok e hó 15-ig tartanak. Beiratkozni délutánonként 3-tól 5 óráig lehet az iskola Erzsébet-körút 2. szám alatt levő helyiségében.

**** A Népszínház újdonságai.** A Népszínház legközelebbi két újdonsága két eredeti darab lesz: az egyik *Béldi* Izor és *Fejér* Jenő *Katalin* című operettje, a másik pedig *Abonyi* Árpád népszínműve. A mikolai bíró. *Béldi* Izor és *Fejér* Jenő operettjéből már folynak az énekkari és magánénekpróbák; női főszerepeit *Hegyi* Aranka és *Küry* Klára játszzák. A mikolai bíró női főszerepét *Blaha* Lujza asszony fogja kreálni. Az operett bemutatója e hó 20-ikára, a népszínmű 27-ikére van kitűzve.

**** Egy igazgatót színez.** A vilnai orosz színházban esinos kis botrány történt a minap. *Dostojevski* *Raskolnikovja* került színpadra s *Raskolnikov* személyesítője, *Orlov*, akinek ideges játéka rögtön feltűnt, hirtelen a lámpák elé lépett és így szólta a közönséghez:

— Uraim és hölgyeim, bocsássanak meg... az igazgatónak velem szemben való viselkedése olyan vértázító, hogy épp az imént pofoznom kellett önmóm. Kérjék vissza pénzüket, nem tudok tovább játszani.

Alig fejezte be mondanivalóját, ájultan roskadt össze *Orlov*. A meglátott közönség pedig iránta való szimpátiából a pénztárhoz sietett, hogy visszakérje a pénzt, de a pénztár csukva volt s csakhamar minden villamoslámpát is eloltottak a színházban, úgy hogy az embereknek, ha csak a sötétségben nem akartak háborogni, haza kellett menniük.

**** Városligeti Szinkör.** Holnap, kedden, harmonogedszer adják a *Színházokat Sziklai* Kornél fölépítésével. Az előadások a mai naptól fogva este hét órákor kezdődnek. — Tegnap nagy sikerrel elevenítették fel a *Zsidó hódolót*. Zsuziolt ház tapokt a szereplőknek, akik közül *Alpár* Irén vált ki a bankár leánya szerepében művészi játékaival. A nyilt színen is többször megtapsolták a fiatal művésznőt, aki kitűnő alakításával megérdemelte a közönség őszinte ovációit. A címszerepét *Ujvári* Károly, a Népszínház jeles komikus játszotta nagy hatással. *Follinuszné*, *Balla* és *Bihari* is jók voltak.

**** Kisfaludy-Színház.** A *Kisfaludy-Színházban* szeptember közepén kerül színpadra új betanulással *Leányi* Aladár *Pénc* és *becsület* című ügyfelvonásos eredeti drámája, melynek májusban volt a bemutatója, de technikai akadályok miatt lekerült a műsorról. Az előadás érdekességét emeli, hogy a darab szerzője alig tizenkilencéves ifjú, kinek ez az első színpadi műve.

**** Leógett színház.** Péterváron, mint onnan táviratozzák, az őjjeleget az ugynevezett *Kisszínház*, mely egy irodalmi és művészeti egyesület színháza volt. Szerencsére a tűz még az előadás megkezdése

előtt ütött ki, mikor még közönség nem volt az épületben. Hogy mitől gyuladt ki a színház, azt még nem tudják, de a tűz keletkezése aigha kapcsolatban nincs a javítási munkálatokkal, melyek a legutóbbi napokban az épületben folytak.

**** Színházi előadás — esernyő alatt.** Az alábbi kis színházi hírt a kaposvári *Somogy* című lapban olvassuk:

A háziéke vigjáték előadását a közönség tragikus megzása békéltetente. A páholyokból lezuhadó közönség a fődíszintén kitámasztott esernyők alá menekült, mások a karzat alatt húzták subáik alá magukat. Nagyította a komédia erejét a csökönyös függöny is, mely jó szántából nem akart leereszkedni. Az elsíant közönség tetézésén nyilvánította *Pintórné Szép Olgának*, *Patakának*, kik mellett *Peterdy*, *Benkő Joian*, *Lognár* is jól játszóttak.

A kaposvári közönségnek a színművészet iránt való lelkesedése ugyancsak nagy lehet, ha még az sem lohaszta le, hogy esernyő alól kell élveznie az előadást. Igen, de hát akkor miért csurog be az eső a színházba? — kérdezhető valaki.

**** Gyakorlószínpad Oberammergauban.** *Oberammergau*ban, ahol a világszerte ismeretes passziójátékokat tartják, most egy kisebbajta színházati építményt, melynek az a célja, hogy azok a paraszok akik a legközelebbi passziójátékokban részt loznak venni, évenként való gyakorlat által az előadásra készüljenek. Ezek a gyakorló-előadások is nyilvánosak lesznek s az *oberammergauiak* azt reménylik, hogy ezekkel a helységben tartózkodó nyaralók számát szaporítani fogják. Érdekesnek tartjuk egyuttal megemlíteni, hogy *Lang* bodnarmestert, aki a legutóbbi passziójátékokon Krisztust személyesítette, egy gazdag angol csa ad ellátta a kelő pénzzel, hogy egy utat tegyen Angolországba s azonkívül meghaligassa az idei *bayreuthi* Wagner-előadásokat.

Ki a szerző?

— Különös színházi ügy. —

Budapest, szeptember 2.

A bécsi *Kaiser-Jubiléums-Stadttheater*-ben mult szombat este premier volt, amelyen a legszokatlanabb dolgok egyike történt. A darabnak címe: *A kereszt jégjében* s tárgya Nero korában a keresztényüldözések idejében játszik. Hőse egy ifjú római, akit a keresztény hitnek térítenek meg. A darab *Barret Wilson* amerikai szerző műve s mint német átdolgozó *Bohrmann-Riegen* szerepel a színlapon.

Mikor a darab ötödik felvonása után a függöny utóljára legördült, a színpadhoz közel lévő második számú fődíszintén páholyban, mialatt a közönség zajosan tapsolt a színészeknek, egy fiatal hölgy hajolt ki a páholy peremén és a legnagyobb izgatottsággal ezeket a szavakat kiáltotta oda a meglepett közönségnek:

— Ez a Bohrmann nyomorult ember! A darab tőlem való!

Egy idősebb hölgy, aki az ifjú hölgy társaságában volt, lecsillapítani igyekezett a legnagyobb mértékben izgatott társnőjét, ami azonban nem sikerült. Egyre nagyobb és nagyobb izgalomban szórta becsmérlő kifakadásait *Bohrmann* ellen, míg végre a közönség azzal vetett véget a kínos jelenetnek, hogy orkászertől tapsban tört ki, amelyben az ifjú hölgy szava elveszett.

A két hölgyet a színházban lévő rendőri szobába kísérték, ahol az idősebbik ifjú társnője viselkedését ezekkel a szavakkal igyekezett mentegeni:

— Csak ne jelent volna meg legalább ez a Bohrmann ur a lámpák előtt, hogy a tapsokat... bezsebelje!

Az ifjú hölgy, aki a szokatlan esetnek a hősnője, *Dolcine Amanda*, származására nézve olasz. Szülei *Triestben* laknak és dugszagdagok. *Dolcine* kisasszony, aki szüleinél lakik, magas, karcsú alak, feltűnő, igazi olasz szépség. Szemei ragyogók és mozdulatai tele vannak tüzzel s hasonlatosak *Duse*-éhoz.

Ezt a képet lösti róla egy bécsi újságíró, aki *Melkerste* az est hősnőjét s a következő beszélgetést folytatta vele:

— Még most is reszketek az izgatottságtól, — fogadta *Dolcine* kisasszony hirlapíró-látogatóját, — s az, ami rajtam ezzel a *Bohrmann-Riegen* író ural szemben megesezt, felorralhatja az ember ereiben a vért, különösen ha ez a vér olasz. Három esztendeig életem Angliában, az oxfordi egyetemen tettem le mint tanárnő vizsgáimat az angol nyelvből s természetesen legfőbb érdekelttem az angol színeszet iránt. Szívem legfőbb vágya régtől fogva az volt, hogy a színpadi pályára lépjek s ha ez eddig nem történt meg, ennek csak külső körülmények voltak az okai.

Angliában való tartózkodásom alatt alkalmam volt *Barret Wilson*nak, a híres amerikai szerzőnek, aki milliókat kapott taütiémekben ezért a darabért, *A kereszt jégjében* című darabját megismerni és megszeretni. A kiváló mű egyes alakjai annyira lebilincseltek, hogy elhatároztam a darabot a német színpad

számára átdolgozni, amely iránt olasz nő létemre is nagy vonzalmat érzek.

Néhány hónappal ezelőtt Bécsbe jöttem. *Bohrmann-Riegen* ur házába, akivel családunk baráti viszonyban volt. Elmondtam neki tervemet s ő helyeselte. Hónapokon keresztül éjjel-nappal dolgoztam a darabon, amelyért *Bohrmann* ur is lelkesedett s az idén, husvét táján, átadtam neki az egész kéziratát körülbelül háromszázhusz o dalt. Abban egyeztünk meg akkor, hogy *Bohrmann* ur színpadképessé teszi kéziratomat s aztán benyújtja a *Theater an der Wien*hez. Azoknak a kríziseknek a következtében, melyek ennél a színháznál voltak, *Bohrmann* ur *Müller-Guttenbrunn* igazgatónak adta át a darabot. Már akkor abban történt megállapodás, hogy mint szerzők, mindketünk neve szerepelni fog a színlapon.

Dolcine kisasszony ezután elmondja, hogy kevés időre rá közte és *Bohrmann* közt egyenletlenség törték ki s ő a délvidekre utazott üdüim. Ott értesült róla, hogy a *Jubiléums-Theater* elogadta a darabot, de a legnagyobb meglepetéssel olvasta az újságokban, hogy *Bohrmann* egyedül szerepel mint átdolgozó. Irt neki, amire gorombán azt elette vissza, hogy munkámat nem is használta s nem egyéb egy rossz iskolai dolgozatnál. Az igazgatóságtól pedig azt a feleletet kapta, hogy semmi tudomása sincs az ő létezéséről. *Bohrmann* adta át a darabot s egyedül ő neki fogja a taütiémeket fizetni.

Ezután így folytatta:

— Fel voltam háborodva *Bohrmann* eljárásán. Nálam nem a taütiémekről volt szó, hanem arról az írói tisztességről, hogy nevem ott szerepeljen a színlapon. Ezt a kívánságomat ügyvédem által is tudattam vele, de nem teljesítette.

Legalább a színpadon akartam látni azt a darabot, amelyen annyit dolgoztam; édes anyámmal Bécsbe jöttem hát és elmentem a premierre. *Páholykukkal* szemben *Bohrmann* ur ült, aki az előadás alatt többször fixirozott. Feltettem magamban, hogy nyugodtan végignézem a darabot, de mikor a taps kitért és *Bohrmann* ur, mint szerző, az igazgatóval megjelent a lámpák előtt, izgatottságomat és elkeseredésemet nem tudtam többé leküzdeni és úgy történt az, ami történt.

A darab az én darabom! *Bohrmann* ur néhány jelenetet változtatott ugyan, amint ez színpadtechnikai okokból megtörténik, de az egészben véve az én fordításom. Ezt bizonyíthatja *Bohrmann* ur családja is. Maga a leánya azt mondta nekem: „Papa csaknem semmit sem változtatott rajta!” Az én kézírásomat *Bohrmann* ur, mint hallottam, elégette.

Talán helytelenül cselekedtem, mikor a színházban hangosan emeltem vádamat, de a rajtam elkövetett igazságtalanság olyan volt, hogy nem tudtam magamon uralkodni: nem tudtam elviselni, hogy *Bohrmann* ur a maga művének adja ki azt, ami az én munkám, az irodalmi tulajdonom! Tudom, hogy az egész nyilvánosság az én részemben lesz, mert az igazság mellett van!

A különös eset a bíróság elébe fog kerülni.

MŰVÉSZET.

+ **Női festőiskola.** Báró *Huszár* Iona és Uj-lakiné *Madarász* Adeine vezetése alatt *Női festőiskola* nyílik meg a fővárosban, melynek célja, hogy az előkelő családok hölgytagjainak alkalmat nyujtson tehetségük kiművelésére és a művészi ízlés és értelem fejlesztésére. Az iskola főirányja az iparművészet, de emmellett kiváló gondot fordít a természet után való rajzolásra és festésre is. A festőiskolában szobrászati tanfolyam is lesz, melylyel nagy bazai szükségletnek tesznek eleget a vezetők. A műtermek megválasztásánál az iskola vezetői különös figyelemmel voltak arra, hogy ezek az egészsegnek megfelelőek legyenek és a tanítványokat kísérő hölgyeknek kényelmesen berendezett szalont és egy kis könyvtárt is berendezet. A tanfolyamra báró *Huszár* Iona műtermében VII. Városligeti tásor 26. mindennap 2-4-ig délután lehet beiratkozni.

SPORT.

• **Nemzetközi kerékpár-versenyek.** A *Buda-pesti Training Iskola* tegnapi rendezte utolsó nemzetközi versenyét a legjobb prágai és bécsi versenyzők részvételével. Különösen érdekes volt az egyórás verseny, melynek startjánál a jól ismert *Gergeryen* kívül ott láttuk: *Dietrichet*, a bécsi bajnokot, *Pappot* és a szintén bécsi *Angerert*. A verseny eredménye kétséges volt, mert nem is szólvá a verseny kezdetén: uhogó esőről, a motorok rendetlen működése ugyszólván lehetetlenné tette hol az egyik, hol a másik versenyző érvényesülését. Közvetlenül az indulás után, a *Gergeryen* vezető motor felmondja a szolgálatot és ennek következtében *Dietrich* csakhamar más-él kör előnyt szerez s ezt meg is tartja az utolsó negyedórátig, amíg a *Gergeryen* vezető motort tökéletesen helyre nem hozták. A versenyek részletes eredménye a következő:

I. **Megnyitó verseny.** (Nemzetközi.) Távolság 1000 méter. Első *Jehlicka* Istvan (Prága), második *Angerer* J. (Bécs), harmadik *Warhalovsky* (Bécs). — II. **Nyereketlenek versenyé.** (Országos.) Távolság 1000 méter. Első *Muskát* J. (Főv. K. E.) második *Lóvy Gyula* (V. K. E.) Harmadik *Kasperek Ferenc* (V. K. E.) — III. **Emléküj.** (Nemzetközi.) Távolság 1000 méter. Két előutamat után a döntő jutamban első *Jehlicka* J. (Prága), második *Angerer* J. (Bécs), harmadik *Herzogh Bela* (M. U. E.) IV. **Vigaszüj.** (Nemzetközi.) Távolság 1000 méter. Első *Pécsi* István (Főv. K. E.), második *Háringas Béla* (Főv. K. E.), harmadik *Pichler János* (Főv. K. E.) V. **Seniorok tárelőny-versenyé.** (Országos.) Távolság 1000 méter. Első *Toskovits Vince* (V. K. E.), második *Klebersberg Géza* (P. és T. Sp. E.), harmadik *Lun Károly* (Főv. K. E.) VI. **Többléses gépek tárelőny-versenyé.** (Nemzetközi.) Távolság 2000 méter. Első *Papp* Simó pár, második *Hus talsz.* Pécsi, *Goldschmidt* triplet. VII. **Bucsa-handkap.** (Nemzetközi.) Távolság 1000 méter. Első *Warhalovsky K.* (Bécs), második *Angerer J.* (Bécs), harmadik *Vadas Hugó.* (M. U. E.) VIII. **Egyórásverseny** vezetéssel. Első *Gergeryen* (Bp. K. E. 1882.), második *Dietrich Jakab* (Bécs), harmadik *Papp Ferenc.* (E. M. K. E.)

• **Magyar evezős győzelme Bécsben.** Bécsben vasárnap dé után nemzetközi regatta-versenyt tartottak, amelyen a Duna bajnokságot (skiff-verseny 4300 m.) öt versenyző közül könnyen nyerte meg *Manno* Mihaides, a *Panonia* evezős-klub tagja. Második *Hüller Willy* lett, a bécsi *Normann* evezős-klub tagja.

Nyiltér.

Weiner és Grünbaum, Budapest, Váci-utca 2.

Egyéves >> **önkéntesek**

részére küld díjtalanul árjegyzéket.
részére készíti a logógránstabb egyenruhákat.
részére azonnal kérvénymintákat díjtalanul küld.
részére legelősebben készíti az egyenruha-fejlesztéseket.
részére minden katonai ügyben díjtalanul ad felvilágosítást.
részére újabb, kiadott utatvárosi társasági könyvet díjtalanul küld.

Weiner és Grünbaum, Budapest, Váci-utca 2.

SOMATOSE

(oldódó huseférény)

orvosi szaktekinélyek véleménye szerint „tápkészítmények ideálja” betegoknak és gyengéknek.

Idegeket és izmokat erősíti.
Gyógyszertárakban és gyógyszerkereskedésekben.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága.

Vagyon 1900. december 31-én

1,687,840,168.54 frank.

Biztosítási állomány 1900. december 31-én

5,914,496,829.12 frank.

Magyarországi vezérigazgatóság:
Budapest, IV., Károly-kört 26.

(Az e rovat alatt közöltettek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

— **A szállásosnál.** A rendőrség — mint már jelentettük — tegnapi este Ós-Budavárban letartóztatott egy fiatalembert, aki ott hadnagy uniformisban mulatott. A főkáptányságon kiderült, hogy a fiatalember sohasem volt hadnagy, hanem államvasuti altiszt *Vinkovcén* s a neve *Bradarovic* Mílán. Ez a fiatalember még a nyár elején ellopta bátyja hadnagy uniformisát s különféle katonai okmányokat hamisít

lött, azután utra kelt a városról-városra járt. Mindenütt azt mondta, hogy ő szállásosináló tiszt és ezen a módon itt is, ott is szerzett pillanatnyi pénzvazart adván okul, harminc-negyven koronát. Másnap persze már kerekét oldott s ment egy várossal odébb. A huszesztendő fiatalember, mint a rendőri vizsgálat megállapította, eddig a következő városokban járt: *Kadl. Bessenye, Erdőtelek, Fűzes-Abony, Kecseny, Kápolna, Újszász, Nagy-Körös, Kocsér, Tiszavárkony és Tisza-Bessenye.* Eddig azonban még csak hat község előjáróságától jött íjmentés. — Az őszhez, mit Bradarovicus ilyen nagy szorgalmassággal, összeharcsolt, nem nagy, összesen 15 korona. Ennyit akkora vesződséggel becsületos uton is tudott volna szerezni.

Legujabb.

Csun herceg Berlinben.

Berlin, szeptember 2.

A Wolff-ügynökség jelenti Baselből: Csun herceg ma este 11 órakor külön vonattal Berlinbe utazik.

Berlin, szeptember 2.

Az *Ostasiatische Correspondenz* későn este hivatalos helyről kapott információk alapján külön kiadásban a következőket közli: A kínai vezeklkövetség fogadása ügyében jelenthetjük, hogy a német császár ő felsége teljesen a maga iniciatívájából értésére adta Csun hercegnek, hogy Potsdamban egyedül csak egy tolmáctól kísérvé hajlandó őt fogadni. A herceg táviratlag mondott köszönetet az akadálynak e kegyes elhárításáért és ma, hétfőn este 11 órakor a már készen álló különvonattal Baselből Berlinbe, illetőleg Potsdamba utazik. A kihallgatás szerdán vagy csütörtökön lesz. A herceg és kísérete az előbbi reudelkezések szerint a potsdami narancsházban fog lakni.

Basel, szeptember 2.

(A svájci távirati ügynökség jelentése): A kínai vezeklkövetség elutazása esti 11 órára van kitűzve. Az előkészületeket már megtették. A döntő távirat Pekingből vasárnap érkezett ide és azonnal közölték a berlini külügyi hivattal.

TÁVIRATOK.

Bern, szeptember 2. Ma délelőtti 11 órakor Neuenstadtnál Neanenbun mellett helytelen váltóállítást következtében kisiklott a basel-lausannei gyorsvonat. Nyolc személy megsérült, köztük három súlyosan.

Newyork, szeptember 2. Cleveland városát (Ohio) tegnap reggel a nagy eső következtében elárasztotta a víz. Sok száz embert osónakokon kellett megmeníteni. A Szt.-József-temetőben a víz sok holttestet mosott ki a sírokból.

Az austerlitz emléke.

Walachisch-Meseritsch, szeptember 2. Tegnap avatták fel az austerlitz csatában elesett katonák emlékére állított harcosemléket a kormány képviselői, a hadügyminiszter, a honvédelmi miniszter, Schilling orosz követségi tanácsos, Potakov alezredes, sok képviselő és más előkelőségek jelenlétében. Az emlékboszédek után az osztrák és az orosz himnuszot játszották. A felavatást követte lakomán az emlékboszóttság elnöke lelkes pohárkoszöntőt mondott ő felségére, továbbá gróf Kinsky Rudolf és az orosz cárra, amiért Potakov alezredes mondott köszönetet. Ő felségének hódoló táviratot küldtek. Délután nagy népünnepe rendeztek.

Német oégek bukása.

Berlin, szeptember 2. A Stargardi Lajos gabonakereskedő és biztosító-cég főnöke családí okokból továbbá a rossz üzletmenet és a gabonaüzletlen való veszteségei miatt *agyonlőtte magát.* A Michaelis Emánel gabonakereskedő-cég az árpa- és tengeri-üzletben szenvedett veszteségei következtében pénzvazarba jutott. A passzívák nem igen nagyok. A bukásnak nincs nagyobb jelentősége a piacra.

A Szent Jeromos-intézet ügye.

Róma, szeptember 2. A *Sax Girolamo degli Sforzoni* ügye most már a bíróségek előtt van. A dalmasok elárvohották zászlóikat és emléktáblát öket a zárai képviselőtestületnek. Egy királyi biztos, néhány dalmas

ember és Pázmán eddigi igazgató jelenlétében megkezdte a leltározást. Pázmán kijelentette, hogy a pénztár kulcsát a vatikáni osztrák-magyar nagykövetségnek adta át. Hir szerint a quirinálí nagykövetség lépéseket tett a kulcs kiszolgáltatása végett, nehogy a királyi biztos fejtöresse a pénztárt, amelyben hir szerint az intézetnek 160.000 líraja és azonfelül az egyházi káptalannak eddig ismeretlen pénzüsszege van. A királyi biztos a folyó kiadások fedezésére lefoglalt 4000 lírát, amely összeg a Smith-féle bankháznál volt deponálva.

A kínai bonyodalom.

Páris, szeptember 2. Lanessan tengerészeti-ügyi miniszter Suellon tábornoktól táviratot kapott Tiencineből, melyben a tábornok jelenti, hogy Pekingben a császári városban levő *ösök palotáját ünnepelesen átadták a kínai meghatalmazottaknak.* Egy zászlóalj a kaszánya és a követségi épületek elkészültéig a francia részben marad. Paotingfut kiűrtik. A tiencini kínai hatóságok rokonszenven tüntettek a francia csapatok mellett. A megszálló dandárt visszavezették Tiencin területére.

Orosz hajóhad Kínában.

Pétervár, szeptember 2. A fekete-tengeri hajóhadosztálynál 1902. január 1-től új hajóhad-eliszterést alakítanak. Ugyanakkor *Port-Arturban* rendkívülí hajóhad-eliszterést alakítanak, amely a *kvantumi hajóhad felszerelés* nevet fogja viselni.

A zürichi szerencsétlenség.

Zürich szeptember 2. Az itteni házépítési szerencsétlenségél összesen kilenc ember lete halálát. Ma négy halottat szabadítottak ki a romok alól, hol a holttestek öt napig feküdtek.

A kolumbiálí lázadás.

Carraoas, szeptember 2. A kormány valamennyi vele barátságos viszonyban levő államhoz memorandumot intézett a Kolumbiával támadt vizzály dolgában. A memorandum azt mondja egyebek között, hogy a kormány úgy véli, hogy az *ellenségeskedés kitörése küszöbön van.*

Zavargások Spanyolországban.

Cadix, szeptember 2. Setenil város lakossága föllázadt a városi hivatalnokok ellen, akik össze akarták írni az üzleteket és ipartelepeket. A katonaság helyreállította a rendet; a zendülők közül többen meghaltak és megsbesültek.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, szeptember 2. Az északi vasut részvényeiben ma nagy ároskkenés állott be. Mindössze csak husz darabot tudtak eladni. Mult héten nyolcvan koronával, ma újból kilencven koronával osökken a részvények ára. Az év kezdetén 6290 volt az áriolyam, ma pedig 5670, úgy hogy a részvények értéke 720 koronával osökken.

London, szeptember 2. (*Gabonapiac.*) Az irányzat renyhe. Angol buza 6 p-vel olcsóbb. Városi liszt 23—29 sh. Repeoelaj 28 sh. 9 p. Tengeri 23 sh. 6 p. Behozatal: buza —,—, árpa 9000, zab —,—. Az idő szép, de boros.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Z. T. Dehogy új dolog a művészeteknek hasznos művészetekre és szépművészetekre való fölözása. Már Ruskin kimutatja, hogy a szépművészetek fejlődése szükségképpen a hasznos művészeteket feltételezi, melyek ugy viszonylanak az előbbiekhöz, mint a növény szára virágjához. Ha a növény szára megsérül, virágját is enyészet fenyegeti s ezzel együtt a jövőre való kilátás is semmivé válik. A művelődés legmagasabb kifejlődése a szépművészetekben jelenkezik, ezek azonban csak ott találunk termő talajra, hol a helyes munkafelosztás s a kellő nemzetgazdasági rendszer elősegíti öket. Ruskin szerint minden embernek, még a legegyszerűbb munkásnak is művésznek kellene lennie. A középkorban a munkás művész volt, ma rabszolga. A gyárvarosok nyomorúságának okát Ruskin nem a fizetés elégtelenségében, hanem abban látja, hogy a legtöbb gyárban az ember nem emberszámba megy, de gépnek tekintetik s a legnagyobb méltatlanságnak és embertelenségnek mondja a tisztán gépies munka elvégzését. A középkor munkása állandó örömet érzett munkájánál. Minden egyes műdarabhoz, mely kezéből kikerült, saját lelkéből hozza adhatott valamit, a mai gyári munkásnál ez teljesen ki van zárva. Az emberiség a gyári világnak ugyan sokkal közelebbet, mert az által segítelt rajta, hogy munkájának egy részét a gép válassza magára, de ott, ahol a gép egy magasabb testi s szellemi fejlődés ut-

ját állja s lelke belső energiáját senyveszti, átokká válik, mert az élet örömet öli el az emberben. A nesmes művészet lényegét Ruskin abban látja, hogy az emberi elme közreműködésével az igazságot szemléltető alakban tünteti fel. A kézi munkában csak a kéz ügyességére van szükség. Mikor a kézzel együtt az elme is működik, a művészet áll elő. A szép művészetben ezenkívül, még a művész szívének is van szerepe. Érdekes, hogy részben így Ruskin tanai megcáfoltják az ön fejtegetéseit, részben pedig megelőzik időben, erőben és keresésgben. Mert lássa, a művészet szerete és elismerése mellett is Ruskin zászlaján ott van a munka. Kétféle munkát ismer olyat, mely természeti erőket fejleszt, mely örömet okoz s olyat, mely rák nehezedik, mely természeti erőinkben gátol s lelkünköt öleli. A munkanélküli életet bűnnek, az öröm nélküli munkát elajlasodásnak tekint. Az ember földi hivatása az, hogy először önmagát tanulja megismerni, másodsorban a körülötte lévő dolgok természetét. Törekedjék a lehető legnagyobb boldogságot elérni azon körön belül, a amelyet a természet és számára kijelölt s áradozzék azon, hogy napról-napra nemesebbé legyen, hogy milienjét is folyton tökéletesebbé s szebbé alakítsa. A művész szerinte oly egyén, aki munkáját oly törvényeknek veti alá, melyek egy erkölcsi világnézet követelményei. Mert munkája közben nem csak maga örül annak amit teremt, hanem másoknak is hasznos élvezetet nyújt. A művészet a legmagasabb erkölcsi nyilvánulása. Hígyje el, rossz helyütt keresi az anyagi bajok forrását, ha a művészet büdzséjébe tekint.

A. Losoncz. 1. Van ilyen könyvtár. 2. Saphir, Kalisch és mások. Az idegenek közül csaknem valamennyit lefordították németre.

W. A. 1. Párbaiban agyonlőtték. 2. A Cyranóé 1900 május havában, az Ocskaié 1901 januárban. 3. Singer és Wolfner könyvkereskedésében (Andrássy-ut 10.) megrendelheti.

Dr. Kaposvár. A Berlitz-módszer a legjobb. (Derékí annak idején így tanított.) Az ehhez való gyakorlókönyv bármely nagyobb könyvkereskedésben kapható.

Z. M. Amennyiben a sorsjegyekről szóló rovatban nem talált választ, a levele bizonyára elveszett. Meltóztatssék megismételni a kérdését, mi valamennyire válaszolunk.

L. J. Mind a két kérdése egy magánember leg-sajátabb magánügyét érinti, ezért nem is adhatunk reájuk választ.

Felső-alapí előfizető. A párisi nagy áruház cégtulajdonosa: Goldberger testvérek.

V. A. Budapest. B. I. címe: VIII, nagyfúvaros-utca 27.

Előfizető. Kis-Czell. Salamon Ödön Monte-Carlo című könyvében megvan, ára 2 korona 40 fillér kapható Singer és Wolfner könyvkereskedésében (Andrássy-ut 10.)

P. G. Vác. Bizonyára elkerülte a válasz a figyelmet, mert a leveleire sem akadunk már rá. Meltóztatssék egyébként megismételni a kérdését, kész-séggel megadjuk a kellő felvilágosítást.

K. J. Újvidék. A levélre válaszoltunk, de ugy-látszik nem olvasta a választ. Sziveskedjék újból meg-írni a kérdését s elintézzeti a dolgot.

Seged, 69. A Budapesti Napló augusztus 30-iki számában részletesen megvan.

B. V. Budapest. Tudunkkal nem adtak még olyan című darabot.

Ifj. D. E. Seged. Szives kívánsága szerint jár-tunk el.

S. J. Nagybecskerek. Nem jó magyar szó.

A
Budapesti Napló
részére
Apró hirdetések
és
Előfizetések

elfogadnak a következő lapelárusító helyeken:

Breuer Nővérek, Teréz-kört és Podmaniczky-utca sarok.

Adler Leóna, Lipót-kört.

Pösch József, Váci-kört 80.

Ozv. Veber Vimosó, Váci-kört 15.

Feldmann Mórné, Marokkói-utca 1.

Mosch utóda, Dorottya-u. 2. Magy. királyi-szálló.

Kürthy Kálmáné, Harmincad-utca 1.

Weitzsaeck Jakab, Király-utca 1.

Redlich Szidónia, Király-utca 59.

Benda Józsefné, Andrássy-ut 50. Oktogon.

Deutsch Miksáné, Andrássy-u. 38.

Schneller Mórné, Dob-utca és Károly-kört sarok.

Supronyi V., dohány-nagyüzem, Kerepesi-ut 1.

Ozv. Halász Anna, Múzeum-kört 10.

Szántó Mór, Kecskeméti-utca és Kávin-tér sarok.

Deutsch Julia, József-kört 50, Baross-utca sarok.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kis kertünkben...

Kis kertünkben felénk
Intnek a virágok;
Édes kis angyalom,
Menjünk ki hozzátok!

Sóhajtásuk felénk
Száll a szellő szárnyán:
„Jertek ki már hozzánk,
Ne hagyjátok árván.”

„Ha ti nem gondoltok
Gyöngye virágzáira,
Elperzsel bennünket
Nyári nap sugára...”

Kis kertünkben felénk
Intnek a virágok;
Ugy-e, kis angyalom
Kimegyünk hozzátok?

Hisz mikor ültettük
E sok szép virágot,
Szívünkben az első
Szerelem virágot.

Együtt ültgettük,
Együtt öntözgettük;
Multidn csak a jelen
Édesebb mellettük.

Éltikadt ajakkal
Minek járnánk köztük:
Szerelmünk virágot
Csókokba fűrésztük.

Mikolth.

† **A francia írók nyaralása.** A francia *Temps* kérdőíveket küldött minden valamire való nevű francia íróknak amelyekben nyári tartózkodásuk helyéről és készülő műveikről kér felvilágosítást. A válaszok között akad néhány érdekes. A *Rosny* testvérpár Svájcban barangolt. Írtak egy *titokzatos művet* is amelynek tárgyát meglepetésnek szánják. *Henry Houssaye*, a történetíró, aki halhatatlan is, Kölnből írja, hogy mostanában fejezi be a bécsi béke (1815.) idejéről szózó művének harmadik kötetét. *Abel Hermant*, a satirikus regény- és drámaíró a Genfi-tó partján nyaral. Elkészült a nyáron *Pál főherceg* című ötfelvonásos drámájával, melyet a Gymbanaszok szűnt a új regényével, mely a *Contemporaine* című folyóirat hasábjain fog megjelenni. *Emile Ollivier*, III. Napoleonnak hírhedt minisztere, akinek tudvaleg főre sze volt az 1870—71-iki szerencsétlen háboru megindításában, Svájcban jelenti, hogy sajtó alá adta a második esázárságról szóló történelmi munkájának VI. kötetét s jelzi, hogy a télen megírja a VII. kötetet is, mely az 1866-ik évig terjedő eseményeket

öleli fel. *Georges de Porto-Riche*, ez a distingvált író, aki nálunk alig ismeretes, egy négyfelvonásos színművet fejezett be, amelynek címszerzőjét Réjane asszonynak szánta. Ezenfelül, mint írja, Balzacot olvasta szorgalmasan, akit alig ismert még. *Paul Hervieu*, a legünnepeltebb fiatal drámaírók egyike, akit az imént választott csak be halhatatlanjai közé a francia akadémia, egy új háromfelvonásos dráma terével készült el. *Paul Maurice*, aki ugyszólván egész életét Victor Hugó hírnevének propagálására szentelte s aki fáradhatatlanul dolgozik a párisi Hugu-muzeum megalapításán, tengerparti nyaralójában két érdekes kötetet készül megírni az irodalmi világot. Mind a két kötet Victor Hugo hátrahagyott s eddig kiadatlan műveit tartalmazza: prózai és költői dolgozat vegyesen. *Brunetiére*, a tudomány oszlopdobozosa, Saint-Maloban nyaral és konferenciázik Boussetről, *Jean Aicard* a *Papa Lebennard* szerzője, egy *Maurin des Maures* című vig regényt és egy *Farizeus* című négyfelvonásos drámát fejezett be. *Leon Hennique*, a meg nem alakult Goncourt-akadémia tagja, szintén regényt írt. A címe elég sokat ígér; úgy szól, hogy: *Egy szörnyeteg naplója*.

† **A zene és az elmebeteg.** *Laborde*, francia fiziológus a francia orvosi akadémiában nemrég referált azokról a kísérletekről, melyeket *Moreau* ideg-orvossal együtt végzett, hogy a zenének elmebetegre való gyógyító hatását tanulmányozza. *Moreau* nagy zenekedvelő és arra a meggyőződésre jutott, hogy zenei előadásokkal kedvező befolyást lehet gyakorolni különféle elmebeli zavaroknak fejlődésére. *Moreau* minden héten hangversenyeket rendezett, melyeket arra alkalmas páciensei meghallgattak. Ezeknek a zenei *zuhanyoknak*, mint ahogy *Moreau* a különös kúrát elnevezte, nem volt még mindig a kívánt hatása, hanem a betegek izgatottságát sokszor még fokozták. *Laborde* tanár erre megkísérelte, hogy a zene forrását mintegy magába a pácienst helyezze, mert az volt a véleménye, hogy *Moreau* zenei zubbányai azért nem hatottak, mert nagy volt a távolság a hang forrása és a pácienst fülei között. Ő tehát kikeresett egy alkalmas pácienst, kinek ingerült állapotai szoktak lenni és egy hegedűt a pácienst álla alá helyezve, azon a beteg háta mögött állva játszott. A hatás meglepő volt. A pácienst azonnal lecsillapodott, sőt azután is nyugodt maradt és maga kérte az orvost, hogy a kísérletet minél többször ismétlje. *Laborde* ezt a módszert más betegekben is kipróbálta és minden egyes esetben sikerült neki a betegeket zenével megnyugtatni.

† **Uj holt tenger.** *Sven Hedín*, a hírneves svéd utazó, Tibetben — mint az *Uránia* írja — nagy sós-tengert talált, amely szintén olyan érdekes, mint *Palästina holt tengere*. Óriási kiterjedésű, de nem mély ez az új holt tenger. A parttól egy kilométerre gyalog-

olni kell a vízben, hogy a csónakot elérjük s azután még egy kilométerre kell azt lábolva huzni, hogy azon podgyászszal lehessen evezni. A víz sóval teljesen telítve van, a fenéken szilárd söréteg fekszik, úgy, hogy a járás rajta nem kellemes. A csónak, evezők és az utasok ruhái rövidesen mészfőhőssé söréteggel vonódnak be s minden cepp víz megszáradvá kis fehér gömböt hagy hátra, mint a gyerlyáról lefolyó stearin. A partjai éppen olyan kihaltak, mint a Holttengeré.

† **A villámcsapásról.** A villámcsapások kétharmada a fákat sújtja. A villámnak a fák iránt való szeretete nem csupán magában a fában keresendő, hanem lényegesen hozzájárul az a körülmény is, hogy mily talajban él a fa. Főleg olyan területeken csap le gyakran a villám, ahol a föld átmedvesedését alulról agyagréteg gátolja és a fa nedves talajban áll. Nagyon gyakran és szívesen keresi föl a villám a vizek partján laza talajban élő fűzfát. A fák levelei, ha nem nagyon nedvesek, nem vezetik az elektromosságot; ezért kíméli meg a villám a fák koronáját és a legtöbb esetben a korona alatt éri a törzset; s ami még különösebb, a már elhalt ágak jobb vezetőik, mint az élők. E szerint, amely fán elhalt ágak vannak, jobban ki van téve a villámcsapásnak, mint az élő. A villám a vasuti vonatokban ritkán tesz kárt, jól lehet a vonat előidézte légáram és a nagy vastömög kedvező a villámcsapásra. Föl van a jégyzeve, hogy 1854-ben Franciaországban a Lyon és St.-Etienne közt levő vonalon, 1858. július 8-ikán Birmingham és Wolverhampton között lecsapott a villám, de nagyobb bajt nem okozott. 1886. június 5-ikén a Kaiser Franz Josef-Bahnuk egy Pilis és Pürbach között rodogó vonatába csapott a villám, de senki sem sérült meg. 1900. március havában a Lepavina (Szlavonia) állomásról einduló tehervonat utolsó kooziába csapott a villám, a nékül, hogy a kalauznak és a bennülő felügyelőnek baja esett volna. A vasuti koozi és az egész vonat többékevésbé biztosságot nyújt a villámcsapás nagyobb pusztítás ellen, mert a nagy felületű vastető és falak ellenállás nélkül szűkülőköz jó levezetést nyujtanak a villámnak. A villám ellen teljes biztosságban tulajdonképpen seholsem vagyunk, mert a villámhárítóval ellátott házakba is, bár ritkábban ugyan, de a mégis becsap. Mindenesetre bármily kis fedél alatt kerestünk is menedéket, sokkal nagyobb biztosságban érezhetjük magunkat, mint a szabadban, mert a villám első erejét a ház teteje a falak és minden más nem vezető tárgy törli meg. Ha a szabadban a fal-tól, vízvezeték-től, kályhától, csillártól és ablaktól távol maradunk, megtettük mindazt, mit villámhárítóval ellátott vagy a nélkül levő házban biztosságunk érdekében megtehettünk. A szabadban tartózkodókat rendszeren menekülés közben éri a villám; valóban ez a legveszedelmesebb módja a villám ellen való védekezésnek. Legajánlatosabb, ha már ideje-

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(13)

Skrzetuski úgy hallgatta ezt a halkán, sugva ejtett szöcskát, mintha angyalok muzsikálnának a fülébe. A mellében pedig úgy kalapált az a kis húsdarab, mintha nem egy, de tíz szíve volna. Mintha a napsugárnál is fényesebb világosság áradt volna a szemébe, mintha szárnyakon repült volna föl a magasságokba! Az asztalnál ülve föltűnt ugyan neki, hogy a Bohun arca szinte ijestően halavány, de most, hogy Helena érzéseit ősmerte, nem törődött már vele. Ha az utamba mer állani, gondolta magában, széttaposom, mint valami férget. Boldogságában már azt sem tudta, hogy mit cselekszik. Csak úgy öntötte magába az erős szeszes italokat, amelyek azonban nem részegítették meg a szerelemtől már mámoros fejet. De most már csak az imádott leány arcát látta, a többiek mintha eltűntek volna a szeme elől. Nem látta már, hogy Bohun egyre haloványabb lett, hogy oda-odakap a kardja markolatához, s nem hallotta azt sem, hogy Longinus háromszor is elmesélte a Stowjeko híres eseményét. Nagyokat ittak valamennyien, az özeveg járt elgő a jó példával, csak Bohun előtt állott érintetlenül a pohár. Aldomásokat mondtak a vendégekre, a hercegre és Lupula hospodárra. Vassili esete is szóba került, emlegették, hogy milyen rettenthetetlen hős volt a szerencsétlen vak és Simon a következőképpen magyarázta a vendégeinek a bátyja tébolyát.

— Képzéljétek csak el, hogy hamár a szemünkbe hulló porszem is vaksivá tesz, milyen vakká tehetette Vassilit az égő szurok, amelynek a tüze egészen az eszőig hatolt.

— Igen, igen, az ész az kényes egy jószág, mondta hasonló bölcseséggel Longinus.

Most már a hercegasszony is észrevette, hogy a Bohun arca halotthalvány. Odasugott neki: mi bajod sólymoescskám?

— Fáj a lelkem. De ura vagyok a szavamnak, lebirom kinjaimat.

— Jól van, fiaeszkám!

A hosszú ételsornak már vége szakadt, de a poharazás vigan folyt tovább. Muzsikába fogtak a kozákok, pengett a kis orosz gitár, pörgött a kis dob s a hercegek ugrálni kezdtek. A hercegasszony is táncra kerekedett, csipőjére csapta a kezét s egy helyben maradvá emelgette a lábait, rozogtette a derekát és énekelt is hozzá. Skrzetuski is nekibátorodott s táncba vitte Helenát. Mikor karjába zárta, úgy érezte, hogy a menyországot öleli. Ok már tüzebben lejtettek s forgas közben a lány hosszan lecsüngő hajfonatai odatekeredtek a Skrzetuski nyakára, mintha ezekkel az illatos, eleven láncokkal akarná magához kötnöni őt. A kapitány nem volt ura már az eszének, odahajolt a Helena szájához és hevesen megcsókolta.

Azután aludni tértek. Longinus jutott neki hálótársul. Nagyokat sóhajtozva ült az ágya szélére, s így szólt a hosszuszabályos lovaghoz.

— Holnap nem a régi Skrzetuski utazik veled Lubniebe!

Podbipianta éppen befejezte volt ájtatos esti imáját, s elbámultan meredt rá a kapitányra.

— A szívemet itthagynom, s egy másik szívet viszek magamam.

— Vagy ugy! Megszeretted a hercegisasszonyt!

— Megszerettem kegyetlenül. Most már aludni se tudok a sok érzéstől! Csak a holdat nézném és sóhajtozok. Neked bevallhatom, mert tudom, hogy te érző szívű ember vagy, aki megértesz.

Longinus, akinek eszébe jutottak a saját szerelmi kinjai, nyomban sóhajtozni kezdett annak

jeléül, hogy megértette Skrzetuskit. Kisvártatva ezt kérdezte:

— Talán te is örök szüzességet fogadtál?

Skrzetuski hangosan nevetett a derék Longinus ostobaságán, de nem felelhetett már, mert egyik eseléd, egy villogó fekete szemű tatárember, akinek olyan ráncos volt az arca, mint az aszalt alma, lépett a szobába. Jelentős pillantást vetett a kapitányra és alázatos tisztelettel kérdezte:

— Parancsol még valamit a nagyságos ur?

Talán egy pohár bort altatónak?

— Nem! hordd el magad.

A tatár odalépett Skrzetuskihoz, s titkolózva dörmögte.

— A kisasszonytól hozok üzenetet.

— Az Isten is áldjon meg érte, beszélj hát. E derék lovag előtt nincs semmi titkom.

A tatár egy darab selyemszalagot huzott elő a zsebéből.

— A kisasszony küldi emléktől és jeléül annak, hogy szívéből szeret.

Skrzetuski össze-vissza csókolta a szalagot, aztán szíve fölé rejtette. Még egyszer akarta azonban hallani az üzenetet.

— Nem értettem jól. Mit izent?

— Hogy szívből szeret téged, nagyságos ur.

— Nesze egy tallér ezért a jó hírért. Hát azt mondta, hogy szeret? hogy szívéből szeret?

— Igen.

— Nesze még egy tallér. Mondd meg neki, hogy én is szívéből szeretem őt. Mondd meg neki — azazhogy majd inkább megírom neki. Adjál tintát és tollat.

— Nincs ebben a házban se tinta, se toll, se papirus. Valamikor régen, a Vassili herceg idejében, meg amikor itt járt a görög szerzetes, hogy tanítsa a kis hercegeket, akkor még csak akadt. Azóta híret se látuk.

Skrzetuski összecsapta a kezét.

— Szép egy ház, mondhatom. Podbipianta, nekéd sines tintád és tollad?

Longinus felelet helyett panaszos mozdulattal

korán nem tudunk fedél alá jutni, a földön végigfe-
küdni. Minél tágasabb valamely helyiség, minél távo-
labb vagyunk a falaitól, annál kedvezőbb, minden
lépcsőházban, tágas előcsarnokban sokkal bátrabban
várhatjuk be a zivatart, mint közvetlenül a kapu
alatt. A gyenge idegzetű ember jól teszi, ha házát
vastödéllal látja el — erre nem is kell villámhárító —
amelyet minél több, széles, lapos vak- vagy vörösréz-
rudal kőtt össze a földdel. Sok esetben a pince is
kedvelt menedéke a féltőknek.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A máramarosi kiállítás. A máramarosszigeti
gazdasági és iparkiallítás nyolc napon keresztül élénk
látogatottságnak örvendett; még Galiciából is szá-
mosan keresték fel. Az utolsó napon kétezernél több
látogatója volt. Az ünnepélyes berekesztés alkalmával
a nagyszámú közönség lelkes ovációkban részesítette
a fáradatlan védnököt, báró Roszner Ervinnét s a
kiállítás díszelőnökét, báró dr. Roszner Ervin főispánt.
A bezárás aktusa a főépület kapuja előtt
folyt le, s a férfiak tödellen ível halgatták az
egyesült dalkörök által előadott Himnuszt, amely
után báró Roszner Ervin főispán lelkes beszé-
det mondott, kiemelve a kormány részéről ta-
pasztalt jóindulatot s a nagyközönség és a sajtó
meleg érdeklődését, köszönetet mondott a kiál-
lítóknak, a rendező-bizottságnak, a nagyközönségnek,
a sajtónak s a kormánynak. A halgatóság lelkesen
és hosszasán éljenzt.

Lator Sándor országgyűlési képviselő, a gazda-
sági egyesület alelnöke mondott ezután nagy bátást
keitt beszédet. Nyegre László országgyűlési képvise-
lő gazdasági egyesületi elnök helyett, akit hivatalos
teendői a fővárosba szólítottak.

Ezután báró Roszner Ervinné szül. Forgách
Klotild grófnő, mint a kiállítás védnökője, szép szavak-
ban mondott köszönetet mindazoknak, akik a kiál-
lítás ügyét támogatták. A nagyközönség percekig
éljenzte a közfeszületben álló főispánét. Végül még
Szeregy György polgármester mondott Máramaros-
Sziget város nevében köszönetet.

Az Országos Iparegyesület segélypénztári szako-
osztálya Kirschner Jakab szakosztályi elnök elnöke
alatt ülést tartott, amelyen a szakosztály egyhangulag
Féder Ferencet választotta meg alelnökké. Ezután
Sármegi Gyula ismertette behatárolt a segélypénztári
törvény módosítása ügyében történeteket és indítvá-
nyozta, hogy a szakosztály érdekeinek megvédése
szempontjából figyelemmel kísérje a történéseket
és ha szükségesnek találja, úgy újabb felterjesztést
intézen a kereskedelmi kormányhoz. Kemény Géza Kiss
Adolfi felszólalása után Föder Ferenc kiegészíti a javas-
latot azzal, hogy az elnökség intézkedik aziránt, hogy
a kerületi betegegyesítő pénztárak kongresszusának ki-
kötöttjeit mint vendégek résztvevessék. A szakos-
tály a kiegészített indítványt el fogadja. A gyógyszerké-

szítésre áttérve, Kirschner Jakab elnök azt indítványozza,
hogy a szakosztály az Országos Iparegyesület után
felterjesztést intézen a belügyminiszterhez, amelyben
kérije, hogy azok a pénztárak, amelyek nyilvános
rendelő-intézetek tartanak lenn, a rendelő-intézetben
egyszermind gyógyszerintézet is tarthassanak és kiszol-
gáltathassanak. Föder Ferenc kiegészíti a javaslatot
azzal, hogy a szakosztály a belügyminisztériumtól
„pénztári gyógyszerárak” felállítását kérije. Ezzel vé-
gét vetné azoknak a szektarórnak, amelyeknek a pénz-
tárak a gyógyszerárak részéről ki vannak téve. Kiss Adolf
azt óhajtja, hogy a belügyminisztérium pénztárak részére
küön gyógyszer-árszabályt alapítson meg. Ez által a
pénztárak, a néikül, hogy a tagoknak nyújtott kedvez-
ményeket megszorítanak, jelentékeny teherrel szab-
dulnának meg és számos pénztár, amely ma deficitel
küzd, ez által az egyensúlyt helyreállíthatná. A szako-
osztály a javaslatokat elfogadja és azok értelmében
az Országos Iparegyesület után felterjesztést fog in-
tézni a kormányhoz. Végül ismertette elnök a trachoma-
beteg pénztári tagok tap- és gyógykö téseinek tárgyá-
ban hozott elvi jelentőségű belügyminiszteri és tanácsi
határozatokat. A szakosztály határozatilag kimondta,
hogy a rendeletek visszavonása végett indokolt felter-
jesztést intéz az Országos Iparegyesület után a bel-
ügyminisztériumhoz; a tanácsi határozat ellen pedig
felvitel amodással él.

Belgrád csatornázása. A szerb kormány föl-
hatalmazta Belgrád városát, hogy előleges szerződést
kössön a főváros csatornázása tárgyában. A földhatal-
mazás értelmében a vállalkozónak 200.000 frank óvadé-
köt kell lennie és a csatornázást öt év alatt kell
belejeznie. A költségek fizetése az elvégzett munka
arányában történik, de egy-egy esztendőben a költség
nem fizeték a vállalkozónak többet a megállapított
összeg ötödészénél. A kifizetés havi részletekben tör-
ténik és pedig negyedrésben készpénzben három-
negyedrésben öt évre szóló állami alap garantált 6
százalékos bonokban. A költségnek joga van a bonok-
kat az esedékesség előtt is beváltani.

Gazdasági gépversony. Liptó-Szent-Miklósról tá-
viratozzak: Kazy kamarás és Bolla osztálytanácsosok,
Forster az O.M.G.E. igazgatója Jeszenszky az O.M.G.E.
titkára Joob liptói alispán, Thalmó er. Spornoz, Vargha
gazd. akad. tanárok és sok felvidéki notabíus je en-
létében tíz gyáros, 19 arató, tükaszáló és burgonyamü-
velői gépversonyit mutatott be szép eredményvel.
Ezután 80 teretkes banket volt, melyen Andahazy
liptói gazdasági egyület elnök Darányi minis-ter és
Kazy és Bolla osztálytanácsosok. Kazy a liptómegei
gazdasági együletet és annak elnökét köszöntötte le.
Több más lelkészöntő után Schwarz liptói egyület tit-
kár indítványára üdvözölő táviratot küldtek Darányi
miniszternek.

Szarvasmarha és lokiállítás Lippán. Temes
vármegye Gazdasági Egyesülete szeptember 1-jén
Lippán átalakított és díjazást rendezett. A kiállítás
szép sikerrel járt, ami főképp Nagy György, Temes-
megye gazdasági tanácsosának, Kádbó György al-
ispánnak, dr. Matolay Zoltán mezei aljegyzőnek és a
árasi tisztviselőknél és jegyzőknél érdeme. A kiál-
lás és díjazás reggel kilenc órakor kezdődött. Elő-
vezettek 243 db. szarvasmarhát és pedig 48 bikát, 60
tenestet, 15 ökröt és 120 borjút, 59 lovat és pedig 6
csördőt, 25 kancát és 28 csikót. Kiosztottak 31 dbt
szarvasmarhák tulajdonosának és pedig egy 100 K.,
hét 50 K., két 30 K., tizenöt 20 K. nyolc 10 K. di at
és tíz költség bikaasztor díjat. Huszonkét díjat 10-
tíz tulajdonosoknak és pedig: egy 80 K., egy 50 K., négy
40 K. négy 25 K., hat 20 K., hat 15 K., hat 10 K. és
20 K. esedéknek.

Sorsolás. Ma délelőtt tartották meg a székes-
fővárosi 100 millió koronás kölesön tizedik sorsolását.
Matuska Alajos alpolgármester elnöklése mellett; a
sorsoást Szlatny Ferenc számtanácos vezette. Kihúz-
ták a következő három darab 10.000 koronás kötvényt:
72 203 473.

Kihúztak huszonegy darab 5000 koronás kötvényt:
1816 4354 4064 1054 3913 3-70 3351 4244
2237 1715 3535 3823 3429 3537 1299 793 2428 219
4938 3430 319. Kihúzták a következő 97 darab
2000 koronás kötvényt: 2570 21044 5700 11816 3161
2225 103 9 1418 16741 20635 20836 18978 10389
19512 8520 13876 6236 2674 22855 9501 9243 359
21761 16238 761 10050 762 7245 11488 2424 22062
6485 3490 12-11 18240 4615 2225 14162 24740 23321
8522 20586 1489 2713 7713 19928 5132 7418 7636
8307 15703 18732 3-80 9540 5104 16293 9170 970
11157 5451 7396 14146 951 353 17171 13579 16374
21940 4566 7947 9151 19299 24951 24977 16593
16957 12237 10263 8500 16001 8477 23941 8002
23563 8693 12769 16382 3384 1531 4641 5568 1552
573 17827 946 18740 11813. Kihúztak ezenkívül 38
darab 1000 koronás és 79 darab 200 koronás
kötvényt.

A Bazilika sorsjegyek harmadik sorsolása
ma délután történt Neményi Imre kultuszminiszteri
osztálytanácsos elnöklete alatt. Először is harminceket
sorozatszámot húztak ki amelyeknek összes nyerő-
számait 12 koronával váltják be. E sorozatszámok:
1931 6415 1304 5705 3464 6598 4502 5127 1650 4354
5536 2815 1088 5618 310 7921 3853 5450 2442 3305
4467 6922 793 1726 1342 4343 6656 2732 3938 2-51
6080 3191. A tónyereményt, 20.000 koronát a 2917
sorozatszám és 26 nyerőszám nyerte. Kétezer koronát
nyert 4432-69, ezer koronát nyertek: 632-7, 1369-72
és 1715-42. Azonkívül tizenhárom kihúzott sorsjegy
nyert 200-200 koronát, 25 sorsjegy 100-100 koronát
és 50 sorsjegy 50-50 koronát.

Fizetésektelelenségek. A bécsi Creditoren-Verein
a következő fizetésektelelenségeket jelenti: Párma
Vladimir kereskedő Prága, Zastera Antal cipőkészítő

Skue, Schermer Emánuel Morva-Osztrau, Finzi L. Mó-
ric és Tarsa Sarajevó.

Szesszárak. A kontingens nyerseszsz ár Buda-
pesten pénzben 42.— korona, áruban 42.60 korona.
Bécsben 41.80 korona pénzben, illetve 42.20 korona
áruban.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásár-
pénztár részvételársaság tudósítása.) Felhajtás 3185
darab juh, — kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű
ürü 42 f.-től 45 f.-ig, kivételesen — 1. — kg.-ként,
(vagy) 36 — k.-tól 41. — k.-ig páronként), középmín-
őségű ürü 36 f.-től 41 f.-ig, kivételesen — 1. — kg.-
ként, vagy 26. — k.-tól 34 k.-ig páronként, kosokért
— 1.-től — 1.-ig, kivételesen — 1.-től — 1.-ig,
vagy — k.-tól — k.-ig, középmínőségű vgyapjas
— 1.-től — 1.-ig, kivételesen — 1. kg.-ként, vagy —
k.-tól — k.-ig páronként, kosok legjobb minőség
— fillérig. páronként — korona, kivételesen
— korona, rackajuhok 20-24 fillér. páronként
— korona, szerbiai juhok páronként —
korona, romániai juhok páronként — korona anyu-
juhokért — fillér kgkint (12-43 K.-ig páronként),
kiselejtett juhokért — fillér kgkint (14-22 ko-
rona páronként) kecskék — korona páronként.
A nagyobb felhajtás következtében az iránzat lanha
volt s az árak kilogrammonkint 1-2 fillérel esők-
kentek.

Budapesti sertés-konzumvásár. A terencvárosi
petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-kon-
zumvásár árjegyzése 1901. évi szeptember 3 késztel
94 darab. Erkezett 137 darab. Összesen 231 darab.
Eladott 106 darab. Maradt 125 darab. Napi árak:
120-180 kilogramm sulyban 92-93 koronáig, 220-
280 kilogramm sulyban 92-93 koronáig, 320-380
kg. sulyban 91-93 k.-ig. Öreg nehez páronkint
400-500 kilós 84-86 koronáig. Malac — 60 ko-
rona. A vásár hangulata lanyha volt.

Bécsi vágómarhavásár. Szept. 2. (Saját tudó-
sítónk telefonjelentése.) A st.-marxi központi vásár-
csarnokban ma megtartott vágómarhavására felhajtá-
tott: 4768 darab magyart fajtajú, 270 darab galiciai
fajtajú, 22 darab bukovinai fajtajú, 715 darab német
fajtajú, összesen tehát 5774 darab szarvasmarha.
Felha 348 400 darabbal nagyobb lévén, az árak
megcsappantak.

Jegyzések: 100 kilogrammonkint élő sulyban:
magyar hi. ökök I. minőségű 70-76 79 fillér, ki-
vételesen — 80 fillér, II. minőségű 60-69 fillér,
III. minőségű 52-59 fillér, galiciai húzóökök I.
minőségű 74-76 fillér, kivételesen — fillér, II. minő-
ségű 68-73 fillér, III. minőségű 62-67 fillér, német
húzóökök I. minőségű 77-83 fillér, kivételesen 87
fillér, II. minőségű 68-76 fillér, III. minőségű 62-67
fillér. Legelő ökök 50-60 fillér bika és tehén 100
kilogrammonkint 38-62 korona. Kivételesen 62-64
korona.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, szeptember 2.

Jó kínálat és élénk vételkedv mellett a forga-
lom buzában 45.000 métermázsát tett, változatlan
árakkal.

Rozs nyugodt.
Zab szilárd.
Eladott:
Buza Tiszavideki: 250 mm. 80 k. 8 K. 27½ f.,
200 mm. 80 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 20 f.,
100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 20 f.
500 mm. 79-5 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79-5 k. 8 K.
07½ f., 100 mm. 79-4 k. 7 K. 90 f., 1300 mm. 79 k.
8 K. 10 f., 300 mm. 80-5 k. 8 K. 10 f., 300 mm. 78-5
k. 8 K. 10 f., 300 mm. 79 k. 8 K. 10 f., felső. 100 mm.
79-5 k. 8 K. 12½ f., 150 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 1600 mm.
79 k. 8 K. 12½ f., 300 mm. 79 k. 8 K. 12½ f., 200
mm. 79 k. 8 K. 12½ f., 100 mm. 79 k. 8 K. 12½ f.,
200 mm. 79 k. 8 K. 12½ f., 100 mm. 79 k. 8 K. 07½ f.,
100 mm. 79 k. 7 K. 95 f. felső. sárga, 300 mm. 79 k.
8 K. 05 f., 200 mm. 79-5 k. 8 K. 15 f., 100 mm.
80 k. 8 K. 15 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 500 mm.
78-5 k. 8 K. 12½ f., 300 mm. 78 k. 7 K. 05 f. felső,
100 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 500 mm. 78-5 k. 8 K. — f.,
100 mm. 783 k. 8 K. 05 f., 2000 mm. 78 k. 7 K. 80 f.
sárga, 100 mm. 78 k. 8 K. — f., 500 mm. 78 k. 8 K.
05 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 90 f. sárga, 100 mm. 79-4
k. 7 K. 90 f. sárga, 300 mm. 77-5 k. 7 K. 95 f., 100
mm. 77-5 k. 7 K. 70 f. sárga, 300 mm. 77-5 k. 7 K.
90 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 90 f.
Tiszavideki: 100 mm. 77-3 k. 7 K. 80 f. sárga,
kevert, 100 mm. 77-5 k. 7 K. 80 f. sárga, 200 mm.
77-4 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 80 f., 100 mm.
79 k. 7 K. 80 f. sárga, 100 mm. 77 k. 7 K. 80 f., 300
mm. 77 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 85 f., 100
mm. 77 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 76-5 k. 7 K. 85 f., 100
mm. 77 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 85 f., 100
mm. 76-5 k. 7 K. 80 f. kevert, 100 mm. 76 k. 7 K.
85 f., 100 mm. 75-8 k. 7 K. 70 f. kevert.
Fehérmegyei: 1550 mm. 78 k. 7 K. 95 f.
Pestvárosi: 250 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 100 mm.
80 k. 8 K. 10 f., 140 mm. 78-5 k. 7 K. 97½ f., 300
mm. 78-5 k. 8 K. 02½ f., 100 mm. 78 k. 7 K. 95 f.,
vegyes, 100 mm. 78-5 k. 7 K. 95 f. vegyes, 500 mm.
78 k. 8 K. — f., 200 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 4600 mm.
77 k. 7 K. 90 f., 600 mm. 76 k. 7 K. 90 f., 300 mm.
76 k. 7 K. 05 f. üszkös, 100 mm. 76 k. 7 K. 05 f.
üszkös.
Hartai: 1800 mm. 79 k. 8 K. 27½ f., 1450 mm.
77 k. 7 K. 95 f. üszkös.
Dács-Almási: 1605 mm. 75-8 k. 7 K. 85 f. sza-
badkai, 550 mm. 75-8 k. 7 K. 85 f. szabadkai.
Bocsnai: 3300 mm. 77-8 k. 7 K. 92½ f.
Panesovai: 1000 mm. 74 k. 7 K. 42½ f.
Szerémségi: 3300 mm. 74-5 k. 7 K. 60 f.
Dunai: 1600 mm. 75-7 k. 7 K. 75 f.
Szerbiai: 100 mm. 75-5 k. 7 K. 52½ f.

emelte karjait az ég felé. A tatár azonban meg-
nyugtatta Skrzetuskit is.

— Minek írna neki a nagyszájos ur, mikor
holnap beszélhet is vele?

— Igazad van. Látom, hogy hű eselédje
vagy a heregkisasszonynak. Nesze még egy tal-
lér. Régóta szolgálz már e házban?

— Negyven éve már, hogy Vassili herceg
rabságba ejtett, azóta szolgálak e házban. S ami-
kor azon a szomorú éjszakan, amikor örökre el-
lovagolt a herceg, s Konstantin urra bízta a kis-
asszonyt, így szólt hozzám: Csehl! te vigyázz a
a leányomra! Ugy vigyázz reá, mint a szemzed
fényére! Es ugy is vigyázok reá. Látok ám én
mindent, ami itt történik.

— Nos, mi történik? Talán rosszul bánnak
Helenával?

— Rossz szándékuk van vele. Azt tervezik,
hogy nőül adják Bohunhoz, ahhoz az átkozott
kutyához!

— Abból semmimem lesz!

— Igen, Bohunnak szánták, annak a ronda
farkasnak ezt a fehér báránnyát! Persze azért,
hogy így az övek legyen Roslogi, mert Roslogi
a heregkisasszony atyai öröksége. Bohun szive-
sen odaadja és te is a vén heregasszonynak meg
az öt kölykének ezt a szép birtokot, mert dus-
gazdag ember, akinek annyi az aranya és az
ezüstje, mint a homok a pusztán! De a kisass-
zony gyűlöli Bohunt s amióta a szemeláltára
üttött egyen egy embert, azóta irtózik is tőle. Vér
folyik közöttük! Van Isten az égben!

Skrzetuski nem aludt ezen az éjelen. Föl-
al járt a szobában, el-elnézte a holdat és ter-
veket kovácsolt. Most már belátott a Kurcevicek
kártyájába. Ha valami környékbeli nemes ur
veszi nőül Helenát, úgy kisiklik a kezökbl
Roslogi, mert a jóvendő férj nem mondott volna
le róla, sőt talán még meg is számoltatja
öket, hogy miképpen is gazdálkodtak a Vassili
eltűnése óta? Ezért kellett hát Bohunnak adni
a leányt! Erre a gondolatra ökölbe szorult a kapi-
tány keze, önkéntelenül is megcsorogtatta a kard-
ját s elhatározta, hogy meghusítja ezt az ármányt.

(Folytatása következik.)

Ó-Buza. Pestmegyei: 200 mm. 733 k. 7 K. 65 f., 700 mm. 76 k. 7 K. 65 f.

Mind három hónapra. Rozs: 200 mm. 6 K. 80 f. Arpa: 900 mm. 6 K. — f., 1000 mm. 5 K. 90 f. 600 mm. 6 K. — f., 400 mm. 6 K. 20 f., 100 mm. 6 K. 15 f., 200 mm. 6 K. 10 f., 200 mm. 6 K. — f. Zab: 100 mm. 6 K. 75 f., 100 mm. 6 K. 70 f., 200 mm. 6 K. 67 1/2 f., 100 mm. 6 K. 65 f., 200 mm. 6 K. 65 f., 150 mm. 6 K. 60 f., 100 mm. 6 K. 50 f., 100 mm. 6 K. 50 f. ab Maros-Vásárhely.

Készpénzfizetés mellett. A készruha hivatalos jegyzése a budapesti ár-és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Table with columns: B u z a, Kiló, K.-tól, K.-ig, Kiló, K.-tól, K.-ig. Rows include Tavaszidéri, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bácskai, etc.

Table with columns: Egyéb gabonafajták, Kiló, K.-tól, K.-ig, Kiló, K.-tól, K.-ig. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce, Köles.

A határvidéki elnyomás a következő költségek között:

Table with columns: Buza októberre, Áprilisi buza 1902., Rozs októberre, Zab októberre, Áprilisi zab 1902., Májusi tengeri 1902., Augusztusi repce.

Déli egy órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns: Buza októberre, Áprilisi buza 1902., Rozs októberre, Zab októberre, Áprilisi buza 1902., Májusi tengeri 1902., Repce augusztusra.

Délután fél 5 órakor zárul:

Table with columns: Buza októberre, Buza áprilisi, Rozs októberre, Zab októberre, Áprilisi buza 1902., Májusi tengeri 1902., Repce augusztusra.

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde tartózkodás tüneteit mutatta, némi fizet csupán Államvasut-részvényekben fejlődött tekintettel a várható, gyengébb forgalomra, nyomottabb árak mellett.

A zárlat igen csendes volt. Hevi értékek el voltak hanyagolva. A déli tőzsde, csekély forgalom mellett, csaknem változatlan volt; a kínálat következtében az értékek árfolyama 1-1 1/2 koronával esett ugyan, de ennek nem kell jelentőséget tulajdonítani. Valuták és érváltók változatlanok.

Az előtőzsde: csendes. Kötötték: Magyar hitelrészvény — Osztrák hitelrészvény 632.25—633.75. Államvasuti részvény 626.—627.50 korona. A déli tőzsde: gyengébb. Jegyztek: Magyar hitelrészvény 638.25—639.—. Osztrák hitelrészvény 631.—632.75. Államvasutak 625.25—626.5 f., Leszámitoló bank 420.—421.—. Közúti vasut 567.—568.50 korona. Forgalmában került tovább: Koronajáradék 92.75. Magyar aszalt 210.—215.—. Salgótarjáni 590.—592.— korona.

Utóteszt. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 630.—. Magyar hitelrészvény 637.50. Leszámitoló bank 424.—. Rimamurányi vasúti részvény 443.50. Osztrák-Magyar államvasut 623.50. Közúti vasut 572.—. Villamos vasut részvény 633.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a termény-

üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar — korona, vörös aprószemü — korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánsági — korona, közpészemü — korona, nagyszemü — korona. Disznózsír: budapesti 50.50—51.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki — korona, városi 4 darabos 43.50—44.— korona, 3 darabos 45.50—46.— korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.—12.25 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 13.25—13.75 korona, 85 darabos 15.—15.50 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.50—11.— korona. 100 darabos 11.75—12.25 korona, 85 darabos 13.25—13.50 korona. Szilvaiz: sláviai 19.25—20.— korona, szerbiai 17.75—18.25 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, szeptember 2. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Ma 4500 métermázsza buzáit mondtak föl. A buza kivételével a többi terményekben az üzlet lanya volt.

Jegyzetek: Buza őszre 8.05—8.01—8.04, buza tavaszra 8.51—8.49—8.50, rozs őszre 7.05—7.06, rozs tavaszra 7.34, zab őszre 6.09—6.70, zab tavaszra 7.04—7.05, tengeri szeptember-októberre 5.42—5.40, tengeri május-juniusra 5.37, repce augusztus-szeptemberre 14.20—14.30 korona.

Zárlat: Buza őszre 8.03, buza tavaszra 8.49, rozs tavaszra 7.35—7.36, zab őszre 6.71, zab tavaszra 7.06—7.07 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde üzletlen, csendes az irányzat. Déli tőzsde kedvtelen, Freund tőzsér öngyilkossága következtében.

Zárlat gyenge.

Bécs, szeptember 2. (Magyar értékek zárlata.) 4% os aranyárak 118.65. Lisszai és szegedi kölcson sorsjegye 145.50. Magyar vasúti kölcson ezüstben 100.60. Magyar keleti vasúti állami kötvény 118.10. Magyar eszámítók- és penztárbank 418.—. Rimamurányi vasútrészvény 441.—. Magyar koronajáradék 92.80. 4% os Magyar földtelehrm. kötvény 92.10. Magyar hitelbank részvény 638.—. Magyar nyeresémi kölcson sorsjegye 176.50. Kassa-oderbergi vasúti részvény 352.—. Magyar kereskedelmi bank 24.30. Magyar cukoripar 1750.

Bécs, szeptember 2. (Osztrák értékek zárlata.) 4 2/3% os papírárak 98.60. 4% os osztr. aranyárak 118.85. 1890-os sorsjegye 140.40. Osztrák hitelsorsjegye 398.75. Angol-osztrák bank 268.—. Bécsi bankjegyek 443.—. Osztrák-magyar bank 1650.—. Déli vasut 87.—. Dunagőzhajózási részvény 783.—. Dohányrészvény 283.50. Császári és királyi arany 11.32. Német bankváltók 117.05. 4 2/3% os ezüst járadék 98.55. Osztrák koronajárak 95.50. 1864-iki sorsjegye 211.—. Osztrák hitelműhely részvény 630.—. Unionbank 532.50. Osztrák Láncherbank 402.—. Osztrák-magyar államvasut 623.50. Elbavölgyi vasut 473.—. Alpesi bányarészvény 405.50. 20 frank arany 19.02. Londoni váltóár 239.25. Bécsi Iramway Litt B. 237.—. Bécsi Iramway Litt A. 240.—. Lipót kőze —. Az irányzat nyugodt.

Bécs, szeptember 2. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A adózatú magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 629.50. Magyar hitelrészvény 639.—. Angol-Osztrák bank 268.—. Bécsi bankjegyek 443.—. Union bank 533.—. Láncherbank 452.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 629.—. Déli vasut 88.50. Elbavölgyi vasut 473.50. Északnyugati vasut részvény 465.—. Dohányrészvény 283.—. Rimamurányi vasut 442.—. Alpesi bányarészvény 405.50. Májusi járadék 98.80. Magyar korona járadék 93.80. Ioré sorsjegyek 98.25. Német birodalmi márcs 117.07. Napoleon d'or 19.02.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 2. (Lisszai tudósítás.) A hét kedvetlen irányzatú kezdődött annak az üzletiágnak nyomása alatt, amely később bányatelekben hanyatlásra vezetett. A bankiac kezdetben eléggé ártató volt, később azonban gyöngült a drezdai bankrészvények hanyatlására, a minnek oka spekulatív eladásokban keresendő. Vasutak közül dortmund-gronauak és Meridional-vasutak javultak, transvaalvasut-részvények gyöngébbek. Később bankok renyhék, bányatelek javultak, egyebek változatlanok. Magánészámítási kamatláb 2 1/2%.

Berlin, szeptember 2. (Zárlat.) 4 2/3% os papírárak —. 4% os osztrák aranyárak 101.75. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajárak 94.10. Osztrák-magyar államvasut 134.25. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.30. Magyar vasúti beruházás kölcson 103.—. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Comandit 174.25. Altalanos vilámmossági Edison 181.50. Gelsenkircheni 175.40. Laura-kohó 184.50. 4 2/3% os ezüstjárdék 98.90. 4% os magyar aranyárak 99.90. Osztrák hitelrészvény 198.75. Déli vasut 21.50. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegyek 216.55. 4% os új orosz kölcson 96.—. Orosz dohányrészvény —. Olasz járadék 99.25. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 150.50. Harpeni 155.25. Az irányzat üzletlen.

Berlin, szeptember 2. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esz forgalom 4% os magyar aranyárak 99.50. Magyar koronajárak 94.10. Osztrák hitelrészvény 198.75. Osztrák-magyar államvasut 134.25. Déli vasut 21.50. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegyek készpénz —. Buschtiehradi —. Orosz bankjegyek —. (Uttimo.) Lombard —.

Frankfurt, szeptember 2. (Zárlat.) 4 2/3% os papírárak 99.10. 4% os osztrák aranyárak 101.65. Magyar koronajárak 94.20. Osztrák-magyar bank 119.50. Déli vasut 21.60. Elbavölgyi vasut 120.—. Londoni váltóár 204.17. Bécsi bankjegyek 112.60. Villamos részvény 122.—. 3% os magyar aranykölcsön 84.20. 4 2/3% os ezüstjárdék 99.05. 4% os magyar aranyárak 100.—. Osztrák hitelrészvény 199.—. Osztrák-magyar államvasut 134.70. Északnyugati vasut —. Bécsi váltóár 85.35. Párisi váltóár 810.60.

Unio bank —. Alpesi bányarészvény 212.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, szeptember 2. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Aranyárak január. Esz forgalom Osztrák hitelrészvény 198.50. Német bank —. Disconto 173.50. Berlini kereskedelmi bank —. Gelsenkircheni —. Harpeni 152.25. Laura-kohó —. Olasz járadék —. Csendes.

Hamburg, szeptember 2. (Zárlat.) 4 2/3% os ezüstjárdék —. 1890. sorsjegye 141.—. Déli vasut 21.40. 4% os osztrák aranyárak —. Osztrák hitelrészvény 198.75. Osztrák-magyar államvasut 134.25. Olasz járadék 98.80. 4% os Magyar aranyárak 99.90. Az irányzat csendes.

Páris, szeptember 2. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —. 4% os osztrák aranyárak 102.50. Osztrák Láncherbank —. 3% os francia járadék 102.17. Ottomanbank 529.—. 3 1/2% os francia járadék 102.17. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut —. 4% os magyar aranyárak —. Párisi bankrészvény 1089.—. Olasz járadék 99.—. Francia tőrszék. járadék 100.30. Osztrák földtelehrészvény 1217. Török dohányrészvény 314.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: 1. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 82—84 fillér. Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 90—92 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 90—92 fillér. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 90—91 fillér. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillér. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillér. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. IV. Romániai eredeti (Stach): Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 90—91 fillér. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 89—90 fillér. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 89—90 fillér.

Sertésliés szám 1901. augusztus 31. napján volt készlet 45.759 darab. — 1901. szeptember 1. napján felhajtott 756 darab. 1901. szeptember 1. napján elszállított 991 darab, 1901. szeptember 2. napjára maradt készletben 45.524 darab.

Napirend.

Aptár. Kedd, szeptember 3. — Római katolikus: Mansvél pk. — Protestáns: Hildegard. — Görög-orosz: (augusztus 21.) Tádé. — Zsidó: Elui 19. — Nap két: 5 óra 6 perckor. — Nyugszik 6 óra 19 perckor. — Hold két: este 8 óra 39 perckor. — Nyugszik: reggel 10 óra 44 perckor.

A földmívelésügyi miniszter fogad délután 5 órakor. A képelelőház megnyitja ülése délelőtt 10 órakor. Nemzeti Múzeum. Régiségár. Nyitva van délelőtt 9 óratól 1 óráig. Többi tarsi 1 korona belépődíjjal tekinthetők meg.

Nemzeti Szalon d. e. 9 óratól este 7 óráig. Belépődíj 50 fillér. Országos Képtár az Akadémiában zárva. Iparművészeti múzeum az Üllői-úton nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Telnelogiai iparmúzeum d. e. 9-től 1-ig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-út 72.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Földtani Intézet múzeuma (Stefánia út 14.) nyitva délelőtt 10 óratól délután 1 óráig. Belépődíj 1 korona. Közlekedési múzeum zárva.

Az Akadémia Goethe-szobója zárva. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 óratól 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3—8-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatója, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti miniatúr: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés arisztokraták is ekezők) a városiipari iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvenytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt. Alutarkati a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Vizállás.

Table with columns: Szept. Aug. 31., méter, Szept. Aug. 31., méter. Rows include Inn, Dunai, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Pécs, Mohács, Gombos, Újvidék, Pancsova, Országy, Morva, Vág, Szécsény, Rába, Győr, Pécs, Dráva, Barcs, Eszék, Mura, Száva, Szamos, Krassna, Laborea, Uge.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. szeptember hó 3-án.
A deloval nábob lánya.
 Színmű 5 felv. Herzog Ferencről.
 Személyek:
 Jób Sándor Egressy Tarján Császár
 Vilma Maróthy Loránt Dező
 Domaházin Szacsayné Bilitzky-Maróth Zilahi
 Szentirmay Gyenes Merlin Hetényi
 Janka Boros F. Szklabonyai Mészáros
 Kezdeté 7 1/2 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. szeptember hó 3-án.
Csak párosan!
 Bohózat 3 felvonásban. Írták: Georges Feydeau és Maurice Desvallières. Fordította Komor Gyula.
 Személyek:
 Pinglet Hegedűs Marguerite Négrády
 Anélique Nikó L. Paquerotte Gézi
 Paillardin Balassa Parvono Szilassi
 Marcelle Szerény G. Maxim Szerény Z.
 Mathieu Vendrei Boucard Kaszálcsky
 Violette Pécsi Bastien Rónaszéki
 Kezdeté 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. szeptember hó 3-án.
A kis ártatlan.
 Bohózat 3 felvonásban. Írták: G. R. Sims és Leonard Merrick. Fordította Salgó Ernő.
 Személyek:
 Smith Szilágyi Tremlett Boross
 Bálint Ráthonyi Moulin Paldáthy
 Jollicoe Felix Fűrés Jutsam Láng Etel
 Crump Márai Hyppatia Aranyossy
 Johnson Karádi Miss Portés Szikláns
 Piggins Giréth Elly Batori
 Kezdeté 7 1/2 órákor.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetőek: **Bárd Ferenc és Testvérei** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 856) és Andrassy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. szeptember hó 3-án.
Cirkusz-élet.
 Operett 3 felvonásban. Írták: I. T. Tanner, W. Palings, Ivan Greenbank és Adrian Ross. Zenéjét szerezte: Harry Greenbank és Lionel Monkton. Fordították: Fái J. Béla és Faragó Jenő.
 Személyek:
 Sir Wemyss Solymosi Drivelli Németh
 Lady Diana Krecsányi Drivellinó Siposné
 Dóra, leányuk Küry Favorita Kúry
 Reginald Raskó Lucille Kápolnai
 Dick Capel Szirmai Albertoni Kiss M.
 Gustave Marton Rudolf Kiss M.
 Biggs Kovács M. August Gúndos
 Gaston Delli Adolf Ujvári
 Flobert Kovács K. Gundor basa Nagy V.
 Némédi
 Kezdeté 7 1/2 órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. szeptember hó 3-án.
Monte-Carlo és a Riviera,
 Irtá Salamon Ödön.
 Kezdeté 7 1/2 órákor.

FOVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. szeptember hó 3-án.
Budapest szépe.
 Látványos operette 6 képből Írták: Faragó Jenő és Márkus Géza. Zenéjét szerezte: Barna Izsó.
 Kezdeté 7 órákor.

VAROSLIGETI SZÍNHŐR.

Kedd, 1901. szeptember hó 3-án.
Svíhákok.
 Vig operette 3 felv. Zenéjét szerezte Ziehrer C. M. Magyarosították Feld Aurél és Mérei Adolf.
 Kezdeté 7 1/2 órákor.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. szeptember hó 3-án.
Leánykérő.
 Kezdeté 7 1/2 órákor.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE igazgató.
 UJ! UJ! UJ!
WOOD és BATES
 excentrikus zenészek
Budapesten először
LISE FLEURON
 pályadíjas pártól színpad
Budapesten először
MORRIS és MORRIS
 angol excentrikusok
Budapesten először
 Továbbá:
 Modl József Olly Jolly Miss Kitty
 Aloítha, Sábher, Vendée, Hévesy, Passpartus, Rubens, Nightons, Amoros és Werner, Baumann stb.
 Kezdeté 8 órákor.
 Jegy előtérli díj nélkül előre váltatható d. e. 10-12-ig a pénztárnál. A kővethatban reggel 8 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenye.

ŐS-BUDAVARA

Ma kedden, est 6 órától reggel 4 óráig fényes kivillatás mellett
nagyszerű új varieté-műsor
 Fél tíz órákor Fél tíz órákor
Rapell! a jongleur-király, **Heidenreich repülő-balettoje**, a világhírű **Nagel-család** ikarjai játéksínei és látványos előadások, **Sisters Harigold**, amerikai ének és táncoktató és a többi új számok.
 Az olasz bersaglieri zenekar hangversenye.
A „Follis-Caprice” vendégszínháza
BEN-ALIBEE varieté-színháza
 Sok más szórakozás.
 Szélpédij 60 fillér. Gyermeknek 12 éven alól 30 fillér. A kedvesnény jegyek minden ülésben.
 A földalatti villamos 4 óráig közlekedik. Tarsasokosok egész éjjel.

VIII. ker., Zeneconservatorium

József-körút 51. (Baross-utca mellett.)
 A képzés és a tisztelt zenei művészetek figyelemmel felhívom a zeneconservatoriumra. Intézetem növendékei a költészet magánoktatás elkövetésével alapos kiképzésben részesülnek a zene minden ágazatában.
 Tandíj: 10 korona havonként. Beiratási díj nincs.
 Felvételi naponta 10-12; 3-5-ig.
 Felvételt számára küldök esti tanfolyam.
 Prospectust kívánatra küldök.
Takács Jakab, igazgató.

Minden gondot

és fáradtságot megtakarítanak a t.
BUTORVEVŐK,
 ha egyszerűen a régi elismert hírnevű
Sárkány és Schütz
 butorcéghez
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. szám
 a New-York kávéházzal szemben
 fordulnak, a hol is mindenkor dúsan felszerelt raktára található a minden fajta maszív kiviteli butoroknak a legújabb árakon irásbéli jótállás mellett. — Személyes meggröződésre kéri föl a t. butorvászáró közönséget
Sárkány és Schütz butorcég
 kártyások és díszítők
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. szám,
 a New-York kávéházzal szemben.

OLCSÓ

arany és ezüst eladás
 vasárnap
 régi és új arany és ezüst tárgyakat, gyémánt briliánt és drágakövet eladunk
 13 lamos ezüst evőeszközöket 6 személyre 65 frt. 12 személyre valót 142 frttól kezdve és fejlebb. Aranyfordulók fazon nélküli masszív aranygyűrűk 3 forint 40 kr. kezdve 12 darab erős evőeszköz 6 frt 40 kr. továbbá mind a szakmába vágó cikkeket a legolcsóbb árak mellett.
 Nagy képek, aranygyűrűk ingyen és bérmentve
Grünberger A. Béla
 örökösök
 Budapest, IV. Váci-utca 30 l. em. 23. Hárleházar.

CRÈME DE FANCHON
 a 3 sziv védjegyvel.
 Rögön finomító és szépítő arckrém. Legjobb a világban. Ártalemment. Zsírtalem!
 Kis üveg 1 K. Nagy üveg 2 K.
 ÜRSÍTŐ gyógyvétel. Budapest, Rákóczi-utca 3. Vízre 20 fillér többet beki-dése után franko.
 Kapható mindenhol. Raktár: Török győgyár Budapest

Felöltő és téli-ulster.
 Felöltő 9 frt, téli-ulster 18 frt, télikabát 16 frt, téli loden-kabát, meleg bélléssel 6 frt, mindez tisztá gyapjuból, Rothberger Jakabnál cs. és kir. udv. szállító Budapest, IV. Váci-utca 6.

A Budapesti Központi Tejcsarnok Szövetkezet
 VII., Rottenbiller-u. 31.
 a mai naptól kezdve új, szabadalmazott
TEJES PALACKOKAT
 hoz forgalomba, melynek zárja oly tökéletes, hogy a palackoknak hivatalan kezek által való felnyitása feltétlenül felismerhető.
 Ezen új rendezési palackokon a szövetkezet védjegye, cégnyomata és a palack tartalma fel van tüntetve. Csakis oly palackot tessék elfogadni, melynek külseje az itt látható képek megfelel és melynek ólmazárja az egyik oldalán napi keletti a másikkal oldalon pedig „K. T.” betűkkel van ellátva és sértetlen állapotban van, mert az igazgatóság csak esetenben szavatolhat a tej és tejtermékek friss és hamisítatlan voltáért.
 Budapest, 1901. augusztus 31
A Budapesti Központi Tejcsarnok Szövetkezet.
 Nyitott vagy sértett ólmazárral ellátott palack visszatartandó.
 Közvetlen házhoz szállítás. A teljes tej literje 25 fill. 50 literre szóló jegyvételre előre váltva 24 fillér literenként. Jegyvételre kívántra házhoz szállított.

ÓVÁS!
 A közélet iskolai idény alkalmával ajánljuk a leg-több iskolában bevezetett és szakértelműek által legelőszérűbb és legjobbnek elismert
Richter O. E. és Társa
 chemnitzi gyáros rajzeszközzeit.
 A ki rossz utánaotektől védekezni óhajt, ügyeljen az eredeti áru védjegyre, mely megkülönbözteti áruimat az utánoztól áruktól, mivel az összes tokok és körzők bélyegreze vannak. Midőn ezen körülményre a n. é. vevőközönséget figyelmeztetjük, megjegyezzük, hogy rajzeszközaink a legtöbb papírkereskedésben és látzerész üzletben kaphatók.

Richter O. E. és Társa
 rajzeszközök gyára, Chemnitzben (Szászország).
Mexikói!
 elegáns, cölserű, nyári kalap, fehér, könnyű keimből, minden fejfedőre jó, tollas széllel. Összehajtható és a zsebben kényelmesen hordható. Legjobb övezet a napugrák ellen. Nincs többé homlok fuzatag! Érték és hűség, nem kevésbé kirándulókat rendező egyesületek részére egyaránt nélkülözhetetlen. Ára darabonként a pénz előzetes bekioldásánál 2.50 kor. Utánvétel 60 fill. több, 3 darab 6 kor., 6 darab 10 kor., 12 darab 18 kor. Bőrmunkák külön. Székelyi
Kann Ignác, Bécs, II. Nickelgasse 3.

a minisztérium által engedélyezett
VERŐ ADÉL leány tan- és nevelő-intézete
 Budapest, VI., Gyár-utca 19. I. em. 1.
 Az intézetnek négy polgári leányosztálya, továbbképző tanfolyama és internátusa van. — Az internátusra való felvilágosítás alább olvasható. — Mérsékelt árak. — Egyszerű nevelés. Állami tanterv. Szaktanítás. Mintarendszer. Tágas, levegős tantermek.
 Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság.
 Beiratások naponta: d. e. 10-12-ig és d. u. 3-6 óráig.
Verő (Weinreb) Adél, okl. polg. isk. tan.
 VI., Gyár-utca 19. I. emelet.
Vidéki szülők figyelmébe.
VERŐ ADÉL tan- és nevelő Intézete INTERNÁTUSSAL van összekötve. — Az internátusban szeretetteljes bánásmódról, gondos felügyeletről, egészséges polgári ellátásról, az egészségügyi kívánalmaknak megfelelő hálótermekről és a szűlel házat minden tekintetben pótló otthonról gondoskodva van.
 Mérsékelt árak.
 Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság.
Verő (Weinreb) Adél, VI., Gyár-utca 19. I. em.

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar színház	Főv. nyári színház
Szerda	A jó falusiak	A kis mama	Milliók a hó alatt	A postás flu	Cyrano de Bergerac
Csütörtök	A bölcsh. A medve.	Morgó fényképek	A baba	New-York szépe	Zaza
Péntek	A becsületbiró	A titkos rendőr	Milliók a hó alatt	A denevér	Furcsa háború
Szombat	Ugyanaz	Az édes otthon	San-Toy	A kis ártatlan	Sötétség hatalma
d. u. Vasárnap este	Ugyanaz	Ugyanaz	A sárga csikó	A kis ártatlan	Cigánybáró Sötétség hatalma

